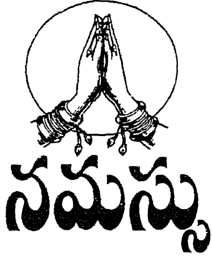

ఋషిపీఠం

భారతీయ మాసస పత్రిక

నవంబర్ -99
రూ.10/-

నమస్సు

చూడోత్తంసితచారు చన్ద్రకలికా చంచచ్ఛిఖా భాస్వరో
లీలాదగ్ధవిలోల కామశలభః శ్రేయోదశాగ్రేస్ఫురన్ ।
అన్తః స్ఫూర్జదపారమోహతిమిర ప్రాగ్భార ముచ్చాటయం
శ్చేతస్సద్మని యోగినాం విజయతే జ్ఞానప్రదీపో హరః॥

శివుని దీపజ్యోతిగా భావించి చేసిన స్తుతి ఇది. ఈ జ్యోతి శిరస్సుపై చంద్రుడు శిఖగా ప్రకాశిస్తున్నాడు. ఈ జ్యోతి మన్మథుడనే మిడతని దగ్ధం చేసింది. శుభంకరమైన వత్తికొనచే ప్రకాశిస్తోంది. (అంటే సర్వశుభములకూ అవధిగా వెలుగుతోంది)

మన అంతఃకరణంలో ఉండే జన్మజన్మార్జితమైన మోహాంధకారపు భారాన్ని పోగొడుతోంది. యోగుల హృదయగృహాలలో వెలుగుతున్న జ్ఞానప్రకాశమైన 'శివుడు' అనే జ్యోతికి విజయమగుగాక! - అనగా ఈ శివజ్యోతి సర్వులలో ప్రస్ఫుటంగా ప్రకాశించుగాక!

ఇంత చక్కగా జ్యోతిర్లింగ స్వరూపుడైనశివుని తేజోమయ మూర్తిని 'దీపజ్యోతి'గా దర్శించి ఈ శ్లోకాన్ని రచించిన కవి- 'భర్తృహరి'. ఆయన సుభాషితాలలోని 'వైరాగ్యశతకం' 'మంగళాచరణ'గా ఈ శ్లోకంతో ప్రారంభమయ్యింది.

ఋషిపీఠం

భారతీయ మాసపత్రిక
నవంబర్ 1999
సంపుటి 1 సంచిక 4

సంపాదకుడు :
సామవేదం షణ్ముఖశర్మ

గౌరవ పర్యవేక్షణ :
డా. ప్రసాదరాయకులపతి
డా. పినపాటి వీరభద్ర మహదేవ్
డా. పప్పు వేణుగోపాలరావు
సాంగస్వాధ్యాయ వాచస్పతి
శ్రీ దెందుకూరి మల్లికార్జునసోమయాజి
శ్రీ యాబలూరు లోకనాథశర్మ

ప్రచురణకర్త :
ఉపద్రష్ట శివప్రసాద్

ప్రధాన ప్రచారకులు :
ఎస్. వి. ఎస్. లక్ష్మీనారాయణ
(గుంటూరు)

ముఖచిత్రాలంకరణ :
పి. రాము, విజయవాడ

శీర్షికలు :

ప్రత్యేక రచనలు :

(ఈ సంచికలో ప్రచురించిన 'శాశ్వత సత్యాలు' సోమనాథుడు రచించిన 'నీతిధర్మసూత్రాలు' లోనివి)

విడిప్రతి : రూ. 10.00; సంవత్సర చందా : రూ. 120లు;
5 సంవత్సరములకు రూ. 600లు; జీవితచందా : రూ. 1800లు
చిరునామా : 'పార్క్‌వ్యూ', నెం.6, 4వ ఫ్లోర్, 85, జి.యన్.చెట్టి రోడ్, టి.నగర్, చెన్నై - 600 017. ఫోన్ : 8281262, 8281159

పునాదిని గుర్తించాలి

ద్వైతం, విశిష్టాద్వైతం, అద్వైతం - అనే సిద్ధాంతాలు; ఇవికాక సగుణోపాసన, నిర్గుణోపాసన; అందులోనూ విగ్రహారాధన, ఆత్మచింతన; భక్తిమార్గం, కర్మమార్గం, జ్ఞాన మార్గం, యోగమార్గం; సౌరశాక్తవైష్ణవశైవగాణా పత్యాది వివిధ ఉపాసనలు.... ఇలా లెక్క కందని విధానాలు మన సంస్కృతిలో కనబడు తుంటాయి. ఇవన్నీ పరస్పర విరుద్ధంగా గోచరిస్తుంటాయి.

అయితే గమనించాల్సిన విశేషమేమి టంటే... ఇవన్నీ వేదాన్ని గౌరవించడం, వేదాన్నే ప్రమాణంగా భావించడం.

ఒకే వేదాలని ఆధారం చేసుకున్నప్పుడు, ఇన్ని వైరుధ్యాలు ఎలా సంభవమయ్యాయి?

ఇన్ని సంప్రదాయాలూ వేదప్రోక్తాలే. వేటినీ కాదనలేం. ప్రతి సిద్ధాంతమూ మహా మేధావులు, తపస్సంపన్నులు ఆవిష్కరించి ప్రతిష్ఠించిందే. ఒకే మార్గం కాకుండా, ఇన్ని విభేదాలు ఎందుకు? అని ప్రశ్న. నిజానికి వీటిని 'వైరుధ్యాలు'గా భావించడం కన్నా, 'వైవిధ్యాలు'గా పరికించాలి.

మానవుల్లో ఒక్కొక్కరికీ ఒక్కో జీవ లక్షణం. అందరూ ఒకటికారు. జీవలక్షణ సామ్యమున్నవారంతా వారి కనుగుణమైన విధానాన్ని ఎంచుకుంటారు. ఈ ఎంచుకోవడం - ఇప్పటి జన్మలోని బుద్ధిపరమైన జ్ఞానం వల్లనేకాదు. వెనకటి జన్మలవాసనల ప్రేరణలూ ఉంటాయి. అదే 'జీవలక్షణం'. మనః ప్రవృత్తుల్లో, జీవలక్షణాల్లో భేదాలున్నాయి కనుకనే - మూల సత్యం, తత్వం దెబ్బతిన కుండా ఉండే విధంగా 'వేదం'- ఒకే లక్ష్యాన్ని చేరే విభిన్న మార్గాలు ఆవిష్కరించింది.

ఒక్కో జీవునికి ఒక్కో లక్షణం ఉన్నట్టే, దేశానికీ, కాలానికీ ఒక లక్షణం ఉంటుంది. ఈ మూడు లక్షణాలబట్టి ఒక్కొక్క కాలంలో ఒక్కొక్క వేదమార్గం - అప్పటికి అవసరమైన విధంగా పరమధర్మంగా ప్రచారమవుతుంది. అలా దేశ కాలాలకు అవసరమైన ధర్మాన్ని బోధించే సిద్ధాంతకర్తలు ఉదయిస్తారు.

ఒక సమన్వయ వైదిక ధర్మవృక్షాన్ని ఆధారం చేసుకున్న ఈ వివిధ శాఖలు, తమ మూలతత్వాన్ని విస్మరించరాదు.

అన్నిటినీ కాదని ఒకే విధానాన్ని ఏర్పాటు చేయడమనేది ఏనాటికైనా ముమ్మాటికీ అసాధ్యం. ''వెయ్యి మతాలెందుకు? - ఒకే మతం చాలదా?'' అని కొత్తగా 'ఒక మతం' కనిపెడితే అది ''వెయ్యిన్నొక్క దేవుడు, వెయ్యి న్నొక్క మతం''గా నిలుస్తుంది గానీ ''ఒకే మతం''గా మనలేదు.

''మతం ఉండడం వల్లనే మతభేదా లున్నాయి. కాబట్టి మతమే అక్కర్లేద''ని చెప్పే ప్రబుద్ధులూ ఉన్నారు. భాషా భేదాలున్నాయని అసలు భాషే అక్కర్లేని మూగతనం మంచిదను కోకూడదు కదా! అలాగే ఇదీనూ.

వేదమతంలో విభిన్నత్వమే దాని సమ గ్రతకు తార్కాణం. అన్ని రకాల మానవుల స్థాయిలనీ, కాలాలనీ, దేశాలనీ దృష్టిలో పెట్టుకుని అన్నివిధాల వారినీ తరింపజేసే మార్గావిష్కరణలు చేసింది కనుక.

కాబట్టి శైవవైష్ణవాదులు, ద్వైతాద్వైతాలు, సగుణ నిర్గుణాలు... అన్నీ ఒకే 'వైదిక మతమ'య్యాయి. ఈ సమన్వయ దృష్టి ప్రస్తుత వేద సంస్కృతికి అవసరం. ఆలోచించగలిగే మేధాశక్తి లేని వారిని మొదలుకొని, తర్క తత్వాలలో పండినవారి వరకూ అందరికోసం సోపానాలు నిర్మించిన మన విరాట్ సంస్కృతి లోని ఈ 'సమన్వయా'న్ని దర్శించడం - ఇప్పుడు తక్షణ కర్తవ్యం.

ప్రస్తుతం వివిధ పీఠాధిపతులూ, గురుస్థానంలో గౌరవింపబడుతున్నవారూ ఈ 'సమన్వయా'న్ని ప్రచారం చేయాల్సిన బాధ్యత తీసుకోవాలి.

'సబ్రహ్మా సశివః సహరిః సేంద్రః పరమః స్వరాట్' - అని వేదం సూత్రీకరిస్తున్న ఆ 'సమన్వయ మూలశక్తి'ని ప్రతిష్ఠించాలి. ఎప్పుడైనా ఈ సమన్వయం సాధించినవారే ఈ లోకానికి ప్రియులౌతారు, హితులౌతారు - జగద్గురువులౌతారు. అనంతకాలం మీద నిలబడతారు. వారు వైదికమతం మొత్తానికీ ప్రతినిధులౌతారు.

ప్రత్యేకించి - పరమ లక్ష్యమైన 'అద్వైతా'న్ని ప్రధానంగా చెప్పినప్పటికీ, వివిధ మార్గాల విశిష్టతని కూడా విస్మరించకుండా షణ్మతాలనీ, సగుణనిర్గుణాలనీ, ద్వైత విశిష్టా ద్వైతాలనీ సమన్వయించిన కారణంగానే ఆదిశంకరులు సర్వజనామోదాన్ని పొందారు.

'నృణామేకోగమ్యః త్వమసి పయ సామర్ణవ ఇవ...' (నదులన్నిటికీ సముద్రంవలె, అన్ని సిద్ధాంతాల వారికీ నీవే గమ్యమవు) - అని 'పరమాత్మ' తత్వంవైపు నడిపిన సనాతన ఘోష 'పునాది వాక్కు'గా చెప్పిన కారణంగానే వివేకా నంద అందరి మన్ననలూ పొందగలిగారు.

'సమన్వయశ్చ వేదానాం అవిరోధస్తుమేవహి...'

(లక్ష్మీ సహస్రనామం) పరస్పర విరు ద్ధంగా కనబడే వేదవాక్యాలు నిజానికి అవిరోధాలు (విరోధాలు కావు). వాటికి సమన్వయం ఉంది. ఆ సమన్వయాన్ని దర్శించే శక్తి కూడా 'భగవత్ శక్తే'. ఆ శక్తి మనల్ని అనుగ్రహించాలి.

నేటి అయోమయ, అవైదిక, అనిశ్చిత ధోరణుల మధ్య... అనాది అయిన ఆ సమ న్వయ దృష్టితో, తిరిగి మన 'సనాతన ధర్మ సూర్యప్రభ'ని ఆవిష్కరించే ప్రయత్నాలు ముమ్మరంగా సాగిద్దాం.

ముఖచిత్ర కథనం

దీపావళి ఇలా జరుపుకోవాలి

కంచిమహాస్వామి
శ్రీశ్రీశ్రీ చంద్రశేఖరేంద్ర సరస్వతీస్వామి

దీపావళి ఆచారాలు

ఆశ్వయుజ బహుళచతుర్దశి నరకచతుర్దశి. దీనిని ప్రేత చతుర్దశి అని కూడా అంటారు.

ఆశ్వయుజ చతుర్దశ్యాం సూర్యోదయాత్పురా
యామినీ పశ్చిమే భాగే తైలాభ్యంగో విధీయతే ॥

సూర్యోదయానికి ముందు రాత్రి తుది జాములో ఈనాడు నువ్వుల నూనెతో అభ్యంగము చేసుకోవలెను. ఇందు వలన కలిగే ప్రభావం ఋషుల దివ్యదృష్టికే గోచరించే రహస్యం.

తైలే లక్ష్మీ ర్జలే గంగా దీపావళి తిథౌ వసేత్
అలక్ష్మీ పరిహారార్థం తైలాభ్యంగో విధీయతే ॥

దీపావళినాడు నువ్వుల నూనెలో లక్ష్మియు, అన్ని నదులు, బావులు, మడుగులలోని నీళ్ళ యందు గంగయు ఉండును. కావున ఆనాడు అలక్ష్మి (దారిద్ర్యం మొదలైన అభాగ్యం) తొలగుటకు నువ్వుల నూనెతో తలంటుకొని స్నానం చేయవలెను. దానిచేత గంగాస్నాన ఫలం లభిస్తుంది. నరక భయం గలవారు తన్నివారణకై దీనిని చేయాలి.

ముఖ్య కాలంలో చేయుటకు వీలు కాక పోతే గౌణకాలంలోనైనా, అనగా సూర్యోదయం తర్వాతనైనా తైలా భ్యంగం చేయాలి. యతులు కూడా అభ్యంగం చేయాలని ధర్మసింధువు చెబుతున్నది.

'ప్రాతః స్నానం తు యః కుర్యాత్
యమలోకం నపశ్యతి'

సూర్యోదయానికి ముందు నాలుగు ఘడియలకాలము అరుణోదయము. ఆలోగా చేయాలి.

స్నాన మధ్యంలో ఉత్తరేణు, అనప, ప్రపున్నాటము (ఒక చెట్టు) శిరస్సుమీద త్రిప్పి స్నానం చేస్తే నరకం రాదు. అంటే తుంటెస, (తుంటము, తుంటియము, తగిరిస, తగిరశ) అని దీనికి తెనుగులో పేర్లు. ఇది అంతటా దొరుకుతుంది. దీని పూవు తంగేడు పువ్వులా ఉంటుంది. కాని దానికంటే చిన్న పూవు. ఈ కాయలను కోస్తే చిటపటా పేలుతవి. ఉరణాక్షము అని కూడా దీనికి పేరు. ఉరణ అనగా పొట్టేలు. దీని ఆకులు పొట్టేలు కండ్లలాగా వుంటాయి.

పద్మపురాణంలో :-

అపామార్గ మథౌతుంబీం ప్రపున్నాట మథాపరం
భ్రామయేత్ స్నానమధ్యేతు నారకస్య క్షయాయవై ॥

అని ఉన్నది.

ఈ త్రిప్పటం క్రింది మంత్రం పఠిస్తూ త్రిప్పాలి.

శీతలోష్ఠ సమాయుక్త సకంటక దలాన్విత
హరపాప మపామార్గ భ్రామ్యమాణః పునః పునః ॥

దున్నిన చాలులోని మట్టిపెళ్ళతో కూడి నదీ, ముళ్ళతో నున్న ఆకులు గలదియూ అగు ఓ అపామార్గమా! నిన్ను త్రిప్పుతున్నాను. మాటి మాటికీ త్రిప్పబడి నీవు నా పాపమును హరింప చేయుము, అని అర్థము. అపా మార్గాన్ని ఉత్తరేణు అని అంటారు.

స్నానం చేసినవెంటనే యమతర్పణం చేయాలి. ఇప్పుడు యముని నామావళిగల ఈ క్రింది శ్లోకాలు చెప్పాలి.

యమాయ ధర్మరాజాయ మృత్యవే చాంతకాయచ ।
వైవస్వతాయ కాలాయ సర్వభూత క్షయాయ చ ॥
ఔదుంబరాయ ధర్మాయ నీలాయ పరమేష్ఠినే ।
మహోదరాయ చిత్రాయ చిత్రగుప్తాయ తే నమః ॥

యమాయతర్పయామి, తర్పయామి, తర్పయామి అని మూడుసార్లు నువ్వులతో (తిలాంజలులు) నీళ్లు వదలవలెను.

యమునికి పితృత్వం దేవత్వం రెండూ కద్దు. కావున ప్రాచీనావీతిగానూ, నివీతిగానూ దక్షిణాభిముఖులై ఉభయథా తర్పణం చేయ వచ్చును. తల్లిదండ్రులున్న వారు మాత్రం నివీతి గానే చేయవలెను. ఈనాడు మాషపత్ర భోజనం చేయాలి. అంటే మినపాకు కూర తినాలి. ఈ మాసంలో ఇవి లభిస్తాయి.

మాషపత్రస్య శాకేన భుక్త్వాతత్ర దినే నరః ।
ప్రేతాఖ్యాయాంచతుర్దశ్యాం సర్వపాపైః ప్రముచ్యతే ॥

దీపదానం :

సాయంకాలం ప్రదోషసమయంలో నువ్వులనూనెతో దీపాలు పెట్టాలి. బ్రహ్మ విష్ణు శివాలయాలలోనూ, మఠము లందునూ ఇవి పెట్టవలెను.

అమావాస్యా చతుర్దశ్యోః ప్రదోషే దీపదానతః ।
యమమార్గే దికారేభ్యోముచ్యతే కార్తికే నరః ॥

ఇక్కడ 'కార్తికే' అన్న మాట పూర్ణిమాంత మాసపక్షము. మన దేశంలో అమావాస్యాంత

మాసపక్షం అమలులో ఉన్నందున మనకిది అశ్వయుజమే.

ఉల్కాదానం (దివిటీలు) :

దక్షిణ దిశగా (యమలోకం వైపు) మగ పిల్లలు నిలబడి పితృదేవతలకు త్రోవ చూపుటకు గాను దివిటీలు వెలిగించి చూపవలెను. పిమ్మట పిల్లలు కాళ్ళు కడుగుకొని లోపలికి వచ్చి మధుర పదార్థం తినాలి.

లక్ష్మీపూజ :

దీపములు వెలిగించి అందు లక్ష్మిని ఆహ్వానించి లక్ష్మీ పూజ చేయవలెను. రాత్రి జాగరణం చేయాలి.

అర్థరాత్రి పౌరస్త్రీలు చేటలు, డిండిమలు, వాద్యములు వాయించుచు, అలక్ష్మిని తమ యింటి నుండి దూరంగా కొట్టివేయాలి. దీనిని అలక్ష్మీ నిస్సరణమని అంటారు.

విష్ణుమూర్తిని నరక చతుర్దశినాడూ, అమావాస్య మరునాడూ పాతాళం నుంచి వచ్చి తాను భూలోకాధికారం చేసేటట్లూ, ఈనాడు లక్ష్మీపూజ చేసిన వారి ఇంట లక్ష్మి శాశ్వతంగా ఉండవలెనని బలి వరం కోరుకొన్నాడట. కావున భగవత్సంకీర్తనతో రాత్రి జాగరణం చేయాలి.

అలక్ష్మీ నిస్సరణానికి డిండిమాదులు వాయించటం, ఉల్కా దానం వీనికి చిహ్నములుగా టపాకాయలు పేల్చి చప్పుడు చేయటం, కాకరపువ్వువత్తులు, బాణసంచా కాల్చడమూ, ఆచారంగా, సంప్రదాయంగా ఏర్పడింది. వర్షఋతువులో తేమ ఏర్పడగా అప్పుడు పుట్టిన క్రిమికీటకాదులు దీపం మీద వ్రాలి క్రిమిజన్మ నుండి ముక్తి పొందుతాయి. తద్వారా వానికి ముక్తి. అందుకనే కార్తీకమాసం అంతా దీపదానానికి చెప్పబడింది. ఆకాశదీపం కూడా అప్పుడే.

'జ్ఞాత్వా కర్మాణి కుర్వీత-' తెలిసి చేసినా తెలియక చేసినా ఫలం వస్తుంది. కాని తెలిసి చేయడం జ్ఞానంతో చేయడం. దానితో మనకు ఆనందం కలుగుతుంది. కావున ఈ ఆచారాలన్నీ సంప్రదాయాన్ని అందిస్తూ సచ్చిదానంద పరబ్రహ్మానుభవాన్ని సూచిస్తున్నవని మనం తెలుసుకోవాలి.

కార్తీకదీపం

కార్తిక పౌర్ణిమ సాయంసమయములో ప్రమిదలలో చమురుపోసి దీపములు వెలిగించే ఆచారము ఆసేతు హిమాచలము ఉంది. ప్రతియింటి గుమ్మమునందు ఈనాడు దీపాల వరుస మినుకు మినుకుమంటూ ఉంటుంది. ఈ వాడుక ఏనాటినుండి ప్రారంభమైనదో చెప్పలేము. అనాదిగ ఈరోజున కనీసము ఒక దీపమైనా ఇంటింట వెలిగిస్తారు. ఈ దీపం వెలిగిస్తూ చెప్పవలసిన శ్లోకము ఒకటి ఉంది. ఆ శ్లోకానికి అర్థము - ''ఈరోజున ఎవరీదీపమున ఆవాహన చేసిన మూర్తిని స్మరిస్తూ, దీపదర్శనం చేస్తారో - ఈ దీపజ్యోతి ఎవరిమీద ప్రసరిస్తుందో వారు పాపముక్తులై పు॥ స్థితిని పొందుదురుగాక!'' అని,

అనేక స్థలములలో విగ్రహములలో ఈశ్వరుని ఆవాహన చేయురీతినే ఈరోజు దీపములో దామోదరుడనే మూర్తినో లేక ఉమాదేవీ సహితుడైన త్ర్యంబకునో - ఆవాహన చేసి ప్రార్థిస్తారు. ఇది సంప్రదాయం. కేశవ, నారాయణ, మాధవ - అని చెప్పు నామములలో

ఈశ్వరుని ఆవాహన చేసిన ఈ దీప ప్రకాశమే పరమేశ్వర స్వరూపము, పాప విమోచకము.

పండ్రెండవ నామము దామోదరుడు. ఆయననో - లేక ఉమాసహితుడైన త్ర్యంబకునో ఆవాహన చేస్తారు.

గొప్ప తపస్వులైన మహర్షులు కొన్నిచోట్ల మహాలింగములలో తమ తపోబలముచే ఈశ్వరుని ఆవాహన చేసి - ఈ లింగములయందు ప్రతిష్ఠితుడవై దర్శనార్థము వచ్చే భక్తకోటుల పాపాలను నివృత్తి చేయవలసినదని ప్రార్థిస్తూ ఉన్నారు. ఆయా స్థలాలలో ఉండే మూర్తులపై భక్త శేఖరులైన ఆళ్వారులు, నాయనమ్మారులు ఎన్నో భక్తిగీతాలు పాడి ఉన్నారు. అందుచే ఇట్టి క్షేత్రాలలో ఒక విశేషం ఉంటుంది.

ఇదే రీతిని కొన్ని తీర్థాలలో కూడ ఋషులు - ఈ తీర్థములో స్నానము చేసిన వారికి పాపనివృత్తి కావలెనని - సంకల్పించి ప్రార్థనలు చేసి ఉన్నారు. అందుచే ఈ తీర్థాలకు కూడా ఒక విశేషం ఉంది. వాగనుగ్రహము కలవారు ఇట్టి తీర్థములను కీర్తించారు. అట్లే కృత్తికా పూర్ణిమనాడు దీపములో ఈశ్వరుని ఆవాహన చేసి - ఈ దీపజ్వాలను చూచినను సరే - ఈ ద్వీపజ్వాలపై బడిననుసరే, చూచుటకు శక్తి కల జీవులు, శక్తిలేని జీవులు - ఏవి అయినను - వాని పాపములు నశించాలి అని ప్రార్థన చేస్తారు. పాపములు తొలగి 'లోకా

స్సమస్తా స్సుఖినో భవన్తు' అను సంకల్పము ఋషులు వెలిబుచ్చారు.

కృత్తికా నక్షత్రము, పూర్ణిమతిథి - రెండూ ఈరోజు కలసి వస్తున్నాయి. నక్షత్రము ఒకరోజున, పూర్ణిమ ఒకరోజున వచ్చుట కూడ ఉంది. దేవాలయాలకు కృత్తికా నక్షత్రమే ముఖ్యము. తిరువణ్ణామలైలో కృత్తికా నక్షత్రమున కృత్తికా దీపము వెలిగిస్తారు. ఇండ్లలో పూర్ణిమనాడు దీపాలు పెడతారు. దీపము వెలిగించి ఆ దీప కలికాజ్యోతిలో ఉమాదేవీ సహిత త్ర్యంబక మూర్తినో, దామోదరమూర్తినో ఆవాహన చేసి - 'కీటాః పతంగాః' అనే శ్లోకం చదువుతారు.

ఈ దీపదర్శనము వలన మనుష్యుల పాపములే కాదు, పశుపక్షి కీటక ముల పాపములు సైతము నశిస్తాయి. మన మలి పుట్టుక ఏదో మనకు తెలి యదు. మనము ఏ వ్రూను అయినా కావచ్చు. మశక మయినా కావచ్చు. అందుచేతనే సమస్త ప్రాణికోటికి పాపనివృత్తి - ప్రసాదించాలి - అని ప్రార్థన చేయుట.

చాలా దూరంలో ఉండేవారికి కూడ తెలిసేరీతిని పెద్ద గోపురము వలె చెత్తచెదారము వేసి మంట వేస్తారు. ఆలయములో నుండి ఈశ్వరుని ఆవాహన చేసిన ఒక దీపాన్ని తెచ్చి దీనిని తగుల బెట్టుతారు. తిరువణ్ణామలైలో పర్వతశిఖరముపై - అణ్ణామలై దీపమని - మైళ్ళకొలది తెలిసే రీతిగా - దీపము వెలిగిస్తారు.

జ్వాలాదర్శనము చేసే జనుల పాపములే కాక- కీటాః = పురుగులు, పతంగాః = పక్షులు, మశకాః = దోమలు, వృక్షాః = చెట్లు - వీటి కన్నిటికీ జన్మనివృత్తి కావాలి. చెట్లు చేమలు లతలు కొన్ని రోజులు నీరు పోయకపోతే వాడి పోతాయి. శోషిస్తాయి. ఇది మనము ఎఱిగినదే. వాని జన్మ సైతము నివృత్తి కావాలి. జలే = జలములో ఉండే చేపలు, ఇతర జల జీవములు, స్థలే = స్థావరాలైన జంతువులు - ''దృష్ట్వా ప్రదీపం న చ జన్మభాగినః''. త్ర్యంబ కుని ఆవాహన చేసిన దీపము చూచినా, ఆ దీపజ్వాల యొక్క వెలుతురు వానిపై పడినా - పుష్టివర్ధకుడైన మహేశ్వరుని కృపచే సమస్త జీవులకు పాప నివృత్తి కావలెనని కరుణా స్వరూపులైన మహర్షులు ప్రార్థించి ఉన్నారు.

అవిచార్య పరస్యాత్మనో వా అపాయహేతుః క్రోధః

ఆలోచన లేకపోవడంవల్ల కలిగేదీ, పరునకుగానీ తనకుగానీ అపాయం కలిగించేది 'క్రోధం'.

దానార్హేషు స్వధనా ప్రదానం,
అకారణం వా పరధన గ్రహణం 'లోభః'.

దానం చేయదగినవారికి ధనం ఇవ్వకపోవడమూ, ఏ కారణమూలేకుండా ఇతరుల ధనాన్ని తీసుకోవడమూ 'లోభం'.

కులబలైశ్వర్య రూపవిద్యాభిః
ఆత్మాహఙ్కారకరణం పరప్రధర్షణనిబన్ధనం వా 'మదః'.

కులం, బలం, ఐశ్వర్యం, రూపం, విద్య - వీటిచేత తనకు అహంకారం కలిగించేదీ, లేదా ఇతరులను అవమానించడానికి హేతువయ్యేదీ 'మదం'. - శాశ్వత సత్యాలు.

ద్విపాదులైనను చతుష్పాదులైనను లోకం అంతా క్షేమంగా ఉండాలి. కొన్నిటికి పాదములే ఉండవు. వాని దొక వింత జన్మ. మరికొన్ని జీవాలకు వేలకొలది కాళ్లు. అవి సహస్రపాదులు. 'తే ద్విపాద్ చతుష్పాద్' అని వేదములో చెప్పబడింది. 'సకలము క్షేమముగా ఉండాలి' అనే మనము ప్రార్థన చెయ్యాలి మనము మాత్రము క్షేమముగా ఉంటే చాలదు. 'లోకాస్సమస్తాస్సుఖినో భవన్తు' అని అన్ని లోకాల సుఖమూ కూడా కోరాలి.

కృత్తికా దీపమునాడు చెప్పవలసిన శ్లోకము.

కీటాః పతంగాః మశకాశ్చ వృక్షాః
జలే స్థలే యే నివసంతి జీవాః,
దృష్ట్వా ప్రదీపం నచ జన్మభాగినః
భవన్తి త్వం శ్వపచాహి విప్రాః ॥

పై శ్లోకమును విడివిడిగా భాగించి స్ఫుటంగా చెప్పడం - ఈ దీపకాంతి ప్రసరించిన మానవులు పశువులు పక్షులు కీటకములు అన్నీ తమ పాపాలను పోగొట్టుకొని క్షేమంగా ఉండాలి అనియే. అదే ఈ శ్లోక తాత్పర్యము. ఇది పరంపరగా వస్తూ ఉంది. ఈశ్వరుని ఆవాహన చేసిన ఈ దీప ప్రకాశమే పరమేశ్వర స్వరూపము, పాప విమోచకము.

కృత్తికానక్షత్రము సుబ్రహ్మణ్య స్వామి - షణ్ముఖుని - జ్ఞాపకార్థమై ఉంది. ఈ ఆరు నక్షత్రములకు వేరు వేరు పేర్లు ఉన్నాయి. ఈ ఆరు నక్షత్ర ములే షణ్మాతృకలైన సుబ్రహ్మణ్య స్వామి యొక్క తల్లులుగా చెప్ప బడుతూ ఉన్నవి.

మరొక విశేషం ఏమంటే - శివాలయంలోను, విష్ణ్వాలయంల్లోను కూడా చేసే ఉత్సవము - కృత్తికా నక్షత్ర దీపోత్సవము ఒక్కటే. ఒక్కొక్క క్షేత్రములో ఒక్కొక్క ఉత్సవము విశేషము. కాని అన్ని గుడులలో, అన్ని క్షేత్రములలో - ఒకే రోజున విశేషముగా - మూర్తి భేదము లేక చేసే ఉత్సవం ఇదే.

('సాధన గ్రంథమండలి' తెనాలి వారి సౌజన్యంతో)

శనిగ్రహాన్ని నిగ్రహించిన మహర్షి
పిప్పలాదుడు

వేద, పురాణాలలో మహర్షి పిప్పలాదుని ప్రశస్తి విశదంగా కనిపిస్తుంది. ముఖ్యంగా – శనిగ్రహ దోషనివారకునిగా ఆయన మహిమ ప్రసిద్ధం.

ఈ పిప్పలాదుడు దధీచి మహర్షి కుమారుడు,

దధీచి మహాశివభక్తుడు, ఆయన భార్య 'గభస్తినీ'.

దధీచి మహర్షి సత్య, ధర్మ, త్యాగాలు మూర్తీభవించిన దివ్యమూర్తి, ఆయన ధర్మపత్ని కూడా మహాతపస్విని.

దేవకార్యం కోసం తన అసువులనే త్యాగం చేసిన మహాత్ముడు దధీచి. వృత్రాసుర సంహారం కోసం – యోగశక్తి సంపన్నమైన తన అస్థులను (ఎముకల్ని) యాచించిన ఇంద్రుని అనుగ్రహించి, దివ్యయోగనిష్ఠతో తన ప్రాణాలను త్యాగం చేశాడు, అప్పుడాయన అస్థులను ఉపయోగించి చేసిన వజ్రాయుధంతో వృత్రాసురుని సంహరించాడు ఇంద్రుడు.

భర్త ప్రాణత్యాగం చేసిన సమయంలో ఆశ్రమంలోలేని గభసిని, దైవకార్యం కోసం జరిగిన ఆ త్యాగం యజ్ఞంగా భావించి సమాధానపడింది. అప్పుడామె గర్భవతి. ఆ కారణంగా, తీవ్రపతి నిష్ఠతో దేహాన్ని వదిలి పతిని అనుసరిద్దామనుకున్న సంకల్పాన్ని పక్కనపెట్టి, సమాధినిష్ఠతో భర్తనే ధ్యానిస్తూ, ప్రసవం వరకు వేచివుంది.

ప్రసవించిన వెంటనే, ఊర్ధ్వలోకాలలోనున్న పతిని కలవాలని సంకల్పించుకుని, శిశు రక్షణ కోసం వన దేవతలను, వనస్పతులను ప్రార్థించింది.

పితృహీనో బంధుభిర్గోత్రజైశ్చ
మాత్రా హీనో బాలకఃసర్వఏవ।
రక్షంతో సర్వేపిచ భూతసంఘాః
తథౌషధ్యో బాలకం లోకపాలా ॥
(బ్రహ్మపురాణం)

ఈవిధంగా దేవతలను, ఓషధులను కూడా ప్రార్థించి, ఆశ్రమ సమీపంలో నున్న పిప్పల వృక్షాలనీడలో పసికందుని విడిచి, యోగసమాధిద్వారా దేహత్యాగం చేసింది. (పిప్పలవృక్షం– అంటే రావి చెట్టు)

పిప్పలానాం సమీపే తు న్యస్యబాలం సమన్వచ
(బ్రహ్మపురాణం)

ఆ మహాపతివ్రత వాక్కుకున్న మహిమ వల్ల ఆ పిప్పలవనదేవతలు, ఔషధుల దైవమైన సోముని ప్రార్థించి, ఆయన అనుగ్రహంతో తమ పత్రాలలో జీవపోషకమైన అమృతాన్ని పొంది, వాటితో పిల్లవానిని సాకాయి.

వాటి పాలనతో ఎదిగిన బాలకుని చూసేందుకు బ్రహ్మాది దేవతలు విచ్చేశారు. దధీచి శివభక్తుడు కావడం వల్ల, శివానుగ్రహంతో కలిగిన శైవాంశ స్వరూపుడు ఈ బాలకుడని –గ్రహించిన బ్రహ్మదేవుడు, ఆ శిశువునకు 'పిప్పలాదుడు' అని నామకరణం చేశాడు.

పిప్పలైః పాలితో యస్మాత్ పిప్పలాదః సబాలకః
– (బ్రహ్మపురాణం)

పిప్పలాదేతి తన్నామ చక్రే, బ్రహ్మా ప్రసన్నధీః
(శివపురాణం. శతరుద్ర సంహిత)

పిప్పలాల చేత పాలింపబడిన కారణంగా 'పిప్పలాదుడు' అని పేరు పొందాడు.

ఇంద్రియజ్ఞానం పొందాక, ఆ బాలకుడు, తన తల్లిదండ్రులు లేరని తెలుసుకొని దుఃఖించాడు.

దేవతల కారణంగా తనకీ దుస్థితి కలిగిందని భావించి, వారిని శపించడానికి సిద్ధమయ్యాడు.

అప్పుడు వనస్పతుల ప్రభువైన సోముడు వచ్చి, పిల్లవానిని శాంతింపజేసి, ''దైవకార్యం కోసం, లోక కళ్యాణం కోసం శరీరత్యాగంచేసిన దధీచి ధన్యాత్ముడు, కీర్తిమంతుడు, ఉత్తమ గతులు పొందిన దివ్యుడు'' అని తెలియజేశాడు. తపశ్శక్తినీ, వాక్శక్తినీ, ఉత్తమరూప సంపదనీ, శౌర్యబల బుద్ధులనీ అనుగ్రహించాడు.

ఆ తరువాత పిప్పలాదుడు సదాశివునికై తీవ్రతపస్సు చేసి ఆయనను సాక్షాత్కరింపజేసుకున్నాడు, శివుని వరాల వల్ల మంత్రశక్తినీ, దివ్యమంత్రాలను దర్శించగలిగే శక్తిని పొందాడు.

తన తల్లి దండ్రులను చూడాలనివుందని శివుని వేడుకున్నాడు పిప్పలాదుడు. శివాజ్ఞతో

దివ్యలోకాలలో నున్న దధీచి, గభస్తినీ దివ్య విమానారూఢులై వచ్చి పిప్పలాదునికి దర్శన మిచ్చారు,

ఆ తల్లిదండ్రులు, పిప్పలాదుని ఓదార్చి -''శివదర్శనం పొందిన ధన్యాత్ముడవు. గృహస్థాశ్రమాన్ని స్వీకరించి, ధర్మ మార్గంలో ఉండి, ధర్మాన్ని ఉద్ధరించు'' అని ఉపదేశించి అంతర్ధానమయ్యారు.

తల్లిదండ్రుల మాట ప్రకారం, రాజర్షి 'అనరణ్యుని' కుమార్తె 'పద్మ'ను వివాహ మాడాడు పిప్పలాదుడు.

ఆ పద్మాదేవి మహాపతివ్రత. ఆమె పాతివ్రత్యాన్ని పరీక్షించదలచి ధర్మదేవత, మహాసుందరాకృతిలో వచ్చి, ఆమెను మోహింప జేయాలని ప్రయత్నించాడు.

ఆగ్రహించి, ''నువ్వు క్షీణించాలి'' అని శపించింది.

వెంటనే ధర్మదేవత తన అసలు రూపాన్ని చూపించాక, ఆమె తనకోపానికి సిగ్గుపడింది.

తన కోపాన్ని క్షమించమనివేడుకొని -''శాపం వ్యర్థం కాదు కనుక, నువ్వు క్షీణించడం తప్పదు. కానీ అది క్రమంగా జరుగుతుంది.

సత్య(కృత) యుగంలో పూర్ణంగా ఉన్న నువ్వు, క్రమంగా క్షీణించి, కలి యుగంలో ఇంకా సన్నగిల్లుతావు. మళ్లీ సత్యయుగానికి పూర్ణుడవవుతావు'' అని సెలవిచ్చింది.

ఇది 'దైవసంకల్పం' అని భావించి, ధర్మదేవుడు ఆమెను ఆశీర్వదించి పిప్పలాదునికి నిత్య యౌవనాన్ని ప్రసాదించి అంతర్ధాన మయ్యాడు.

శనిగ్రహ నిగ్రహం

ఒకసారి నారద మహర్షితో ప్రసంగిస్తూ, పిప్పలాదుడు ''తనకు పసితనంలో మాతాపితృ వియోగం ఏకారణంగా కలిగింది?'' అని ప్రశ్నించాడు. ఆ సమయంలో శని గ్రహవక్ర దృష్టిచేత అలా జరిగిందని నారదుడు వివరించాడు. దాంతో ఆగ్రహించిన పిప్ప లాదుడు, తన తపశ్శక్తితో శనిని స్వస్థానం నుండి భ్రష్టు డయ్యేలా చేశాడు.

దేవతలందరు ఆ మహిమని చూసి ఆశ్చర్యచకితులై, శనిని క్షమించమని కోరారు.

అప్పుడు పిప్పలాదుడు- ''ఈసారి నుండి, పదహారేళ్ల లోపు వయస్సుగల బాలురును శని బాధించరాదనీ, జాతకంలో

అనివార్యమైతే అది పదహారేళ్ల తరువాత జరగాల''ని శాసించి శనిని యధాస్థానంలో ఉంచాడు, యథోచితంగా పూజించాడు.

ఈ కారణం చేత పిప్పలాదుని స్మరణం వల్లనే శనిదోషం పోతుందని దేవతలు వర మిచ్చారు. ''పిప్పలాదేన సంస్తుతః'' అని శనినామంగా చెప్పడానికి ఇదే కారణం.

శివపురాణంలో గాధి, కౌశిక, పిప్ప లాదుడు ఈ ముగ్గురు మహర్షుల స్మరణం వల్ల శనిదోషాలు పోతాయని, శని పీడలుండవని చెప్పబడింది.

గాధిశ్చ కౌశికశ్చైవ పిప్పలాదో మహామునిః
శనైశ్చర కృతాం పీడాం నాశయంతి స్మృతాస్త్రయః॥

(ఈ శ్లోకం నిత్యం చదివితే శని పీడ ఉండదు)

ఈ విధంగా శనిని నిగ్రహించి, జగదుపకారం చేశాడామహాత్ముడు.

అధర్వణ వేదంలో పిప్పలాదుడు దర్శించిన దివ్యమంత్రాలు ఉన్నాయి.

''నవధాథర్వణోవేదః''- తొమ్మిది శాఖలున్న అధర్వణ వేదంలో రెండు శాఖలే ప్రస్తుతం వ్యాప్తిలో ఉన్నాయి. అవి శౌనకీయ శాఖ, పైప్పలాద శాఖ (శౌనకుడు దర్శించిన మంత్రాలు, పిప్పలాదుడు దర్శించిన మంత్రాలు ఈ శాఖలుగా ఉన్నాయి.)

బ్రహ్మవిద్యా గురువు

మంత్ర ద్రష్టగానేకాక బ్రహ్మ విద్యను బోధించిన గురువుగా ఉపనిషత్తు లలో ప్రశస్తి పొందాడు పిప్పలాదుడు.

ప్రశ్నోపనిషత్తులో- సుకేశ, సత్యకామ, గార్గ్య, కౌసల్య, కబంధీ, వైదర్భీ- అనే ఆరు గురు ఋషులు పిప్పలాదుని ఆశ్రయించి, ఆయన ఆదేశం ప్రకారం ఏడాదిపాటు బ్రహ్మ చర్య, తపోదీక్షలు, గురుశుశ్రూష చేశారు.

ఆ తరువాత పిప్పలాదుడు వారికి బ్రహ్మవిద్యను బోధించాడు, బ్రహ్మవిద్యకు సంబంధించి వారడిగిన ప్రశ్నలకు, పిప్ప లాదుడు చెప్పిన సమాధానాలే ప్రశ్నోపనిషత్తు. వేద, ఉపనిషత్తులలో ప్రశస్తంగా ప్రస్తావించబడ్డ పిప్పలాదుని చరిత్ర బ్రహ్మపురాణం, బ్రహ్మాండ పురాణం, భవిష్య పురాణం, శివపురాణాలలో వివరంగా చెప్పబడింది. ✧

వేదవిధానం అన్నివిధాలా సమగ్రమైనది

డేవిడ్ ఫ్రాలీ, న్యూమెక్సికో

సనాతన భారతీయ సంస్కృతి అంటే – ఒక సంపూర్ణమైన 'జీవన విధానం'. 'మనిషి' అనే వాడికి ఏ కాలంలోనైనా అవసరమైన శాశ్వతమైన ఆలోచనా దృక్పథాన్నీ, పరస్పర సంబంధం ఉండే విజ్ఞాన సంపదనీ – ఆవిష్కరించింది ఈ ఆర్ష సంస్కృతి. దీని ఔన్నత్యాన్ని – స్పష్టంగా, నిష్పక్షపాతంగా దర్శించి, ముగ్ధులైన విదేశీయులూ ఉన్నారు.

వారిలో కొందరు ఈ సంస్కృతిని సమగ్రంగా అధ్యయనం చేయడమే కాక, తమ దేశాల వారికి అర్థమయ్యేలా భారతీయ ఆధ్యాత్మిక (యోగ సంపదని విశదం చేశారు. అలా వ్యాఖ్యానించిన వారిగా మెక్సికోకి చెందిన 'డేవిడ్ ఫ్రాలీ' ప్రముఖులు. 'ఫ్రమ్ ది రివర్ ఆఫ్ హెవెన్' అనే పేరుతో – హైందవ వైదిక విజ్ఞానం, నేటి ఆధునికతకు ఎంత అవసరమో నొక్కి చెప్పే సమగ్ర గ్రంథాన్ని రచించాడాయన. అందులోని కొన్ని అంశాలు తెలుగు అనువాద రూపంలో ఇక్కడందిస్తున్నాం.

– సంపాదకుడు

గత శతాబ్ద కాలంలో భారతదేశం నుండి ఎందరో మహానుభావులు ఆధ్యాత్మక బోధకులుగా, గురువులుగా, ప్రవక్తలుగా మన ప్రాశ్చాత్య ప్రపంచానికి వచ్చి, భారతీయ వైదిక, సాంస్కృతిక విజ్ఞాన ప్రవచనాలతో మనపైనా, మన సంస్కృతి పైనా చెరగని ముద్ర వేశారు.

ప్రపంచ వ్యాప్తమైన నవజీవన సంస్కృతిపై ఈ ప్రభావం వర్ణనాతీతం. 'గురువు', 'అవతారము', 'కర్మ', 'పునర్జన్మ', 'ఆత్మ సాక్షాత్కారం' 'భగవత్సాయుజ్యం' 'యోగము', 'ధ్యానము', 'శాకాహారము', 'అహింస' మొదలైనవి, వారిచేత మనకు అందించబడ్డ భారతీయ వేదబోధలు.

పంతొమ్మిదవ శతాబ్ది మధ్య కాలం ఎమర్సన్, థారో వంటి మేధావులు మొట్ట మొదటిసారి భారతీయ బోధనల వైశిష్ట్యాన్ని గురించి అమెరికా వాస్తవ్యులకు తెలియజేశారు. ఆ తరువాత భారతదేశం నుండి వచ్చిన ఆధ్యాత్మిక జ్యోతిఃకాంతి పుంజాలైన మహనీయులందరిలో నవయువకుడైన స్వామి వివేకానంద మొదటివాడు.

కొద్ది సంవత్సరాల తర్వాత స్వామి రామతీర్థ ఇక్కడికి వచ్చి కొద్దికాలం మాత్రమే గడిపినప్పటికీ, ఆయన బోధనలకు ఎందరో ప్రభావితులయ్యారు. శ్రీ పరమహంస యోగానంద భారతదేశం నుండి వచ్చి అమెరికాలో స్థిరపడిన ఆధ్యాత్మిక ఆచార్యులలో ఆద్యుడు. వీరందరి బోధనలలోని ప్రధానాంశం ఒక్కటే. అదీ యోగాశాస్త్రం. ఈ యోగ శాస్త్రం సాంస్కృతిక పరిధికీ, తార్కిక పరిమితికీ అతీతమైనది.

యోగశాస్త్రం

పతంజలిచే ప్రబోధింపబడిన ఆసన సహితమైన హఠ యోగమే మనకు 'యోగ శాస్త్రం'గా బాగా పరిచయమయ్యింది. కానీ నిజానికి మన జీవితంలోని అన్ని అంశాలను, అవసరాలను లెక్కలోకి తీసుకొని, సమగ్రంగా రూపొందించిన అద్భుత మహోన్నత యోగ విజ్ఞానాలలో ఈ 'హఠయోగం' ఒక అంశం మాత్రమే. పర్షియన్లు, గ్రీకులు, హూణులు, మహ్మతీయులు, ఆంగ్లేయులు మొదలైనవారు ఒకరితర్వాత ఒకరు సుమారు రెండువేల ఏళ్లు భారతావని పై నిర్విరామంగా, నిరంతరాయంగా చేసిన దండయాత్రల ఫలితంగా ఈ యోగశాస్త్రం పలుమార్లు సంక్షిప్తతకు లోనై, తన పూర్తి సంపద కొంత మేరకు కోల్పోయింది దండయాత్రలు మరోఫలితంగా ఈ యోగ శాస్త్రం అనేక పరివర్తనలతో కొద్దిమంది సిష్యులకు మాత్రం అందుబాటులో వుంచబడింది కానీ ఇప్పుడు విశ్వజానాచరణీయంగా మళ్లీ ఈ యోగవిజ్ఞానం తన సహజ సౌందర్యం సంతరించుకొని అందరి అందుబాటులోకి వచ్చింది.

వేదం జ్ఞానమైతే, యోగం దాని సాధనం. అంటే వేదం Theory. యోగం Practice. ఈ రెండు భిన్న శాస్త్రాలు కావు. ఈ రోజు మనం కోరు కుంటున్న, ప్రయత్నిస్తున్న విశ్వ మానవ శ్రేయోదాయకమైన ఆధ్యాత్మిక శాస్త్రపు రెండు అంశాలు మాత్రమే. వేద విజ్ఞానం మానవజీవిత మహోన్నత లక్ష్యమైన ఆత్మసాక్షాత్కారానికి అవసరమైన జ్ఞానం అందించడంతో పాటు మనదైనందిన చర్యను ఆధ్యాత్మికతతో సమన్వయపరచి, ఒక పవిత్రమైన జీవనవిధానాన్నీ, సంస్కృతినీ అందిస్తుంది. ఈ విషయాన్నే సవివరంగా చెప్పాలంటే వైద్యశాస్త్రం, జ్యోతిష శాస్త్రం, గణితశాస్త్రం, మనస్తత్వశాస్త్రం మొదలైన జీవనావసరాలైన శాస్త్రాలన్నింటినీ తీర్చిదిద్ది తనలో ఇముడ్చుకొని, ఈ వేద విజ్ఞాన శాస్త్రం సంపూర్ణతను సంతరించుకుంది.

నేటి ఆధునిక శాస్త్రజ్ఞులు విశ్లేషించిన సాపేక్ష సిద్ధాంతం (Relativity of Time & Space) మొదలైనవి వేద విజ్ఞానంలో నిక్షిప్తాలే పూర్వీకులైన మహర్షులు యావద్విశ్వాన్నీ చైతన్యమయంగా, కాలాన్నీ దూరాన్నీ మనోజనితంగా భావించినందున, వాటిని అంతిమ సత్యాలుగా, పరమ లక్ష్యాలుగా పేర్కొనలేదు. నేటి ఆధునిక శాస్త్రవేత్తలచేత ప్రతిపాదించబడి ప్రచారము చేయబడే 'గాయా' సిద్ధాంతాన్నీ (Gaia Hypothesis much talked about today in scientific circles, at there is a guiding life and intelligence on earth) వైదిక శబ్దమైన 'గౌ' అనే దానికి గ్రీకు శబ్దమే 'గాయ'. భూశక్తిని 'దివ్య ధేనువు'గా చేసిన భావన ఇది. సమస్త ప్రాణి

కోటిని నడిపిస్తున్నది ఒక మానవాతీతమైన శక్తి అనేది కూడా వేదం చెప్పినదే. ఈ విశ్వాన్ని ప్రేరేపించే అదృశ్య శక్తిగా ఆరాధింపబడే వేదమాత అయిన 'గాయ' త్రీ మంత్ర్యాదులు తత్ సంబంధితాలే. ఇలా గ్రీకు 'గాయ' సిద్ధాంతానికి భారతీయసిద్ధాంత ప్రభావం కనిపిస్తుంది.

వేద విజ్ఞాన వైశిష్ట్యాన్ని ఇక్కడ ప్రస్తుతించడంలో ముఖ్యోద్దేశం ఆ సిద్ధాంతాన్నీ, నమ్మకాన్నీ ఇతరులపై బలవంతంగా రుద్దడంకాదు. కేవలం ఒక విశ్వ మానవ శ్రేయోదాయకమైన సంస్కృతిని అందరికీ అందించే ప్రయత్నం మాత్రమే. దీనిని పరాయి సంస్కృతిగా భావించి తిరస్కరించ వలసిన పనిలేదు. కనుక పక్షపాత వైఖరితో కూడిన మన నిర్దిష్ట అభిప్రాయాన్ని పక్కకు తోసి నిశితంగా ఆలోచిస్తే ప్రకృతినీ దాని వెనక వున్న అవ్యక్త శక్తిని అనుసరించి, దైవికమైన దైనందిన జీవితాన్ని అందించగలిగేది 'భారతీయ యోగశాస్త్రమే' అని అంగీకరిస్తాం.

శాస్త్ర పద్ధతి

విజ్ఞాన శాస్త్రంలో ముందుగా సిద్ధాంతీకరణ జరుగుతుంది. ఆ తరువాత ఆ సిద్ధాంతాన్ని నిరూపించే ప్రయత్నం - ప్రయోగం జరుగుతుంది. ప్రఖ్యాత శాస్త్రవేత్త ఐన్‌స్టీన్ మాటలలో చెప్పాలంటే 'మనం ప్రతిపాదించిన సిద్ధాంతమే మనకు కావలసిన సత్యాలను, వాటిని సేకరించే మార్గాలను నిర్ణయిస్తుంది.'

యోగ మార్గం దీనికి విరుద్ధం. ముందుగా మనసును ఆలోచనారహితంగా నిర్మలంగా నిష్కల్మషంగా ఉంచుకోవాలి. తగిన అంతర్మథనానంతరం సత్యం దానంతట అదే గోచరమవుతుంది. ఇది జ్ఞాన సంబంధిత సూత్రం.

విజ్ఞాన శాస్త్రం భౌతిక ప్రపంచంపై కేంద్రీకరించబడినందున భౌతిక ప్రపంచంలో కంటికి కనిపించే వస్తువులకే ఈ శాస్త్రం పరిమితమవుతుంది. కానీ ఆధ్యాత్మిక శాస్త్రం మనం చేసే ప్రయోగాలకు, తీర్మానాలకు, సిద్ధాంతాలకు జన్మస్థానమైన కంటికగపడని మనసుపై కేంద్రీకరించబడివుంది. మన మనసుగూర్చి సవివరంగానూ, ఇదమిత్థంగానూ, తెలియనపుడు ఆ మనసు కనుగొన్నదనుకున్న సత్యాల విలువ నిర్ధారించడం, కష్టం. ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానం - వైజ్ఞానిక శాస్త్రాలను ఖండించకపోయినప్పటికీ, బాహ్యప్రాపంచిక జ్ఞానం కన్న అంతరింద్రియ జ్ఞానపు ఔన్నత్యాన్ని నిస్సంశయంగా ప్రబోధిస్తుంది.

భౌతికపరమైన ప్రపంచ జ్ఞానం ప్రతిపాదించే ఏ సూత్రమైనా కాలానికి లోబడే వుంటుంది. అనగా శాశ్వతం గాని సత్యాన్ని మాత్రమే తెలుపుతుంది. కానీ ఆత్మజ్ఞానం కాలానికి అతీతమైన, శాశ్వతమైన సత్యాన్ని గోచరింపచేస్తుంది.

అతి సూక్ష్మజీవులను చూపగల మైక్రోస్కోపు మనకు అంతరిక్ష మండలి అతిపెద్ద గోళాలైన నక్షత్రాలను చూపలేని విధంగా బాహ్యపరికరాలైన అత్యంత పెద్ద యంత్రాలు అగోచరమైన మనస్సును దాని ప్రవృత్తిని గూర్చిన సత్యాన్నీ తెలుపజాలవు.

అసలు తేడా

భౌతిక విజ్ఞాన శాస్త్రం 'ప్రయోగం'పై ఆధారపడి వుంటుంది. భౌతిక శాస్త్రపు ప్రతి శాఖ ఒక వైవిధ్యాన్ని కలిగిఉంటుంది. కాబట్టి ఒక శాఖయందలి ప్రావీణ్యత, మరొక శాఖకు వర్తించదు. ఉదాహరణకు బయోకెమిస్టు న్యూక్లియల్ ఫిసిసిస్ట్‌ను అర్థం చేసుకొనలేడు.

కాని ఆధ్యాత్మిక శాస్త్రం, దీనికి పూర్తి విరుద్ధం. ఈ శాస్త్రంలో అన్ని శాఖలు సమగ్రత, సంయమనాలపై ఆధారపడి ఉంటాయి.

పరస్పర సంబంధం

ఈ సనాతన భారత సంస్కృతిలో ఒక శాస్త్రానికీ, మరొక శాస్త్రానికీ పరస్పర సంబంధం ఉంది. కాబట్టీ ఇవన్నీ కలిసి పోయి భారతీయ జీవన విధానంగా, ఒక సంప్రదాయమవ్యాయి. మన (పాశ్చాత్య) దేశపు సంస్కృతిలోని అంశాలు- అనేక ఇతర సంస్కృతుల్లోంచి వచ్చినవే. మన మతాలైన క్రైస్తవం, జుడాయిజం -పురాతన మధ్యఉత్తర సంస్కృతి ప్రభావంచే వచ్చినవే. మతేతరమైన మన సంస్కృతి, విజ్ఞానం, కళలు, తత్వశాస్త్రం వీటన్నిటికీ- 'గ్రీకు - రోమన్' సంస్కృతులు ఆధారం.

భాషా విషయంగా చూస్తే 'ఇండో-యూరోపియన్' భాషలకు సంస్కృత భాషతో పోలిక స్పష్టంగా కనిపిస్తుంది.

సంస్కృతభాషా శబ్దాలలో దగ్గరగా ఉండే మనభాషా శబ్దాలు ఎన్నో: మాతర్-మదర్; పితర్(పితృ)- ఫాదర్; దుహితృ-డాటర్, సూను-సన్, శ్వశర్-సిస్టర్, భ్రాతర్- బ్రదర్, గౌ- కౌ(Cow).

హేతువు, తార్కికత, క్రమపద్ధతి, సమన్వయం, ప్రయోగం, అనుభవం...ఇవన్నీ భారతీయ సంస్కృతిలో చాలా స్పష్టంగా గోచరిస్తాయి.

విజ్ఞానానికీ, ఆధ్యాత్మికతకీ వైరుధ్యం లేదు. ఈ కారణం చేతనే భారతీయ ఆధ్యాత్మికత, విజ్ఞానం రెండూ కలిసి అభివృద్ధి చెందాయి. ఒకదానికొకటి పరస్పర విరుద్ధం కావు. ఒకే సత్యాన్ని అక్కడి (భారతీయ) శాస్త్రాలన్నీ అంగీకరించి, తమ విజ్ఞానవైభవాన్ని ఆవిష్కరించాయి.

అయితే ఇప్పటి భారతీయ ఆధ్యాత్మికతలో కూడా విపరీత ధోరణులు కనిపిస్తున్నాయని మనం ఆరోపించవచ్చు. కానీ-వైజ్ఞానిక సాంకేతిక ప్రగతిలో కూడా కావలసినంత విపరీత ప్రభావాలు మనం చూస్తున్నాం.

ఆధునిక వైజ్ఞానిక ప్రగతి ప్రభావంగా పెరుగుతున్న పరిసరాల కాలుష్యం, వనరుల నాశనం, విలువల పతనం- వీటి మాటేమిటి? అంత మాత్రాన విజ్ఞానాన్ని (సైన్స్) కాదనగలమా? అలానే అసత్యపు గురువులు కుప్పలు తెప్పలై ఆధ్యాత్మిక కాలుష్యానికి కారణమవుతూండడంతో- ఆధ్యాత్మికతనీ కాదనలేం. ఆ కాలుష్యాలకతీతంగా భాసించే అసలైన భారతీయ ఆధ్యాత్మిక ఔన్నత్యాన్ని నేరుగా వేదాలు మొదలైన ప్రాచీన విద్యలో దర్శించి, ప్రపంచమంతా ఆ మార్గాన పయనించాలి.

మనస్సుని పవిత్రం చేసుకొని, నిగ్రహించుకోనిదే ప్రపంచంలో సమైక్యతని సాధించలేమనీ భారతీయ యోగశాస్త్ర ఉపదేశం సర్వకాలాలలోనూ నిత్యసత్యం. ✧

దీపావళి - దీపదేవతలు

డా॥ ప్రసాదరాయకులపతి

దీపావళి పండుగను నరకవధానంతర సంతోష సూచకంగా దేశంలో జరుపుకోవడం ఆచారంగా వచ్చింది. రాక్షసులను సంహరించిన సందర్భంగా ఆనందాన్ని వెలిబుచ్చే ఉత్సవాలు చేసుకోవటం భూలోకవాసులకే కాక దేవలోకవాసులకు కూడ సహజమే. అయితే అసుర సంహారం జరిగిన సందర్భాలు – వాటిని పండుగలుగా పవిత్ర దినాలుగా జరుపుకోవడం మనకు అనాది కాలంనించీ ఉన్నది. దేవీ నవరాత్రులు, విజయదశమి, నృసింహ జయంతి మొదలైనవి దానవ సంహారానికి గుర్తులే. అయితే వేటికీ లేని దీపావళి అనే పేరు నరకాసురవధానంతరదినాన జరిపే పండుగకు వచ్చింది. కొంచెం జాగ్రత్తగా గమనిస్తే దానికి కారణం గుర్తించవచ్చు.

భారతకాలం నాడు చిన్నచిన్న రాక్షసులెందరో ఉన్నారు. పెద్దవాళ్ళలో కంస, జరాసంధ, కాలయవన, నరకులు ముఖ్యులు. అందులో కంస, కాలయవనులు స్వార్థహంకారసహితులు. జరాసంధుడు, నరకుడు ప్రత్యేక ఆలోచనా మార్గాల్ని అనుసరించి సమాజంలో విపరీత ధోరణులు ప్రవేశపెట్టినవారు. వీరుకాక దుర్యోధనాదులు మహారాక్షసాంశ సంభూతులే. అరణ్యపర్వంలో ఘోషయాత్ర సందర్భంగా ఆ విషయాలన్నీ బహిర్గతమైనవి. వాళ్ళ తత్వం వేరు.

ఎప్పటికప్పుడు సృష్టిలో దైవీమార్గాన్ని ఎదుర్కొని నాశనం చేయటానికి ఆసురీ మార్గం ప్రయత్నిస్తూనే ఉంటుంది. రాక్షసులు తమ సర్వశక్తులూ వినియోగించి దేవతలను ఎదుర్కొంటూనే ఉంటారు. మంత్రశాస్త్రంలో కూడా రెండు విభాగాలున్నవి. రక్షోః పిశాచముల నెదుర్కొని రక్షించుకొని, జయించటానికి, అసుర మాయలను నాశనం చేయటానికి వైదికులు రక్షోఘ్న మంత్రములను ప్రయోగించేవారు.

> **దీప దుర్గా ఉపాసన మహాసిద్ధికరమైన విద్యలలో ఒకటని ఆకాశభైరవ కల్పంలో చెప్పబడింది**

వేదవేత్తలను, దేవతలను నాశనం చేయటానికి రాక్షసులు కొన్ని తీవ్రశక్తులను పోషించేవారు. ఆ మంత్రాల తీరే చిత్రంగా ఉంటుంది. ఉదాహరణకు నమశ్చండి ఘోరాన్ హనహన బ్రహ్మణాన్ నాశయ నాశయ ఋషీన్ మారయమారయ... ఇత్యాది రాక్షసులు భావించే ఉగ్రశక్తులు వారి తీవ్ర తపశ్చర్య చేత వాళ్ళు కోరిన వరాలు ప్రసాదించేవి.

జరాసంధునిలక్షణం

భారతకాలం నాడు జరాసంధ నరకులు విలక్షణమైన జీవులు. జరాసంధుడు మూర్ధాభిషిక్తులైన క్షత్రియులను తెచ్చి భైరవునికి బలియిచ్చేవాడు. యుద్ధంలో చంపటం వేరు. బలి యివ్వటం వేరు. సంహారమనేది ఉభయత్ర ఉన్నా రణరంగవధ వీరకర్మ, బలి క్రూరకర్మ. రెంటి లక్షణమే వేరు. నరబలి యిచ్చే దుష్టతాంత్రిక వామాచార సంప్రదాయానికి చెందినవాడు జరాసంధుడు. వాడు మళ్లీ బ్రాహ్మణ భక్తుడే. దానధర్మ పరాయణుడే. కాని వాడి దుష్ట గుణం సమాజానికి అపకార హేతువైంది. ఈనాడు కూడ చూడండి. దైవభక్తి, దానధర్మాలు చేస్తూనే ఉంటారు. పరధనాపహరణ, పరదారగమనము చేస్తూంటారు. రోజూ ప్రొద్దునే లేచి శుచిగా దేవతార్చన చేస్తారు. ఆఫీసుకెళ్లి లంచాలు తీసుకొంటారు. తీర్థానికి తీర్థమే, ప్రసాదానికి ప్రసాదమే అన్న ప్రకారంగా ఉంది లోకం.

జరాసంధ లక్షణమది. ఈ వికృతి ఉన్నంత కాలం సంఘం బాగుపడదు. ఇలాంటి మరో వికృతి మూర్తీభవించిన వాడు నరకుడు. నరకశబ్దంలోనే విచిత్ర లక్షణముంది. పాపాత్ములుపోయే లోకానికి నరకమని పేరు. యుగయుగాల నుంచి ఉన్న పేరిది. వీడికా పేరు వచ్చింది. ఆ అంధకార లోకప్రతీక వీడన్న మాట. తమో జీవుడన్న మాట. వీడిది అతి తీవ్ర కామప్రవృత్తి. లోకంలో ఉండే సౌందర్యవంతులైన స్త్రీల నందరిని తాను పొందాలనే ప్రకృతి వాడిది. అది సాధించటానికి వాడు కామమును పాసించాడు. దానికి స్థానమైన మదనాలయము వాని ఆరాధ్య స్థానము. ఆ జీవుని కర్మ విశేషము! వానికే అర్చన స్థానము ఆలయము దొరికింది.

నరకుడు తాంత్రికుడు

సతీదేవి శరీరమునను- ప్రాణత్యాగానంతరము - దుఃఖవివశుడైన మహేశ్వరుడు తన తలపై ధరించి భయంకర తాండవమాడినాడు. ఆ ప్రళయ నాట్యాన్నాపటానికి విష్ణువు తన చక్రాన్ని ప్రయోగించగా ఆ శరీరము పదునెనిమిది ఖండములై వివిధ ప్రదేశాలలో పడినవి. దేహపు తునకలు పడిన చోట్లే అష్టాదశ మహాశక్తి పీఠములైనవి. పరమేశ్వరి యోనిపడిన చోటు కామాఖ్య - నరకుని రాజ్యములో ఉంది. ఇప్పటికీ ఆ ఆలయంలో పూజించేది ఆ అవయవాన్నే. నరకుడు కామ తీవ్రుడై ఆ భగోపాసన చేశాడు. తత్ఫలితంగా భయంకర వశీకరణ శక్తి, అద్భుత పరాక్రమమూ సాధించాడు. ఆ దేవత అనుగ్రహాన్ని స్మరిస్తూ తన కుమారునికి భగదత్తుడని పేరు పెట్టుకొన్నాడు. భగదేవతా వర ప్రసాదమా బిడ్డ.

వేదంలో కూడా భగారాధన ఉంది. అయితే దాని స్వరూపం వేరు. ఋగ్వేదం లోని ఏడో మండలంలో భగ మంత్రములున్నవి.

వోం భగప్రనేతర్భగ సత్యరాదో
భగేమాంధియ ముదవాదదన్నః
భగప్రణోజనయ గోభిరశ్వై
ర్భగ ప్రనృభిర్నృవంతః స్యామ

ఇటువంటి - ఐశ్వర్య ప్రదాతయైన ఈశ్వరుణ్ణి స్తోత్రం చేసే మంత్రాలు. ఇవన్నీ దక్షిణాచారమార్గంలో శుచిగా ధ్యానించవలసిన ఋక్కులు.

నరకునిదలా కాదు. కేవల వామాచార సాధకుడతడు. స్త్రీని - సాధనంగా ఉపయోగించే పద్ధతి ననుసరించినవాడు. తంత్ర గ్రంథాలలో ఆ పద్ధతులన్నీ చెప్పబడినవి. కృష్ణ చతుర్దశి ఈ సాధనలన్నింటికీ అతి ముఖ్యమైన రోజు. కృష్ణ చతుర్దశినాడు నరక వధ జరగటంలో కూడా ఒక విశేషం ఉంది. అది దుష్టశక్తుల విజృంభణ కనుకూలమైన సమయం. తాంత్రికులకు అమావాస్య కంటే కూడా కృష్ణ చతుర్దశి చాలా ప్రధానం. మంత్ర మహోదధిలో బహుళ చతుర్దశినాడు జరిపే కామతంత్రాన్ని విపులంగా వర్ణించారు. *''భూతాసే కృష్ణ పక్షస్యసాధకో నియత వ్రతః, అనీయ కామినీం రమ్యాం నరపంచక గామినీం, కృత్వాతాంవివసనాం పూజయేత్ సుసమాహితః, భక్త్యా నివేదనం దత్వా గచ్ఛేత్తాం ప్రజపన్మనుం.''*

తేజో రూపులైన దేవతలు దీపమంటే ఇష్టపడతారు. దీనివలన ఏదైనా సాధించవచ్చు ననటం ఆ విశేషాన్నే చెప్తుతుంది.

ఇటువంటి క్షుద్ర - వామాచార సాధకులలో నరకుడగ్రగణ్యుడు. వాళ్ళు సాధించిన శక్తులను చూచి అనేకులు లోకంలో మోజుపడి అటువంటి సాధనలలోకి దిగుతారు. ఇంద్రియ జయం లేకుండా శక్తులు సాధించినవాళ్ళు ఎలానూ వాటిని దుర్వినియోగం చేస్తారు. అప్పుడు కృష్ణుడు నరకుని సంహరించినట్లుగా వాళ్ల నాశనం కాక తప్పదు.

తమోరూపుడైన నరకుని వధకు సూర్యోపాసకుడైన సత్రాజిత్తు కూతురు సత్యభామ కారకురాలు కావటం గమనించ వలసిన అంశమే. ఆ అసురుణ్ణి - చీకటిని వెలుతురు లాగా సంహరించిన చక్రం సహస్రారం.

సహస్రకరుడైన సూర్యుని మించిన తేజస్సు కలిగినదా ఆయుధం. లోకంలో కూడా క్షుద్ర ప్రయోగాలను నివారించి దహించే శక్తి సుదర్శనాస్త్ర మహామంత్రానికున్నది.

తమోరూపుడై తామసీ శక్తులు సాధించిన నరకుణ్ణి కృత్రప్రవృద్ధుడైన కాలస్వరూపుడు కృష్ణుడు సంహరించాడు. ఈ వధతో సమాజం లోని అజ్ఞానాంధకారం తొలగి దుర్మత వినాశనం జరిగింది. నరకుడు బంధించి ఉంచిన పదహారువేల మంది జీవితాలలోను చీకట్లు పోయి వెలుగులు దయించినవి. యావత్ప్రపంచంలోను ఒక దుష్టకామ ప్రవృత్తి నశించటానికి ఆస్కారం ఏర్పడింది. ప్రమాద భయశంకలు లేక గౌరవ మర్యాదలు గల కుటుంబాల వారు సుఖంగా గుండెలపై చేయి వేసుకొని నిద్రించారు. కనుకనే అది అనంతకోటి ప్రజా హృదయాలలో దీపాలు వెలిగించిన పండుగ అయినది.

జ్ఞానదీపం

నరకుని వంటి వారి జీవితాలను చూచి ప్రజలు నేర్చుకోవలసినది మరో అంశం కూడా ఉంది. నరకుడు భూమి మీదికి రావటానికి కారణం నిషిద్ధ సమయ సంయోగం. సంగమించినవారు భూదేవీ వరాహమూర్తులే అయినా

సమయ ప్రభావం అనుల్లంఘనీయం. దేవతలకే అది తప్పలేదంటే మనుషుల సంగతి చెప్పవలసిన పనిలేదు. జ్ఞానదీపం హృదయాలలో వెలిగించుకొంటే శాస్త్ర విరుద్ధ కార్యాలు చేయకుండా వివేకం వికసించి మానవుడు ఊర్ధ్వగామి కాగలడు దీపావళి పండుగ అటువంటి జ్ఞాన వికాసానికి, తిమిర నాశనానికి చిహ్నం. అసలు దీపం వెలిగించి ఆహ్వానిస్తే చాలు దేవతలు దిగివస్తారు. అందుకే సంధ్యావేళ దీపం వెలిగించి మనవాళ్లు

దీపం జ్యోతిః పరబ్రహ్మం
దీపం సర్వ తమోపహం
దీపేన సాధ్యతే సర్వం
సంధ్యాదీప నమోస్తుతే

అని దీపస్తుతి చేశారు. తేజో రూపులైన దేవతలు దీపమంటే ఇష్టపడతారు. దీనివలన ఏదైనా సాధించవచ్చు ననటం ఆ విశేషాన్నే చెపుతుంది. దేవతాయంత్రం వేసి ప్రాణప్రతిష్ట చేసి అందులో దీపం వెలిగించి దేవతాహ్వానం చేస్తే అందులోకి దేవత అవతరించి అనేక విషయాలను చూపుతుందని, చెపుతుందని మేరుతంత్రం నొక్కివక్కాణిస్తున్నది. దీప దుర్గా – ఉపాసన మహాసిద్ధి కరమైన విద్యలలో ఒకటని ఆకాశభైరవ కల్పంలో చెప్పబడింది. ''దీప ప్రియః కార్తవీర్యః'' అని ప్రాచీనోక్తి. దీపం వెలిగించి చేతులు జోడించి కార్తవీర్యార్జునుని ముమ్మారు స్మరిస్తే చాలు దుష్టగ్రహ, చోరాది బాధలు తొలగిపోతవని దత్తాత్రేయ తంత్రం పలుకుతున్నది.

ఏదైనా నరులలోని తిమిరాన్ని తొలగించేది జ్ఞానదీపం. ఆ చిహ్నమైన దీపావళి పండుగ ప్రపంచానికే వెలుగుల వెల్లువ. ✧

పాఠకులకు మనవి

ఎన్నో ఉన్నత లక్ష్యాలతో ప్రారంభించిన 'ఋషిపీఠం' భారతీయ మాసపత్రికకి, సహృదయులైన మీ స్పందన, సహాయ సహకారాలే ప్రాణాధారాలు. మీరే కాక, మీ బంధుమిత్రుల్ని కూడా 'ఋషిపీఠం' చందాదారులుగానో, పోషకులుగానో చేర్చండి. మీ ఇంటి సరస్వతీ పీఠంగా నెలనెలా ఈ ఋషిపీఠాన్ని ప్రతిష్ఠించండి.

మీ సలహాలూ, సూచనలూ, ప్రతిస్పందనలూ పంపి 'ఋషిపీఠం' సుస్థిరతకు, వ్యాప్తికి సహకరించవలసిందిగా మనవి.

సంవత్సర చందా : రూ. 120లు.
5 సంవత్సరాల చందా : రూ.600లు.
జీవిత సభ్యత్వ చందా : రూ. 1800లు.
విరాళాలు : మీ అభీష్టం మేరకు.

విదేశాలకు
విడిప్రతి : 3 డాలర్లు
సంవత్సర చందా : 30 డాలర్లు
5 సంవత్సరాల చందా : 125 డాలర్లు
జీవిత సభ్యత్వ చందా : 375 డాలర్లు

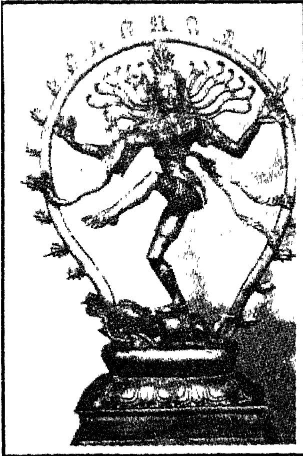
'ఋషిపీఠం పబ్లికేషన్స్' పేరున డి.డి.గానీ, చెక్‌గానీ మా చిరునామాకు పంపండి. మారిన ఋషిపీఠం చిరునామా దిగువనిస్తున్నాం.

చిరునామా :
ఋషిపీఠం
'పార్క్‌వ్యూ', నెం. 6, 4వ ఫ్లోర్, 85, జి.యన్. చెట్టి రోడ్,
టి.నగర్, చెన్నై – 600 017.
ఫోన్ : (044) 8281262, 8181159, 484 72 22

దైవత్వం ఉట్టిపడే లోహ విగ్రహాలు

జి. బృంద

హైందవ సంస్కృతిలో అనాదిగా విభిన్న రూపాల దేవతారాధన జరుగుతూ వస్తోంది. విభిన్న దేవతలకు విభిన్న శక్తులు, రూపాలు, భంగిమలు, ఆభరణాలు, తలకట్టు, చేతులు

– ఇలా చూడగానే గుర్తుపట్టే విధంగా మానవ రూపానికి భిన్నమైన అతిమానుష రూపాలు ఆపాదించబడ్డాయి. ఈ దేవతల ప్రతిరూపాలను విగ్రహాలుగా మలచడానికి శిల్పులకు, స్థపతులకు మార్గనిర్దేశం చెయ్యడానికి ఆయా దేవతల దృశ్య, ఆధ్యాత్మిక లక్షణాలను, వారితో ముడి వడ్డ ఆరాధనా విధులను సవిస్తరంగా వివరించే పవిత్ర సాహిత్యం పుంఖాను పుంఖంగా అందుబాటులో ఉంది.

భారతీయ లోహ (కంచు) విగ్రహాలకు నాలుగువేల సంవత్సరాల పైబడ్డ దీర్ఘచరిత్ర ఉంది. మొహంజదారో త్రవ్వకాలలో నాట్యం చేస్తున్న స్త్రీ కంచు ప్రతిమ లభించింది. అయినా ఈ కళ ఉత్కృష్ట దశకు చేరుకున్నది చోళుల కాలం (క్రీ.శ. 850-1275) లోనే. ధర్మ నిరతులైన చోళరాజులు దక్షిణ భారతదేశంలో మహోన్నత దేవాలయాలను నిర్మింపచేశారు. సుందర లోహ విగ్రహాలను మలిపించి దేవాలయాలకు దానం చేశారు. సనాతన గ్రంథాలలో పేర్కొన్న ధార్మిక, దేవాలయ ఉత్సవాలను, విధులను ప్రాధాన్యతనిచ్చి పోషించారు. వారి అండదండలు శిల్పులను, ముఖ్యంగా స్థపతులను ప్రోత్సాహపరచి

సాటిలేని మేటి విగ్రహాలను మలచేటట్లు చేసింది.

సజీవ సుందర మూర్తులను మలచడానికి ఆయా లోహాల దక్షతను క్షుణ్ణంగా అధ్యయనం చేసిన స్థపతులు తమ పూర్వీకులైన శిలా శిల్పకారుల పద్ధతి నుండి విడివడి తమదైన శైలిని రూపొందించుకున్నారు. స్థపతుల కళా, సాంకేతిక నైపుణ్యానికి వారు మలచిన మూర్తులలో ఓలలాడే జీవచైతన్యం, విగ్రహ సౌష్ఠవం, ఎత్తు, శరీరంగాలనిడుపు, విగ్రహాల ముఖాలో ప్రతి ఫలించే సుందర హావభావాల

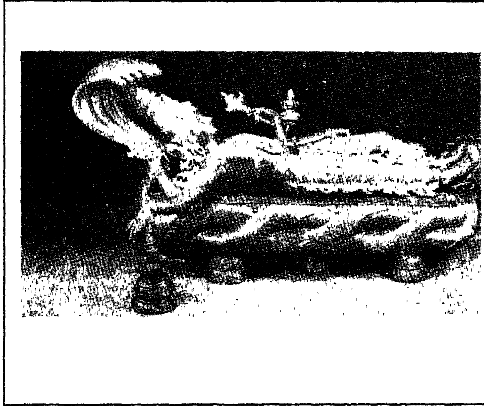
మొదలైనవి అద్దంపట్టాయి. వారు కేవలం హిందూ దేవతల విగ్రహాలనే కాక బౌద్ధ, జైనమునుల లోహ విగ్రహాలను కూడా సుందరంగా మలిచారు.

మూర్తులను లోహంలోనే మలచాలన్న శృతివచనాలు స్థపతుల ప్రయత్నలకు బలం చేకూర్చాయి. మూర్తులు సాధారణంగా రాగి ఎక్కువ మిశ్రతమైన కంచు తోనే మలచబడేవి. అ్యనా అప్పుడప్పుడు రాజు కుటుంబీకులు బంగారం, వెండి విగ్రహాలను కూడా

మలిపించారు. చోళ రాణి ''సెంబియన్ మహాదేవి'' తిరువెంగాడు దేవాలయానికి బంగారు చంద్రశేఖరుని విగ్రహం కానుకగా ఇచ్చినట్లు పదవశతాబ్దానికి చెందిన శాసనాల ద్వారా తెలిసింది. కాల క్రమంలో బంగారం, వెండి, రాగి, సీసం, తగరం కలిపిన పంచలోహ మిశ్రమాల వంటి మిశ్ర లోహాలతో చేసిన మూర్తులకు ఆదరణ పెరిగింది. శుద్ధ రాగి విగ్రహాల తయారీ తగ్గుముఖం పట్టింది.

దక్షిణ భారతదేశంలో లోహవిగ్రహాల తయారీలో మైనపు నమూనాలనుపయోగించారు. దీని ''లాస్ట్ వాక్స్'' (**Lost Wax**) పద్ధతి అంటారు. ఈ ప్రక్రియలో స్థపతులు ముందుగా తయారు చెయ్యవలసిన మూర్తి చిత్రాన్ని మానసికంగా గీసుకుని దాని నమూనాను అన్ని విధాలా అసలు విగ్రహం ఎలా ఉండాలనుకుంటారో అలానే తయారుచేస్తారు. ఆ తరువాత కాల్చిన ఊక, చిన్న చిన్న గుడ్డ పేలికలు, ఉప్పులను రాతిపై మెత్తగానూరి, ఆ మిశ్రమాన్ని బంక మట్టితో కలుపుతారు. ఆ మట్టిని ముందుగా తయారు చేసిన మైనపు బొమ్మ మీద పూతగా పూస్తారు. ఒక పూత పూసిన తరువాత రెండు మూడు రోజులు నీడలో ఆరనిచ్చి మరొక పూత పూస్తారు. ఈ విధంగా మూడు పూతలు పూసి బాగా ఆరబెడతారు. పొడవైన గొట్టాలను విగ్రహం వీపు భాగంలోను, భుజముల దగ్గరా, మూపుమీద లేదా కిరీట భాగంలోనూ అమరుస్తారు. ఈ గొట్టాల మూతులు కొంచెం వెడల్పుగా ఉంటాయి. ఈ గొట్టాల మూతులు తెరచి ఉంటాయి.

మూడవ పూత బాగా ఆరి గట్టి పడిన తరువాత మొత్తం బొమ్మను వేడిచేస్తారు. అప్పుడు లోపల నున్న మైనం మొత్తం కరిగిపోతుంది. దీన్ని గొట్టాల మూతుల ద్వారా బయటికి వంచివేస్తారు. ఇప్పుడు లోహమిశ్రమాన్ని కరగపెట్టి ఆ ద్రవాన్ని గొట్టాలమూతుల ద్వారా పోసి, ఆ ద్రవాన్ని విగ్రహం లోపల అన్ని వైపులా నింపి గొట్టాల మూతులు నిండేవరకు పోస్తారు. అప్పుడు ఆ విగ్రహాన్ని పూర్తిగా చల్లారనిచ్చి లోహం గడ్డకట్టిన తరువాత పై చుట్టీ పూతలను విరగ గొట్టి తీసివేస్తారు. అలా తయారైన విగ్రహం మీద మిగిలిన గొట్టాలను, అధికంగా బయటకు పొరుచుకు వచ్చిన లోహాన్ని కోసి తీసివేస్తారు. ఆ తరువాత విగ్రహాన్ని చికిలి పట్టడం, మెరుగు పెట్టడం ద్వారా తుది మెరుగులు దిద్దడం ద్వారా సుందర లోహ మూర్తిని పూర్తిచేస్తారు ఇలా తయారైన విగ్రహాన్ని మంచి రోజు చూసుకుని చేర్చవలసిన ప్రదేశానికి చేరుస్తారు. ఈ ప్రక్రియలో ఒక్కొక్క మూర్తిని తయారుచెయ్యడానికి ప్రతిసారి ఒక్కొక్క మైనపు అచ్చును తయారుచెయ్యవలసి ఉంటుంది.

విగ్రహాల కొలతలను గణించడానికి నిర్దిష్టమైన నిబంధనలున్నాయి. స్త్రీ దేవతా మూర్తులు పురుష మూర్తుల కంటె కొంచెం చిన్నవిగాను, సన్నగాను ఉండాలి. యువ మూర్తులు సాపేక్షంగా చిన్నవిగా ఉండాలి. స్థపతులకు మార్గ నిర్దేశానికి మూర్తుల శరీరాంశాల సాపేక్ష ప్రమాణాలను క్షుణ్ణంగా నిర్దేశించే సాంప్రదాయక విగ్రహ నిర్మాణ మూల సూత్రాలు అందుబాటులో ఉన్నాయి. ✧

జయభారత నారి

సతీవ్రతం పాతివ్రత్యం

డా॥ జయావేణుగోపాల్

వీణ యౌవనం లోకి అడుగు పెట్టింది. పద్దెనిమిది వసంతాలు నిండాయి. మంచి వాతావరణంలో మంచి సిద్ధాంతాలతో పెరిగింది. కళాశాలలో చదువుతోంది. ఉన్నత జీవన విలువలకు ఆమె ఉపమానం. పెద్దల యెడల గౌరవం మెండు. ఇక మన సంస్కృతీ సాంప్రదాయాల పట్ల ఆమెకుగల ఆసక్తి మనకు తెలిసిందే.

ఒకనాటి వార్తా పత్రికలో 'సతి'కి సంబంధించిన ఒక వార్త చదివి, దాదాపు అరచినట్లుగా అంది ''ఎంతటి రాక్షసత్వం? సాంప్రదాయం పేరున మనుషులు రోజు రోజుకీ పిచ్చివాళ్లయిపోతున్నారు'' అని. అప్పుడే అటుగా వచ్చిన ఆమె నాన్నమ్మ ఆ మాటలువిని, అడిగింది. ఎందుకలా అరుస్తున్నావని. నాన్నమ్మను చూసినవీణ ఒక్క ఉరుకున ఆమె వద్దకు వెళ్లి బలవంతంగా కూర్చుండపెట్టి ''నాన్నమ్మా! నీకు 'సతి' అంటే నమ్మకం ఉందా?' అని

నాన్నమ్మ : సతా? అంటే ఏమిటి?

వీణ : చచ్చిపోయిన మొగుడితో పాటు చావడం'' (అరిచింది)

నాన్నమ్మ: ఓహ్! ఎందుకలా అరుస్తావు? మా నాన్నమ్మ ఆ విషయం మీద కొన్ని కథలు చెప్తూ ఉండేది. అవునుగానీ! ఇప్పుడెందుకావిషయం అడుగుతున్నావు?

''నాన్నమ్మా! రాజస్థాన్‌లో దియోరాలా అని ఓ చిన్న గ్రామం ఉంది. అక్కడ ఒక పద్దెనిమిదేళ్ల అమ్మాయి సతీ సహగమనం చేసింది. ఆమె పేరు 'రూప్ కన్వర్' అని ఎలా సహగమనం చేసిందీ చెప్పింది వీణ. నాన్నమ్మ అంది ''ఏమిటీ! కాల్చుకుని చావడమా? మా నాన్నమ్మకు నాన్నమ్మ కూడా అలా చెయ్యాలనుకుని ఉండదు.''

''అటువంటప్పుడు ఈ మనుషులు సాంప్రదాయాలపేరున ఇటువంటి దుష్కృత్యాలనెందుకు చేస్తున్నారు?'' అడిగింది వీణ.

నాన్నమ్మ: సాంప్రదాయమా, చట్టు బండలా! మన భారతీయ సాంప్రదాయం ఇటువంటి విషయాన్ని ఎప్పుడూ ఒప్పుకోదు. వేద కాలంలో కూడా ఏ స్త్రీ ఇలాంటి పనిచెయ్యలేదు. కొంత మంది స్త్రీలు మాత్రం శత్రువులు దురాక్రమణలు జరిపిన సందర్భాలలో మానం కాపాడుకోవడానికి ప్రాణత్యాగం చేశారనుకో. అది వేరే విషయం.

వీణ: నాన్నమ్మా! నువ్వు చెప్పింది నిజమే. సతీ సావిత్రి వంటివారు తమభర్తలు ప్రాణాలకోసం పట్టుపట్టి సాధించడమే విన్నాను గానీ భర్తతో కలిసి చావడం గురించి వినలేదు నేను.

నాన్నమ్మ: అవుననుకో. కొంతమంది స్త్రీలు తమ భర్తల మరణ వార్తవిని తాముకూడా గుండె ఆగి మరణించారు. అదే నిజమైన సతి అనినేను అనుకుంటాను. అంతేగానీ తమను తాము కాల్చుకుచావలేదు.

వీణ: అటువంటి స్త్రీలు నిజంగా ఉండేవారా నాన్నమ్మా, మనదేశంలో?

నాన్నమ్మ: అవును. మదాలస కథ వింటే నీకే తెలుస్తుంది. నిజమయిన సతి అంటే ఏమిటో.

ఆమె గంధర్వరాజు విశ్వావసువు కుమార్తె. మంచి పండితురాలు, మహాభక్తురాలు. పాటలకేతువనే రాక్షస రాజు ఆమెను మోహించి, తన మాంత్రిక విద్యతో ఆమెను అపహరించి తన 'పాటల' రాజ్యంలో బంధించి ఉంచాడు. శత్రుజిత్తు కుమారుడు ఋతుధ్వజుడు మహా వీరుడు. రాక్షసుల వల్ల బాధలు పడుతున్న ఋషులను కాపాడుతూ ఉండేవాడతడు. అలా ఒకరోజు రాక్షసులను తరుముకొంటూ ''పాటల'' చేరుకున్నాడతడు. అక్కడ మదాలసను చూశాడు.

ఆమె చెలికత్తెల ద్వారా ఆమె కథ విని, పాటల కేతువును వధించి ఆమెను విడిపించాడు. తన తండ్రి వద్దకు తీసుకువెళ్లాడు. తండ్రి అనుమతితో ఆమెను వివాహమాడాడు. వారిరువురూ ఎంతో అన్యోన్యంగా, ఆనందంగా కాపురం చేస్తుండగా ఋతుధ్వజుడు మళ్లీ ఋషులకు సహాయం చేయడానికి వెళ్లాడు. అక్కడ పాటలకేతువు తమ్ముడు 'తాళధ్వజుడు' ఋషివేషంలో సంచరిస్తూ ఋతుధ్వజుణ్ణి చూశాడు. అన్న చావుకు ప్రతీకారం తీర్చుకోవాలనుకున్నాడు. ఋతుధ్వజుడి వద్దకు వెళ్లి

తనకు కొంత ధనమిమ్మని కోరాడు. వెంటనే ఋతుధ్వజుడు తన మెడలోని హారాన్ని తడుముకోకుండా ఇచ్చేశాడు. తాళకేతువు ఆ హారాన్ని తీసుకుని తిన్నగా మదాలస వద్దకు వెళ్లి ''ఋతుధ్వజుడు రాక్షసులతో యుద్ధంచేస్తూ చచ్చిపోయా''డని చెప్పి రుజువుగా హారాన్ని చూపించాడు. ఆ వార్త విన్న వెంటనే మదాలస కూడా గుండె ఆగి చచ్చిపోయింది.

వీణ: ఎంతటి దురదృష్టం. ఋతుధ్వజుడు తన దురదృష్టాన్ని తప్పక నిందించుకుని ఉంటాడు.

నాన్నమ్మ: ''అవును. నగరానికి తిరిగివచ్చిన ఋతుధ్వజుడు జరిగింది తెలుసుకుని చాలా దుఃఖించాడు. అతని మిత్రులైన నాగరాజు కుమారులు అతని దుఃఖాన్ని బాపాలని నిశ్చయించుకున్నారు. తమ తండ్రిగారి వద్దకు వెళ్లి ''మదాలస''ను తిరిగి బ్రతికించమని కోరారు. తనయుల కోరిక తీర్చడానికై నాగరాజు బ్రహ్మను గూర్చి తపస్సుచేసి, మెప్పించి, మదాలస తిరిగి బ్రతికేటట్లు వరమడిగాడు.

చనిపోయినప్పుడు ఉన్న వయస్సుతోనే మదాలస మళ్లీ నాగరాజు కుమార్తెగా జన్మిస్తుందని వరమిచ్చాడు బ్రహ్మ. అలా మళ్లీ పుట్టిన 'మదాలస'ను ఋతుధ్వజుడికి సమర్పించుకున్నాడు నాగరాజు. వారు చిరకాలం ఆనందంగా జీవించారు''

నాన్నమ్మ: వీణా! ''ఇప్పుడు చెప్పు. మదాలస నిజమైన సతి, పతివ్రత అవునా? కాదా?''

వీణ: దీనిని బట్టి 'సతి' అంటే భర్తతో పాటు బలవంతంగా మరణించడం కాదన్నమాట. నాన్నమ్మా! మదాలస మంచి పండితురాలని చెప్పావు కదూ! ఆమెను గురించి మరికొంచెం చెప్పవూ!

నాన్నమ్మ: అవును. ఆమె గొప్ప పండితురాలు. వేదాంతి. ఎంతోమందికి, ముఖ్యంగా తన కుమారులకి ఆమె మార్గదర్శి అయింది. ఆమెకు నలుగురు కుమారులు కలిగారు. ఒకనాడామె పెద్దకుమారుడు ఆమెవద్దకు వెళ్లి తన మిత్రులు తనకు రాకుమారుడికి ఇవ్వవలసిన మర్యాద ఇవ్వడం లేదని ఫిర్యాదు చేశాడు. అదివిన్న మదాలస అతనితో ''నీజన్మ, పేరు ప్రఖ్యాతులు అన్నీ భౌతికమైనవి. నశించిపోతాయి. నీ ఆత్మ మాత్రమే నిరంతరం. మనస్సు పరిశుద్ధంగా ఉంచుకో'' అని ప్రభోధం చేసింది. అలా ఆమె బోధనల వల్ల ఆమె కుమారుల్లో ముగ్గురు ఋషులుగా మారిపోయారు. ఆమె తన ఆఖరికుమారునికి రాజనీతి శాస్త్రం బోధించి గొప్ప రాజును చేసింది.

వీణ: ఆమె పండితురాలు, వేదాంతి మాత్రమే కాదు. గొప్ప రాజనీతిజ్ఞురాలు కూడా నన్నమాట.

నాన్నమ్మ: అవును వీణా! పవిత్ర స్త్రీలలో మదాలస మాత్రమే రెండుసార్లు జన్మనెత్తింది. సతి అంటే భర్తతో పాటు చితిమీద కాలిపోవడం కాదు. అది ఒక పవిత్రమైన శబ్దం. భౌతిక కాయాన్ని త్యజించి తమ ఆత్మను భర్త ఆత్మతో పాటు తీసుకుపోయే పవిత్ర స్త్రీలకు ఆపాదించబడిందా మాట. మదాలస తిరిగి జన్మనెత్తగలగడానికి కారణం తనభర్త ఆత్మను పైలోకంలో చూడలేకపోవడమే.

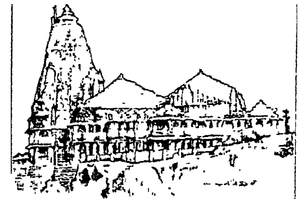
వీణ: ఎంతటి అద్భుతమైన స్త్రీ ఆమె! 'సతి' అంటే నిజమైన అర్థం ఈరోజుల్లోని భారత స్త్రీలందరూ తెలుసుకొని తీరాలి. మదాలస 'పతివ్రత' అయినట్లే ఋతుధ్వజుడు 'సతీవ్రతుడు' కాబట్టి ఆమెను తిరిగి పొందగలిగాడు!

నాన్నమ్మ: (అయోమయంతో) సతీవ్రతుడా! అదేమిటి?

వీణ : మనోవాక్కాయకర్మలతో భార్యను ప్రేమించే భర్తకు 'సతీవ్రతు'డని పేరుపెట్టాను. పతివ్రతలున్నపుడు సతీవ్రతులుండకూడదా?

'మా ఊరి దేవుడు' శీర్షికకు ఆహ్వానం

మీ ఊళ్లో ఉన్న దేవాలయం, దాని ప్రశస్తి, మహిమలు క్లుప్తంగా వివరించి రాసి, ఆ గుడి ఫోటోతో సహా పంపి ఈ శీర్షికలో పాల్గొనండి.

పూజలందుకుంటున్న గుడులే కాక, ఎంతో ప్రశస్తి ఉన్నప్పటికీ నిరాదరణకు గురౌతున్న గుడుల గురించి కూడా రాసి, ఫోటోతో సహా పంపవచ్చు. పూర్తి పేరు, చిరునామా రాసి పంపించాలి.

ఈ శీర్షికలో ప్రచురింపబడే ప్రతి రచనకి పారితోషికం ఉంటుంది.

మీరు పంపవలసిన చిరునామా :

'మా ఊరి దేవుడు' శీర్షిక

ఋషిపీఠం

భారతీయ మానస పత్రిక

'పార్క్‌వ్యూ', నెం. 6, 4వ ఫ్లోర్,
85, జి.యన్.చెట్టి రోడ్,
టి.నగర్, చెన్నై – 600 017.

నాటి శస్త్రచికిత్స అద్భుతాలు: సుశ్రుతుడు

డా॥ జానమద్ది హనుమచ్ఛాస్త్రి

'నాటి పెద్ద పెద్ద వైద్యశాలలు ఆధునిక పరికరాలతో, ఎయిర్ కండిషన్డ్ ఆపరేషన్ థియేటర్లతో... శస్త్ర చికిత్స చేయించుకొనే వ్యక్తిని ప్రజ్ఞాహీనునిగ చేయు నిపుణునితో, శస్త్రచికిత్స చేయు నిపుణులతో, అతనికి సహాయకులుగ మరికొందరు... ఇలా ఒక పెద్ద బృందాన్నే మనం వైద్యశాలల్లో చూడవచ్చు.

మన ప్రాచీన భారతదేశంలో, అంటే దాదాపు రెండువేల ఏళ్ళ క్రితమే, పై పేర్కొన్న సౌకర్యాలు లేకనే జయప్రదంగా శస్త్రచికిత్సలు చేసే గొప్ప వైద్యులుండేవారు. వారందరిలో సర్వశ్రేష్ఠుడుగా పేరుమోసిన శస్త్రవైద్యుడు సుశ్రుతుడు.

సుశ్రుతుని కంటే ముందు భారత దేశంలో శస్త్ర చికిత్సా విధానం సమకాలీన ఈజిప్ట్, మెసపటోమియా, గ్రీస్ దేశాలతో దీటుగా వుండేది. మంత్ర తంత్రాలతో వ్యాధులను నివారించే వైద్యులకున్న మన్నన నాటి శస్త్రవైద్యులకుండేది కాదు. సుశ్రుతుడు శస్త్ర చికిత్సా విధానంలో పలు మార్పులు ప్రవేశపెట్టాడు. అసాధ్యమైన పెక్కు శస్త్ర చికిత్సలను జయప్రదంగా నిర్వహించి, ఎన్నో కొత్త పరికరాలను ఉపయోగించాడు.

ఈ వైద్యశ్రేష్ఠుని చికిత్సా విధాన గ్రంథము ''సుశ్రుత సంహిత''గ నేటికీ ప్రసిద్ధిగాంచిన వైద్య గ్రంథం.

క్షీరసాగర మథనంతో ఆవిర్భవించిన ధన్వంతరి స్వయంగా సుశ్రుతునికి శస్త్ర వైద్య విద్యను ఉపదేశించాడని నమ్మిక. సుశ్రుతుడు 'కాశీ విద్యా నిలయము'లో వైద్య విజ్ఞాన శాస్త్ర ఆచార్యుడుగ వుండినవాడు. సంస్కృతంలో ఇతడు రచించిన వైద్య గ్రంథములో శస్త్ర చికిత్స, ప్రసూతి విజ్ఞానము, స్నాన, ఔషధ, పథ్యనియమాలు, శిశువు ఆహారం, పారిశుధ్యం మొదలగు పలు విషయాలపై అత్యంత ఉపయుక్తమైన అంశాలను వివరించాడు. లోతైన అధ్యయనం, స్వయం పరిశోధన వల్లనే వైద్య శాస్త్రంలో నైపుణ్యం ఏర్పడగలదని సుశ్రుతుని వాదం.

సుశ్రుతుని కాలంనాటి శస్త్రచికిత్సలను గురించి సర్ డబ్ల్యు. డబ్ల్యు. హంటర్ ఇలా వ్రాశాడు: ప్రాచీన భారతీయ వైద్యులు సాహసించి ఎట్టి శస్త్రచికిత్సలనైనా నిపుణతతో చేసేవారు. అవయవచ్ఛేదం కావించి, రక్తం కారిపోకుండా ఒత్తిపట్టి, గిన్నెయాకారముగ కట్టు కట్టి, అది మరగకాగిన నూనెలో ముంచెడివారు. మూత్రనాళములో అడ్డుపడిన పదార్థమును కోసి తీసివేసేవారు. పొత్తి కడుపు, గర్భాశయముల లోను శస్త్రచికిత్సలు చేసేవారు.

శస్త్ర విద్యలో ముక్కు, చెవులు అతుకుట, వికారాకృతి కల ముక్కు చెవుల స్థానే కొత్తవాటిని అతికించుట కూడా ఉండేవి. హిందూ శస్త్ర వైద్యులు ఉపయోగించు ఉపకరణాలు వెంట్రుకలను నిలువుగ చీల్చగలిగినంత వాడిగ వుండేవి. ఈనాటి ప్లాస్టిక్ సర్జరీ కొన్ని వందల సంవత్సరాల క్రితమే మన వైద్యులు నిర్వహించేవారు (చూడుడు హిందూ ఆధిక్యము - కర్త: హర విలాస శారద).

సుశ్రుతుడు శస్త్రచికిత్సలో వినూత్న విధానాలను రూపొందించాడు. ఈనాడు శస్త్ర చికిత్స తర్వాత ప్రత్యేకమైన దారాలతో శరీర భాగాలకు కుట్లు వేస్తున్నారు. సుశ్రుతుడు కొన్ని శస్త్ర చికిత్సల తర్వాత, కత్తిరించిన భాగాలను చేర్చుటకు గండుచీమలను వాడేవాడట! కత్తిరించిన భాగాన్ని గండుచీమ నోటితో కరచుకొనేటట్లు చేసేవాడు. ఆ గండు చీమ శరీరాన్ని దాని తలనుండి విడదీసేవాడు. కొన్ని రోజుల తర్వాత కొత్త జీవకోశం పెరిగి గాయం మానిన తర్వాత గండుచీమ తలను గాయం నుండి తీసివేసేవాడు. ఈ చికిత్సా విధానాన్ని తర్వాత కాలంలో అరబ్బులు అనుసరించారని చరిత్రకారులు పేర్కొన్నారు.

సుశ్రుతుడు శస్త్రచికిత్సకు పయుక్తమయ్యే 120 ఉపకరణాలను వర్ణించాడు. శవాలను చెడిపోకుండా నిలువచేసే పద్ధతి కనుగొన్నాడు. సిజేరియన్ శస్త్రక్రియ, రక్తనాళాల అనుసంధానం మున్నగు చికిత్సలను జయప్రదంగా నిర్వహించాడు.

సుశ్రుతుడు ఆదర్శప్రాయుడైన ఆచార్యుడు కూడా. శుచి, పథ్య పానాదులలో నియమ పాలన, క్రమశిక్షణ గల విద్యార్థులంటే అతనికెనలేని ప్రేమ. అంగఛేదన, గాయాలకు కట్లు వేయుట, ఇంజక్షన్ ఇవ్వటం మున్నగు వాటిని శిష్యులకు నేర్పేవాడు. శస్త్ర క్రియకు ముందు రోగికి సోమరసం లేదా గంజాయి ఇచ్చి వారిని ప్రజ్ఞాశూన్యులుగా చేసేవాడు (ఈనాటి అనస్తేషియాలాంటి ప్రక్రియ).

సస్యజాతులు, జంతు జాతులు, ఖనిజ సంబంధమైన అసంఖ్యాక ఔషధుల గురించిన విజ్ఞానములో ఆయన దిట్ట. 760 సస్యాల వేరులు) బెరడులు, ఆకులు, వాటి నుండి తీసే తైలములు మున్నగు వాటిలోని రోగ నివారక లక్షణాలను వివరించాడు.

సుశ్రుతుడు 1120 వ్యాధులను పేర్కొన్నాడు. క్రీ.శ. 700 సం॥ నాటికి సుశ్రుత సంహిత అరబ్బీ భాషలోనికి అనువదింపబడింది. దానిని 'కితాబ్-షా-శూన్-ఎ-హింద్', కితాబ్-ఇ-సుశ్రుద్ అని పిలిచేవారు. నాటి అరబ్బివైద్యులు ఈ గ్రంథాన్ని శస్త్ర చికిత్సలో అత్యంత శ్రేష్ఠ గ్రంథంగా పరిగణించేవారు.

వైద్యశాస్త్రంలో భారతీయుల ప్రజ్ఞాపాటవాలను లోకానికి వెల్లడించిన వారిలో అగ్రగణ్యుడు సుశ్రుతుడు. ✧

దైవదర్శనం

విశ్వనాథ పావనిశాస్త్రి

స్వామి సత్యానాధానంద ప్రశాంతంగా ఏదో గ్రంథం చదువుతూ కూర్చున్నారు.

''నమస్తే స్వామీజీ!'' అంటూ రాబర్ట్ లోపలికొచ్చాడు. అతడి ముఖంలో ఏదో అలజడీ, అశాంతీ కనిపిస్తున్నాయి.

అతని వెనకాలే చార్వాకరావు కూడా లోపలికి వచ్చాడు. అతని ముఖంలో చిఱు నవ్వూ, విజయోత్సాహం కనిపిస్తున్నాయి.

''ఈ చార్వాకరావు బారి నుండి నన్ను మీరే కాపాడాలి స్వామీ!'' అన్నాడు రాబర్ట్.

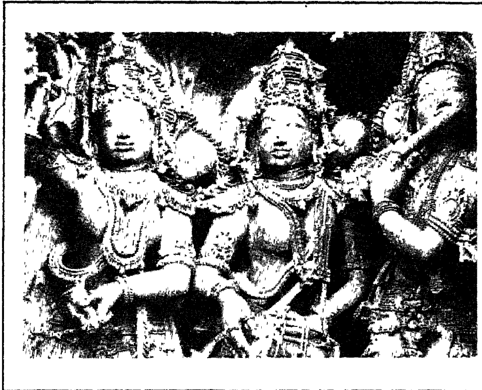
''ఏం జరిగింది?'' అని అడిగాడు స్వామి గ్రంథం మూసి.

''దేవుడు లేడంటాడు'' రాబర్ట్

''అననీ, నీకేం నష్టం?'' అన్నారు స్వామి.

''అంతటితో ఊరుకుంటే బాధ లేదు. దేవుణ్ణి నీవు చూశావా – అని అడుగుతున్నాడు. చూడందే ఉన్నాడని ఎలా నమ్ముతున్నావు - అని వెక్కిరిస్తున్నాడు. ఇలా కొంతకాలం జరిగితే, పోతన గారు చెప్పినట్లు – 'ఆ కలడు కలండనెడువాడు, కలడో, లేడో? - అనే అనుమానం నాక్కూడా కలుగుతుందేమోనని భయంగా ఉంది' అని తన బాధ వెళ్ళబుచ్చాడు రాబర్ట్.

చార్వాకరావు నవ్వుతూ, ''చూడు రాబర్ట్తూ!'' అని అందుకున్నాడు. ''ఆ కలడు కలండు అనెడువాడు ఉన్నాడు గానీ, ఆ అనబడేవాడు మాత్రం కలలో కూడా లేడు. నువ్వు అనవసరంగా అనుమానాలూ, భయాలూ పెట్టుకోకు. స్వామిజీని బాధించకు. పాపం ఆయన మాత్రం ఏం చేస్తారు? ఏదో

గుడ్డిగా నమ్మడమేగాని, ఆయనేమన్నా దేవుణ్ణి చూశారా, దేవుడి దగ్గరినుంచి వచ్చారా?''

స్వామీజీ కూడా నవ్వుతూ, ''నా విషయం నువ్వు నిర్ణయిస్తావేమిటి, మహ తెలిసినట్లుగా? నేను దేవుణ్ణి చూశాను, దేవుడి దగ్గరి నుంచే వచ్చాను'' అన్నారు.

''ఆ!'' అని ఆశ్చర్యపోయాడు చార్వాకరావు.

రాబర్ట్ వింతగా చూడసాగాడు.

చార్వాకరావు కాస్సేపాగి, ''ఇదుగో స్వామీ! మీ దబాయింపు నాదగ్గర కాదు, మీరు నిజంగా దేవుడి దగ్గర నుంచి వచ్చినవారే అయితే, నాకు చూపించండి. నమ్ముతాను''

''ఆగు మరి! అంత కంగారుపడితే ఎలా? దైవ దర్శనం అంత తేలికేమిటి? ముందు, ఈ రాబర్ట్ ఎక్కడినుంచి వచ్చాడో? అది చెప్పు'' అన్నారు స్వామి.

''అమెరికా నుంచి.''

''నువ్వు అమెరికా చూశావా?''

''లేదు.''

''మరి అతను అమెరికా నుంచి వచ్చాడు అని అంటే, నీకేమీ సందేహం లేదా?''

''ఎందుకుండాలి? అమెరికానుంచి వచ్చానని అతడే చెప్తున్నాడు. అమెరికన్ లాగా కనబడుతున్నాడు. అమెరికన్ భాష మాట్లాడుతున్నాడు.''

స్వామి రాబర్ట్ వైపు చూసి నవ్వారు. రాబర్ట్ కళ్లలో వెయ్యి దీపాలు వెలిగినట్టయింది. ''థాంక్యూ స్వామీ, థాంక్యూ! ఈ విషయం ఇంత సింపుల్ అని నాకిన్నాళ్ళూ తెలియలేదు'' అన్నాడు.

చార్వాకరావు రాబర్ట్ వైపు అయోమయంగా చూశాడు.

రాబర్ట్, ''దేవుడి దగ్గరనుంచి వచ్చానని స్వామి వారే చెప్తున్నారు. దేవదూత లాగానే కనబడుతున్నారు. దేవుడికి సంబంధించిన ఆధ్యాత్మిక భాష మాట్లాడుతున్నారు. ఇంక నమ్మడానికి నీకేం కష్టమయ్యా?'' అని చార్వాకరావుని అడిగాడు.

''చూడు రాబర్ట్తూ! అతి తెలివితేటలు ప్రదర్శించకు. నీవెంట వస్తే అమెరికా చూపించగలవు గదా! ఈయన వెంట వెళితే దేవుణ్ణి చూపించగలడా?'' అని అడిగాడు.

''అదే నేనూ చెప్పేది. నావెంట వస్తే చూపించగలను గాని రాకపోతే చూపించలేను.

ఆ రావడం కూడా ఎలా రావాలి? నీకు పాస్‌పోర్ట్ ఉండాలి, వీసా ఉండాలి. ఆస్ట్రేలియా వెళ్ళే విమానం కాక అమెరికా వెళ్లే విమానమే ఎక్కాలి. ఆ విమానం హైజాక్ కాకూడదు. దానికేమీ ప్రమాదం జరగకూడదు. ఈలోగా నీ ఆరోగ్యానికేమీ భంగం రాకూడదు. చివరికా విమానం అమెరికాలోని ఒక ఊళ్ళో దిగాలి. అప్పుడది అమెరికా అని నువ్వు నమ్మాలి.

అలాగే, దైవదర్శనం కావాలంటే, ముందుగా దయా, ధర్మం, సత్యప్రవర్తన, అహింస మొదలైనవి కావాలి. శమము, దమము కావాలి; నియమనిష్ఠలు కావాలి. తపస్సు చేయాలి. రకరకాల ప్రలోభాలను జయించాలి. అంతేగాని ప్రతి అడ్డమైన వాడికీ దైవ దర్శనం కాదు.

అమెరికా చూసి వచ్చినవాడు, అమెరికా గురించి చెప్తే ఎలా నమ్మావో; దేవుణ్ణి చూసినవాడు, దేవుడు ఉన్నాడని చెప్తే అలాగే నమ్మాలి. అమెరికా ఉందని నమ్మడం వలన కొన్ని లౌకికమైన లాభాలున్నట్లే దేవుడున్నాడని నమ్మడం వలన కొన్ని అలౌకిక లాభాలున్నాయి. ఇంక అనవసరంగా నా ప్రాణాలు తియ్యకు, నీ ప్రాణాలు తీసుకోకు'' అన్నాడు రాబర్ట్.

రాబర్ట్ యొక్క విచిత్ర తర్క ధోరణికి చార్వాకరావు ఒళ్ళు మండింది.

''అమెరికా ఉందని, ఫోటో తీసి నేను ప్రూవ్ చెయ్యగలను, దేవుడిని ఫోటో తీసి నువ్వు ప్రూవ్ చెయ్యగలావా?'' అని తన బ్రహ్మాస్త్రం ప్రయోగించాడు.

రాబర్ట్ చార్వాకరావుని చూసి జాలిగా నవ్వాడు. ''ఓయి చార్వాకరావూ! ప్రత్యక్ష ప్రమాణవాదివైన నువ్వు అమెరికాని చూపించకుండా ఎంత వాదించినా ప్రయోజనం లేదు. ఎందుకంటే నువ్వు తీసిన ఫోటో అమెరికాదేనని ఏమిటి నమ్మకం? అయినా అమెరికాని ఏ కెమేరాతో ఫోటో తీస్తావు?

అయినా అమెరికా ఏమైనా ఒక బిల్డింగ్ అనుకుంటున్నావా ఫోటో తియ్యడానికి? ఇండియాకి మూడింతలుంది. మహా తీస్తే, అమెరికాలోని ఒక ఊళ్ళో, ఒక పేటలో, కొంత ఏరియాని ఫోటో తియ్యగలవు. తీసిన ఆ కాస్తా అమెరికా అని చెప్తావా? కుదరదు గదా! కాబట్టి సర్వే చేసిన ఇంజనీర్ల సాయంతో అమెరికా మ్యాప్ (Map) గీసుకోవాలి. మ్యాప్‌లో ఉన్న సరిహద్దు గీతల సహాయంతో అమెరికాని గుర్తుపట్టాలి. అలాగే విశ్వమంతా వ్యాపించి ఉన్న ఆ దైవాన్ని ఫోటో తియ్యడం నీవల్ల కాదు. దేవదూతలు వ్రాసి చూపించిన దేవుడి బొమ్మల సాయంతోనే దేవుణ్ణి గుర్తుపట్టాలి. అమెరికాలోని ఒక పేటని ఫోటో తీసినట్లుగా, ప్రపంచంలో ఏ భాగాన్ని ఫోటో తీసినా, అది ఆ భగవంతుడి విశ్వరూపంలో ఒక భాగం మాత్రమే. అమెరికాలోని ఒక్కొక్క ప్రాంతం ఒక్కొక్కరకంగా ఉన్నట్లే - సృష్టిలోని ఆ దైవశక్తి ఒక్కొక్క చోట ఒక్కొక్క రూపంతో దర్శనమిస్తుంది. ప్రతివాడినీ, అమెరికా తీసుకెళ్ళి చూపించలేవు. అమెరికాని ప్రతివాడి దగ్గరికీ తీసుకురాలేవు. అంతమాత్రం చేత అమెరికా లేదు అంటే కుదరదు. ఉందని నమ్మాలి, అలాగే దేవుడి విషయమూను.

దేవుణ్ణి చూడకుండానే, చూశాను అని కోతలు కోసి, జనాన్ని మోసం చేసేవాడుంటే - అమెరికా చూడకుండానే, చూశాను అని కోతలు కోసి, జనాన్ని మోసం చేసేవాడూ ఉంటాడు. ఆ తప్పు దేవుడిదీ కాదు, అమెరికాదీ కాదు. కాబట్టి బుద్ధిగా దైవధ్యానం చెయ్యి. దేవుడి వైపు ప్రయాణం చెయ్యి. కనబడతాడు. అనవసరంగా వెర్రివెర్రి ప్రశ్నలు వెయ్యకు.''

చార్వాకరావు నిశ్చేష్టుడైపోయాడు.

స్వామి సత్యానాధానంద రాబర్ట్‌ని ప్రశంసగా చూశారు. ✧

రచయితలకు ఆహ్వానం

'ఋషిపీఠం' భారతీయమైన ఆర్ష విద్యలలోని శాశ్వత విలువలని విశ్లేషించి, వ్యాఖ్యానించి, నేటి కాలం వారికి అనువైన రీతిలో అందించే రచనలను ఆహ్వానిస్తోంది.

- **రచన సాధికారికంగా ఉండేలా జాగ్రత్త వహించవలసి ఉంటుంది.**
- **క్లుప్తత, సూటిగా చెప్పడం, సరళంగా, సుబోధకంగా ఉండేలా భాషని అందివ్వడం ముఖ్యం.**
- **ప్రచురణకి అనుగుణంగా ఎడిట్ చేసే బాధ్యత సంపాదక వర్గానికి ఉంటుంది.**
- **రచనలు వేటికీ అనువాదాలు, కాపీలు కావని హామీ పత్రం జతచేయాలి.**
- **పత్రిక నియమానుసారం వీలు వెంబడి రచనలు ప్రచురిత మవుతాయి. ప్రచురణకు అంగీకరించిన వెంటనే ఆ విషయం తెలియజేయబడుతుంది.**
- **వీలైనంతవరకు ఉటంకించే అంశాల మూలగ్రంధాలను కూడా పేర్కొనాలి.**
- **రచనల పరిశీలనకు కనీసం రెండు నెలల వ్యవధి అవసరం.**
- **ప్రచురితమయ్యే ప్రతి రచనకు 'ఋషిపీఠం' నియమానుసారం పారితోషికం ఉంటుంది.**

ఉసిరి - సిరి

డా॥ గాయత్రీదేవి

'సిరి' అంటే 'సంపద'. 'సంపద' అంటే కేవలం ధనం మాత్రమే కాదు. ఆరోగ్య సిరి కూడా సిరే. ఆరోగ్యమే మహాభాగ్యం అనే మాట ఎంతో అనుభవసారం నుండి ఆవిర్భవించింది.

''ధర్మార్థ కామ మోక్షాణాం
ఆరోగ్యం మూలముత్తమమ్''

మానవుడు చతుర్విధ పురుషార్థాలు సాధించడానికి ప్రధానమైనది ఆరోగ్యం. దేహం ఆరోగ్యంగా ఉంటేనే ఏ కర్మయినా చెయ్యగలం. ఆరోగ్య రక్షణకీ, రోగ పరిమార్జనానికీ కూడా ప్రధాన ద్రవ్యంగా పేరు పొందినది ''ఉసిరి'' (సంస్కృతంలో ''ఆమలకీ'' అంటారు)

ప్రకృతిని దైవంగా ఆరాధించడం హైందవ సం . ృతి. చెట్టునీ, పుట్టనీ, గాలినీ, నీటినీ, క డనీ, కొనవీ, సూర్యుణ్ణీ, చంద్రుణ్ణీ కూడా పూ స్తాం. వీటన్నింటి సహాయంతోనే మానవ జీవితం సాఫీగా సాగుతుంది. కనుకనే ప్రత్యక్ష దైవాలుగా భావిస్తాం. మనం ప్రత్యేకించి పూజించే చెట్లలో ''ఉసిరి'' ఒకటి. ఈ కార్తీక మాసంలో క్షీరాబ్ధి ద్వాదశినాడు ఉసిరి మొక్కకి పూజ చేస్తాం. ఉసిరికాయ కాకుండా చెట్టు బెరడు, ఆకులు, పూలు, కాయ లోపలి గింజలూ అన్నీ ఔషధ గుణాలు కలిగి ఉన్నాయి.

ఊరగాయ :

ఒక్కొక్క కాయ, ఒక్కొక్క పండు ఒక్కొక్క ఋతువులో లభ్యమవుతుంటాయి. అవి లభ్యంకాని సమయంలో కూడా వాడుకో గలగాలనే కోరికతో, నిలవ ఉంచేందుకు మార్గాలు అన్వేషించాడు మానవుడు. అలా పుట్టినవే ఊరగాయలు. ఉసిరిని ఊరగాయగా నిలవ ఉంచి ఉదయం భోజనంలో మొదటి ముద్దగా దాన్ని సేవించడం మన అలవాటు. ఈ అలవాట్లుని ఆధునిక శాస్త్రపరంగా విశ్లే షించాలంటే - విటమిన్'సి' రోగ నిరోధక శక్తికి చాలా అవసరం. ఉసిరిలో ఉన్నంత విటమిన్ 'సి' మరి ఏ ఇతర పదార్థంలోనూ లేదని పరిశోధనలు చెబుతున్నాయి. (ఎండిపోయినా

విటమిన్ 'సి' నశించకపోవడం ఉసిరి ప్రత్యేక గుణం). ప్రతిరోజూ కొద్దిగా ఉసిరి పచ్చడి తినడం ద్వారా మన శరీరానికి అవసరమయిన విటమిన్'సి' అందుతుంది.

ఆయుర్వేదానుసారం - మూడు దోషాలనీ (వాతపిత్త కఫాలు) సమస్థితిలో ఉంచే ఓషధి. దోషాలు సమస్థితిలో ఉన్నాయంటే ఆరోగ్యంగా ఉన్నట్లే.

అందరికీ పరిచితమైన చ్యవనప్రాశలో ఉసిరికాయ ప్రధాన ద్రవ్యం. ..

చైత్ర ఆమలకీ :

ప్రతి ఔషధి శక్తి, అక్కడి నేల మీదా, పరిసరాల మీదా, ఋతువు మీదా కూడా ఆధారపడి ఉంటుంది. చైత్రమాసంలో లభించే ఉసిరికాయలు శ్రేష్ఠమైనవి.

ప్రయోజనాలు :

ఉసిరిని ఉపయోగించలేని వ్యాధి లేదు. వివరాలన్నీ రాయాలంటే ఒక పుస్తకం తయా రవుతుంది. ఇక్కడ కేవలం కొన్ని ప్రధానమైన ఉపయోగాలు మాత్రమే ప్రస్తావిస్తున్నాను.

★ ఆమలకీ ఉత్తమ రసాయన ఔషధం. రసాయనం అంటే ఏమిటీ, అందుకోసం ఉసి రిని ఎలా వాడాలి అనే వివరాలు ''ఆయురారో గ్యాభివృద్ధి రస్తు'' వ్యాసంలో (సెప్టెంబర్ సంచిక) తెలియజేశాను. కనుక మళ్ళీ చెప్పడం లేదు.

★ ఉసిరి పచ్చడి భోజనంలో మొదటి ముద్దగా తినడం వలన జీర్ణరసాలు ఊరి భుజించిన ఆహారం సంపూర్ణంగా జీర్ణం అవు తుంది. ఉసిరిని ఏదో ఒక రూపంలో భోజనానికి అరగంట ముందుగా సేవించడం వలన ఆకలి కలుగుతుంది.

★ బలహీనంగా ఉన్న చిన్న పిల్లలకు ఉసిరికాయలతో తయారయిన చ్యవనప్రాశను ఇవ్వడం వలన ఆరోగ్యం వృద్ధి చెందుతుంది 10 గ్రాముల చ్యవనప్రాశ ప్రతిరోజూ రెండు పూటలా ఆవుపాలు అనుపానంగా ఇవ్వాలి. ఆవుపాలు లభ్యం కాకపోతే గేదె పాలు వాడచ్చు. కానీ ఆవుపాలు శ్రేష్ఠం.

★ సాధారణంగా ''ఎసిడిటీ'' అనే మాట అందరూ వాడుతుంటారు. కడుపులో

వంట, పుల్లటి త్రేన్పులు రావడం మొదలయిన లక్షణాలున్నప్పుడు ''అమలకీ ఖండం'' లేదా 5 గ్రా. అమలకీ చూర్ణం పటిక బెల్లంతో కలిపి భోజనానంతరం తీసుకోవాలి.

★ మధుమేహం వ్యాధితో బాధపడేవారు ''నిశామలకీ'' (ఈ పేరుతో షాపుల్లో దొరుకుతుంది - దీనిని పసుపు, ఉసిరి కలిపి తయారుచేస్తారు) వాడచ్చు.

★ బ్రాహ్మీ రసాయనం మెదడుకి సంబంధించిన టానిక్. (ఇందులో కూడా ఆమలకీ ఉంటుంది). ప్రతిరోజూ రెండుపూటలా పాలు అనుపానంగా వాడాలి.

★ మూత్రవిసర్జనలో మంట, నొప్పి వంటి లక్షణాలుంటే ఉసిరి కషాయం బెల్లంతో కలిపి తీసుకుంటే ఉపశమనం కలుగుతుంది.

★ జుట్టు గురించి మాట్లాడితే 'అమలకీ' మాట రాకుండా వీలుకాదు. కేశాలకి ఉసిరి మంచి టానిక్. 'నీలి భృంగామలక తైలం' పేరుతో మార్కెట్లో దొరికే తలనూనెలో 'ఉసిరి' ఒక ప్రధాన ద్రవ్యం. ఉసిరి వెంట్రుకల్ని నల్లగా, మృదువుగా, నున్నగా ఉంచుతుంది. (మేము ఎంతకాలంగానో ఈ తైలం వాడుతున్నాం. ప్రయోజనం లేదు అనేవారికి ఒక్క మాట - వ్యాపార దృక్పథం ప్రధానంగా పెట్టుకుని తయారుచేసే కొంతమంది, ఉపయోగించవలసిన ద్రవ్యాలు సక్రమంగా వేయకపోవడం వల్ల ఫలితాలు రావు తప్ప, దోషం ఉసిరిది కాదు).

రకరకాల కారణాల వలన శరీరంలో వివిధ మలిన పదార్థాలు చేరుతుంటాయి. వీటిని శరీరం నుండి బయటికి పంపడం అవసరం. యాంటీ-ఆక్సిడెంట్స్‌ని వాడడం వలన మలిన పదార్థాలు శరీరంలో పేరుకోవు - ఈ సిద్ధాంతం గురించి ఈమధ్య కాలంలో అందరూ వింటూనే ఉన్నారు. ఉసిరి ఉత్తమ యాంటీ-ఆక్సిడెంట్ గుణాలు కలిగి ఉంది. ✧

ఉసిరితో టానిక్

దోర ఉసిరికాయల నుండి
తీసిన రసం - 250 మి.లీ.
పటిక బెల్లం - 125 గ్రా
తేనె - 125 గ్రా

ఉసిరి రసాన్ని పరిశుభ్రమైన ఒక గాజు సీసాలో పోసి, పటిక బెల్లాన్ని తెల్లని వస్త్రంలో మూటకట్టి, ఆ సీసాలో వేయాలి. పటిక బెల్లం కరిగి రసంలో కలుస్తుంది. పటిక బెల్లంలోని మలిన పదార్థాలు వస్త్రంలో ఉండిపోతాయి. తరువాత రసంలో తేనె కలపాలి. సీసాని నెల రోజుల పాటు ప్రతిరోజూ కొంతసేపు ఎండలో పెట్టాలి. ఈ టానిక్‌ని రోజూ, రెండు పూటలా 10 మి.లీ. చొప్పున నీటితో కలిపి తీసుకోవాలి. దేహం బలహీనం కాకుండా కాపాడుతుంది ఈ టానిక్. జీర్ణశక్తిని పెంచుతుంది. దగ్గు తగ్గిస్తుంది. ఆయాసం, ఎక్కిళ్ళని తగ్గిస్తుంది.

హెర్బల్ షాంపూ

హెర్బల్ షాంపూ పేరుతో మార్కెట్లో దొరికేవన్నీ 100% హెర్బల్ అనలేం. ప్రధానంగా కొన్ని మూలికలు వాడినప్పటికీ, వాటిని నిలవ ఉంచడానికి, త్వరగా నురుగు వచ్చేలా చెయ్యడానికి కొన్ని రసాయనిక పదార్థాలు కలపక తప్పదు. అలా కాక మీరే స్వయంగా చేసుకుంటే 100% క్వాలిటీ బావుంటుంది. కుంకుడు కాయలు లేదా పొడిని తగినన్ని నీళ్ళలో వేసి, స్టౌ మీద పెట్టి మరిగించండి. తరువాత అందులో 3 చెంచాల ఉసిరిపొడిని, 10 మందార ఆకులను నూరి ఆ ముద్దను కలపండి. ఒక గంట తరువాత వడగట్టి ఆ ద్రవాన్ని తలంటుకి వాడండి. ఈ షాంపూ వలన జుట్టు రంగూ, రూపం కూడా ఆకర్షణీయంగా తయారవుతుంది.

వచ్చే, సంచికలో

మన భారతదేశం యజ్ఞభూమి. ఈ దేశంలో వేదకాలంనుండి 'అగ్ని ఆరాధన' ప్రశస్తి ఉంది. ఆ 'అగ్ని'కి సంబంధించిన ప్రత్యేక రచనలు రానున్న నవంబరు '99 సంచిక ముఖ్య ప్రత్యేకతలు.

★ మన ప్రాచీన భారతదేశ సంస్కృతిలో పటిష్టమైన సంవర్ధన శాఖ

★ శ్రీలక్ష్మి అష్టోత్తర శత (108) నామాల వైశిష్ట్యం

ఇంకా మరెన్నో అంశాలలో మీముందు సిద్ధం కావటానికి 'ఋషిపీఠం' డిసెంబర్ 99 సంచిక రూపుదిద్దుకుంటున్నది.

(గత సంచిక తరువాయి)

"హృదయ దౌర్బల్యం" - పరిష్కారం

జలంధర

భారతీయ సంస్కృతిలో మనిషి జీవితాన్ని శాసించేది అతను పుట్టిన వాతావరణం, అతని నక్షత్రం, గ్రహ సంపద, అతని గుణగణాలు. దీనివల్ల అతనికి ఒక ప్రేక్షకత్వం ఆపాదించ బడింది - జరుగుతున్న ప్రతిదానికి ఒక కారణం ఉంటుందని, వీటిమధ్య సంబంధ బాంధ వ్యాలు కల్పింపబడతాయని.

జీవితంలో ఏవి ఎలా జరిగిపోతున్నా తన ప్రకృతికి, గుణానికి విరుద్ధంగా నడవకూడదన్న ఒక కనిపించని శాసనం అతని జీవితాన్ని ఆవరించి కాపాడుతుంది. గుణం అంటే ఉప్పుకు ఉండే లక్షణం, కర్పూరానికి ఉండే లక్షణం, నీటికి ఉండే లక్షణం ఇల్లాంటివి. అలాగే ప్రతి మనిషికీ అతని స్వాభావిక గుణం ఉంటుంది. దానికి విరుద్ధంగా అతణ్ణి బ్రతకమని శాసించినప్పుడు వైరుధ్యం, వివక్ష, బాధ ఏర్పడుతుంది.

శౌర్య పరాక్రమాలతో, రజోగుణంతో భాసించేవాడిని - 'చప్పిడి తిను, వేదం చదువు, అహింస గురించి ఆలోచించు' అంటే కొన్నాళ్లు ఆగుతాడేమో కానీ ఏదో ఒకరోజు ఆ కట్టు తప్పుతాడు. అది అతని లక్షణం. అతని చేతనాభూమికను అతను సంస్కారం వల్ల మార్చుకుని, తనకు ఏం కావాలో తెలుసుకుని రూపుదిద్దుకోవాలి కానీ, బలవంతంగా ఏ లక్షణం అతనిమీద రుద్దకూడదు - అన్న పరమ సత్యం ఈ దేశ సంస్కృతిలోనే ఉన్నది. ఇది స్త్రీ పురుషులిద్దరికీ వర్తిస్తుంది.

స్త్రీ శక్తి

ఇక్కడ స్త్రీ బ్రహ్మావాదిని అయింది. సభారంజని అయింది. అహల్య, ద్రౌపది, సీత, తార, మండోదరి - వీరిని తలచుకుంటే పాప నాశనం అన్న సంస్కృతి ఈ దేశంలో ఉన్నది. ఈ ఐదుగురు స్త్రీమూర్తులు ఒక్కరకంగా బ్రతక లేదు... ఒకే రకంగా శాసనానికి లొంగలేదు. ఎవరి 'గుణాన్ని' బట్టి వారు జీవించారు.

వీరివల్ల వీరిచుట్టూ ఎవరికీ డిప్రెషన్ కలుగలేదు. వారు నిరాసక్తతకు గురి కాలేదు... వారు భయపడ్డారు కానీ, ఆత్మశక్తి పోగొట్టుకో లేదు. కారణం, వారి సహజ గుణాలకు వారిని దూరంచేసే పరిస్థితిని ఎదుర్కోగలిగారు కాబట్టి.

(ఈనాడు కంప్యూటర్ ఇంజనీరై ప్రతి క్షణం ఏదో కొత్త విషయం తెలుసుకుంటూ, రోజూ పద్దెనిమిది గంటలు పనిచెయ్యగల చురుకైన అమ్మాయిని, కట్టుబాట్లలో పెట్టి, నీకు మా అమ్మలా గారెలు చెయ్యడం రాదంటేనో, నీకన్న పనిమనిషి బాగా పనిచేస్తుం దంటేనో, డిప్రషన్ రాక ఏమౌతుంది? ఆమె స్థితిని, స్థాయిని గుర్తించని అన్యాయం ఆమెకు నరకం చూపిస్తుంది. అలాగే ధార్మికుడు, శక్తి యుక్తి కలవాడైన వాడిని కేవలం డబ్బు లేక పోవడం వల్ల దాస్యం చెయ్యమన్నప్పుడు, అల్పులు అందలాలెక్కినప్పుడు డిప్రెషన్ తప్పదు మరి.)

ు

అన్ని మనోదౌర్బల్యాలకు శ్రీకృష్ణ పరమాత్మ అంతటి వైద్యుడు లేడు. ఏ మనిషి అయినా తనది కాని పంథాలో తప్పటడుగు వేస్తే కృష్ణ పరమాత్మ చూస్తూ ఊరుకోలేదు. ఎవరికి ఏ విషయం ఏవిధంగా చెప్పాలో చెప్పాడు. మనిషిలోని స్థూల సూక్ష్మ కారణ దేహాల్లో ఎక్కడెక్కడ ఏఏ సంచలనాలు కలుగు తున్నాయో, అవి ఎలా ఏ విధాన సరిచెయ్యాలో తెలిసిన గొప్ప వైద్యుడు.

దుర్యోధనుడు - అర్జునుడు

ఈ మనోదౌర్బల్యం రెండు రకాలు. అంతః దౌర్బల్యం, బాహ్య దౌర్బల్యంగా ఉంటుంది. మన చిత్తానికి, బుద్ధికి జరిగే సంగ్రామంలో ఈ డిప్రెషన్ బైటపడుతుంది. మనిషి దీన్ని బాహ్యపరంగా ఒప్పుకోడు, కానీ, తను 'తప్పు చేస్తున్నాను, బుద్ధి చెప్పిన మాట వినడం లేదు' - అన్నది అంతః చేతనలో గ్రహింపుకు వస్తుంది. అది కక్షగానూ, డిప్రషన్‌గానూ మారిపోతుంది.

దుర్యోధనుడు ఈ రకమైన పరిస్థితికి గొప్ప తార్కాణం. బాహ్యంలో కనబడే అతని మనో దౌర్బల్యం, అహంకారం, గర్వం, 'అన్నీ నాకే ఉండాలి' అన్న లోభంగానూ బైటపడుతుంది. అతనిలో అణచిన డిప్రెషన్ అతనిలో క్రౌర్యం గాను, మూర్ఖస్వార్థంగానూ, చిత్త చాంచల్యం గానూ మిగిలి అతణ్ణి అన్నీ తప్పు నిర్ణయాలు తీసుకునేటట్లు చేస్తుంది; సర్వం దర్శించగల దార్శనికుడు శ్రీకృష్ణుడు అతనికి చెప్పవలసినవి చెప్పాడు. ఇయ్యవలసిన సలహా ఇచ్చాడు; అతడు వినడానికి కావలసిన స్థితిలో లేడని కూడా కృష్ణుడికి తెలుసు.

ఈ హృదయ దౌర్బల్యం అనేది ఒక జబ్బుగా, బుద్ధి భ్రాంతిపరమైన స్థితిగా మన దేశంలో గుర్తింపబడింది. సాధారణంగా ఆధునిక మానసిక శాస్త్రంలో ఈ డిప్రెషన్ వచ్చిన వారికి జాలి, అర్థం చేసుకోవడం ముఖ్యం అన్నది చెప్తారు. కానీ, ఇది అన్నిచోట్లా వర్తించ

దని అర్థం చేసుకున్న మనోశాస్త్రజ్ఞుడు కృష్ణుడు.

మహాభారత యుద్ధంలో డిప్రెషన్‌లోకి వెళ్లిపోయి అనవసర ఆత్మవంచన పద్ధతిని అర్జునుడు అనుసరిస్తున్నప్పుడు ఏమాత్రం జాలి చూపకుండా, అతడిలో కాపురుష లక్షణం ఆపి, కర్తవ్యోన్ముఖుణ్ని చేసాడు కృష్ణుడు.

అర్జునుడు సుశిక్షితుడైన క్షత్రియుడు. విజయం చేపట్టి, ధర్మాన్ని కాపాడగల శక్తిమంతుడు. అతడు తన నైజానికి విరుద్ధమైన మాటలు, తాత్కాలిక భ్రాంతిలో పడి మాట్లాడినప్పుడు, శ్రీకృష్ణుడు క్షమించలేదు. వెంటనే అతణ్ణి జాగృతుణ్ణి చేసి కర్తవ్యం అర్థమయ్యేట్లు చేశాడు.

శక్తి, చలనం, కర్తవ్యం అనేవి ప్రకృతి ధర్మాలు. ఇవి భౌతికంగానే కనిపించక్కర్లేదు. మానసికంగా, మేధోపరంగా, జీవశక్తి చాలనగా కూడా కనిపించవచ్చు.

ఈ శక్తిపాతం మనచుట్టూ నిరంతరం స్పందిస్తూనే ఉంటుంది. ప్రతి కర్మకు 'ప్రతి కర్మ' ఉంటుంది. మరి ప్రతి పనీ కర్మగా మారి బంధంగా రూపుదాల్చే ప్రమాదం ఉన్నది. కానీ కృష్ణ పరమాత్మ అతి సూక్ష్మంగా ఈ బంధనాన్ని, స్వాతంత్ర్యం కలిగించే ఇంధనంగా మార్చే టెక్నిక్ చూపించాడు. ఈ పంథాను ఆధ్యాత్మిక వాదులకు ఉపయోగిస్తుందని చెప్పాడు. కర్మఫలత్యాగం ఎలాగో చెప్పాడు.

భక్తియోగం, జ్ఞానయోగం, కర్మయోగం ఇలా రకరకాల స్థితులలో ఉన్నవారికి రకరకాల ప్రయోగ ప్రక్రియలు చెప్పి జీవన సంఘర్షణలో ఏర్పడే మనోదౌర్బల్యాల నుంచి బైటపడే పద్ధతులన్నీ తెలియచేశాడు. అందుకే మన దేశంలో మహాత్ములంతా గీతాపారాయణను దివ్యౌషధంగా చెప్పారు. దానికి పూజ చేసి హారతిచ్చి మర్చిపోతే ప్రయోజనం లేదు... అది ఆచరించవలసిన మనోతత్త్వ శాస్త్రం... కృష్ణుడు మనవి కాన ధర్మాల నుంచి డిహిప్నటైజ్ చేసి మనల్ని మామూలు సహజ స్థితికి తీసుకువస్తాడు.

సన్నిహితుడు – స్నేహితుడు

• డిప్రెషన్‌కు ముఖ్య కారణం పోల్చి చెప్పడం... 'ఆవిడను చూసి నేర్చుకో... లేకపోతే అతడిలా ప్రయోజకుడివి కావాలి' - అన్న మాటలు క్షుద్ర బీజాక్షరాలుగా మనిషి మానసిక శక్తిని చంపివేస్తాయి. ఎవరి సంస్కారానికి తగ్గట్టు వారు తయారౌతారు. ఒక్కొక్క స్థితిలో ఒక్కొక్క

రకంగా ఉంటారు. ఇది మనం గమనించకుండా పోల్చి చెప్పడం వల్ల మనుషుల్ని చీకట్లోకి తరిమివేస్తాము. శ్రీకృష్ణుడు ఎక్కడా పోల్చి చెప్పడు. రాజయోగం కావాల్సిన వాడికి రాజయోగం, భక్తియోగ లక్షణాలు ఉన్నవాడికి భక్తియోగం, జ్ఞానికి ఆత్మదర్శనం - ఇలా చెప్పాడు... అతి సున్నితంగా, సూక్ష్మంగా ఒక మెట్టు తరువాత ఒక మెట్టు ఎక్కడం నేర్పించాడు. అంతటా నేనేనన్న అభయంతో ఎంత అజ్ఞానపు చీకట్లో ఉన్నా చెయ్యి వదలిపెట్టడు. ఇంతకన్నా సైకోథెరపీ ఎక్కడ ఉన్నది?!

ప్రపంచంలో తన ఉనికి, ప్రపంచమంతటా తన ఉనికి చెపుతూ మనల్ని కూడా తనతో ప్రయాణం చేయించే పరమాత్మను కేవలం భగవంతుణ్ణిగా మాత్రం చూసి భయపడి, పూజలు చేసి, భజనలు చేసి దూరంగా నిలబెట్టామేమో... ఆయనను సన్నిహితుడిగా, స్నేహితుడిగా చూసినప్పుడు, ఆయన ఉపదేశంలోని భావనను అర్థం చేసుకున్నప్పుడు పరిష్కారాలు చాలా కనబడతాయి.

అసలు డిప్రెషన్‌లో ఉన్నవాళ్లకు చెయ్యగల సహాయాలు కొన్ని :

1. అతని బాధను గౌరవించడం.
2. అతడు చెయ్యలేని పనుల గురించి వెక్కిరించకపోవడం.
3. అతని నుంచి ఏదీ ఎదురుచూడకుండా ప్రేమను, ఆప్యాయతను పంచగలగడం.
4. అతనికి ఇష్టమైన ఆటలు, పనులు చెయ్యనివ్వడం (ఎదుటివారికి బాధ కలగనియ్యని పరిస్థితి మనం కలిపించడం)
5. అతను తన నిరాసక్తతలో నించి బైటకు వచ్చే ఏ పద్ధతినైనా గౌరవించడం.
6. అతను చేసిన మంచి పనులు, అతని ఆలోచనలు. వీటిని నలుగురికి చెప్పడం.
7. అతను ఎంత మాట్లాడినా మధ్యలో ఆపకుండా వినడం... (అర్జున విషాద యోగం అంతా ఓపిగ్గా విన్నాడు కృష్ణుడు)
8. అతని దినచర్య అతనికి బాధ కలిగించకుండా సుగమం చెయ్యడం.
9. అతను తప్పు మాట్లాడినా, తప్పుగా ఆలోచించినా బైటవారి దగ్గర అతణ్ణి తక్కువ చెయ్యద్దు. ఆ తరువాత అతని తప్పు మెల్లగా చెప్పచ్చును.
10. అతడు ఆత్మహత్య గురించి మాట్లాడినప్పుడు, మెల్లిగా ఆ ఆలోచన నుంచి బైటకు తీసుకురావాలి... 'ఎప్పుడు ఇదే మాట్లాడతావు' అని చులకన చెయ్యకూడదు.

(మన దేశంలో స్త్రీ అంత గొప్ప సైకో థెరపిస్టు లేదేమో... ఈ పద్ధతులన్నీ శాస్త్రజ్ఞులు కనిపెట్టి చెప్పినవి. కానీ, ఇవన్నీ తల్లిగానో, భార్యగానో, స్నేహితురాలిగానో ఆమె అవలీలగా అవలంభించిన దేశం ఇది).

ఆధ్యాత్మిక వాదుల ప్రకారం ఈ నిరాసక్తతను కొంత పూర్వ జన్మ కర్మ, ఈ జన్మ పాప కారణం అంటారు. ఏవో కొన్ని కోరికలు తీరడం కోసమే కొంత తపస్సు చేసి, అది అందిన తరువాత అది తన లక్ష్యం కాదనిపించి ఆ తరువాత ఏర్పడే శూన్య స్థితిని తట్టుకోలేని భ్రష్ట యోగులకు ఈ డిప్రషన్ ఏర్పడుతుంది. అంటే, ఆత్మ తన నిజస్థితికి చేరకుండా అడ్డదారుల్లో చీకట్లో దేవులాడటం వల్ల కలిగే నిరాసక్తతగా దీన్ని భావిస్తారు. ఇందులోనించి బైటపడాలంటే అద్భుతమైన, శక్తివంతమైన శక్తిపాతం, దైవకరుణ అతనికి అందివ్వ గలగాలి.

నివారణలు

యోగాలో పాదహస్తాసనం, త్రికోణాసనం వంటివి, శిరస్సును కిందికి వంచి చేసే ఆసనాల వల్ల డిప్రషన్ తొలగుతుంది. అల్లము, అతి మధురము మొదలైన ఔషధాలు మంచివి.

రోజూ అత్తరు సువాసన, మధుర పదార్థాలు, బి కాంప్లెక్స్, మాంసకృత్తులు ఎక్కువగా వుండే ఆహారాలు తినడం చాలా మంచిది.

ఆయుర్వేద పద్ధతి ప్రకారం ఈ మనోవ్యాకులత 'వాత' తత్త్వానికి సంబంధించింది. తామస ఆహారం పూర్తిగా మాని వేసి, బ్రాహ్మి మొదలైన మూలికతో చేసిన వేడి పానీయాలు తాగుతూ 'శిరోధార'ను వైద్యంగా ఉపయోగిస్తే ఈ స్థితి నుంచి బైటపడవచ్చు.

వాస్తుశాస్త్రం మరింత విచిత్ర విషయాలు చెప్తుంది. మన నివాసస్థానం దక్షిణానికి కానీ, తూర్పుకు కానీ వాలినట్లుంటే ఏదో తెలియని నిరాసక్తత గృహస్థుని ఆవహిస్తుంది. ఇంట్లో ఏదో దుఃఖాన్ని సూచించే చిత్రాలు కానీ, మేఘావృతమైన ఆకాశం చిత్రీకరించబడిన చిత్రాలు కానీ ఉండటం మంచిది కాదు. స్వస్తిక్ తలక్రిందులుగా ఉంచినా ఆ ఇంట్లో అలజడి, నిరాసక్తత తప్పదు - అంటారు వాస్తు శాస్త్రజ్ఞులు.

* ఇంట్లో ఆకుపచ్చని చెట్లు ఉంచడం, గోడలకు లేత ఆకుపచ్చ రంగు, లేలేత గులాబీ రంగును వెల్లగా వేయడం, ఉపరి భాగం ముదురు రంగులు వేయకుండా ఉండడం - ఇలా చాలా ముఖ్యం అంటారు.
* యోగము, ధ్యానము ఈ డిప్రషన్‌కు దివ్యౌషధాలు.

''శక్తిశ్శనైరుపరమే''... అంటూ మెల్లి మెల్లిగా మనస్సును బుజ్జగిస్తూ భ్రాంతుల నుంచి మరలించి ఆత్మలో స్థిరం చేసే పద్ధతి చెప్పాడు శ్రీకృష్ణపరమాత్మ.

యద్యద్విభూతి మత్సత్త్వం... అంటూ ఐశ్వర్యవంతమై, కాంతి, ఉత్సాహం కలిగినవన్నీ నా అంశలుగా భావించు - అని చెప్పాడు. ఇవి లేని నిరాసక్తత, వైరాగ్యం, మనోదౌర్బల్యం భగవత్ సన్నిధానం లేనప్పుడు కలుగుతాయన్న మాట.

సత్త్వానురూపా సర్వస్య... అని పూర్వ జన్మ సంస్కారం వలన కలిగే గుణం, రూపం తద్వారా ప్రవర్తన ఏర్పడుతుందని చెప్పాడు. అటువంటి వాటి ధర్మం అతనిదే. కానీ అతడు మరింత ఉన్నత గుణస్థితికి వెళ్లాలంటే, అతనిలో కలుగవలసిన మానసిక పరిణతి, ప్రవర్తనా విధానం సునిశితంగా బోధించాడు శ్రీకృష్ణుడు.

కాబట్టి, ఎవరు ఎప్పుడు ఏ మానసిక దౌర్బల్యానికి లోనైనా, వారందరూ ఆ స్థితి నుంచి తమను తాము ఎలా రక్షించుకోవాలో, ఏది ఉత్తమమైన స్థితో, ఏది ఎదుటివారిని కూడా ఉద్ధరించడానికి ఉపయోగపడుతుందో చెప్పే అద్భుత మనో వైజ్ఞానిక శాస్త్రం మనకు భగవద్గీత రూపంలో గొప్ప గుప్తనిధిగా ప్రసాదించబడింది. ✧

మూడుసార్లు 'ద' కారం

డా॥ పినపాటి వీరభద్ర మహాదేవ్

ఒకసారి దేవతలు, మనుష్యులు, అసురులు అందరు శిష్య భావంతో విద్యాభ్యాసం చేయగోరి పితామహులైన బ్రహ్మదేవులకు వద్దకు వెళ్ళి బ్రహ్మచర్య వ్రతం ఆచరిస్తూ వారి సేవ చేస్తూ వున్నారు.

ఈవిధంగా కొన్ని సంవత్సరాలు గడచినవి. వారు బ్రహ్మ వద్ద ఉపదేశం తీసుకోవాలని తేల్చి; ముందుగా దేవతలు తమకు ఉపదేశం చేయమని ప్రజాపతిని కోరారు. వారికి ప్రజాపతి ''ద'' అను ఒకే అక్షరాన్ని చెప్పాడు.

స్వర్గంలో భోగాలు కొల్లలుగా వుండటంతో ''భోగమే'' స్వర్గలోకంలో సుఖంగా ఎంచబడుతుంది. అందుచేత ఏ రకమైన పురోగమనం లేక దేవతలు ఇంద్రియ భోగ లాలసులై వున్నారు. ఇట్టి తమ పరిస్థితిని గ్రహించి దేవతలు ''ద'' అను బీజాక్షరమునకు అర్థం - ''**దమనము**'' (ఇంద్రియ సంయమనము) అని అర్థం చేసుకుని, ఈ ఉపదేశంతో తావము. కృతకృత్యులవముయినావమనుకొని ప్రజాపతికి నమస్కరించారు. ప్రజాపతి ''నేను ఉపదేశించిన అక్షరవమునకు అర్థవము గ్రహించారా?'' అని అడిగితే, దేవతలు- ''మావంటి విలాసవంతులకు ఇంద్రియ నిగ్రహము (దమనము) అలవర్చు కొనమని ఆదేశించారు.'' బ్రహ్మదేవుడు ''మీరు సరిగా అర్థం చేసుకున్నారు. నా ఉపదేశంలోని ఉద్దేశం ప్రకారం మీరు నడిస్తే మీకు మంగళకరం'' అని చెప్పాడు.

తరువాత మనుష్యులు తమకు ఉపదేశం చెయ్యమని ప్రజాపతిని కోరారు. ప్రజాపతి వారికి కూడా ''ద'' అనే అక్షరాన్ని ఉపదేశించాడు. అప్పుడు మనుష్యులు ఈవిధంగా దాని అర్థాన్ని ఆలోచించసాగారు. ''మేము కర్మజన్యులమగుట చేత ఎల్లప్పుడు ఆశల్లోపడి కార్యములు చేస్తూ ద్రవ్యం కూడబెట్టుటయందే మునిగివున్నాం. అందుచే ప్రజాపతి మన వంటి లోభులకు, ''**దానం**'' చెయ్యమని ఉపదేశం ఇచ్చారు'' అని నిశ్చయించుకున్నారు.

ప్రజాపతి వారిని తన ఉపదేశాన్ని సరిగా అర్థం చేసుకున్నారా అని అడిగాడు. అప్పుడు మనుష్యులు ''మేము విత్త సంగ్రహంలోనే సదా బుద్ధిగల వాళ్ళమైనందున, మమ్మల్ని దానం చెయ్యమని ఆజ్ఞాపించారు'' అని చెప్పారు. ఇది విని ప్రజాపతి ప్రసన్నుడై'' మీరు సరిగా గ్రహించారు. అవిధంగానే మీ జీవితాలు గడపవలసింది - మీకు మంగళమగును'' అని పంపారు.

★ తదనంతరం, అసురులు ప్రజాపతిని తమకు ఉపదేశం యివ్వవలసిందిగా కోరారి. ప్రజాపతి వారికి ''ద'' అనే అక్షరాన్నే ఉపదేశించారు. అసురులు తమలో అనుకున్నారు. ''మేము స్వభావసిద్ధంగా హింసాప్రవృత్తి గల వారం. ''కోపం, హింసా'' మన నిత్య జీవితలోని ముఖ్య వ్యాపారాలు. అందుచేత ప్రజాపతి మనలను ఈ దుష్కర్మను విడవాలని జీవులందరి మీద ''**దయ**'' జూపుతూ జీవిత యాత్ర గడపండి అని మాకు ఉపదేశించారు''. ప్రజాపతి తన ఉపదేశం అర్థం వారు ఎట్లు గ్రహించారో తెల్పమని అడిగాడు. అప్పుడు దానవులు ''ఓ ప్రభూ! మేము హింసకులగుట వల్ల ప్రాణుల యందు ''దయ'' చూపుతూ ప్రేమభావం అలవర్చుకొనవలసినదిగా మేం అర్థం చేసుకొన్నాం'' అన్నారు.

ప్రజాపతి వారి మాటలకు సంతసించి మీకు ఉపదేశించటంలోని యదార్థ తాత్పర్యం మును సరిగా అర్థం చేసుకున్నారు. ఇకనుండి ద్వేషం వదలి సర్వప్రాణులయందు దయ చూపినచో మీకు శుభం కలుగుతుంది'' అని ఆశీర్వదించి పంపారు.

''దమము – దానము – దయ''

ఇవి కళ్యాణ గుణములు -

గురువు ఉపదేశం అందరికీ సమానంగా ఇచ్చినా, గ్రహించిన శిష్యుల సత్వరజస్తమో గుణానుసారంగా ప్రతి శిష్యుడు బలం పొంది శాశ్వతమైన ప్రయోజకుడు అవుతాడు. ✧

'విజ్ఞానం పోటీ – 4' ఫలితాలు

గత సంచిక (అక్టోబర్ '99)లోని 'విజ్ఞానం పోటీ - 4'కి వచ్చిన సమాధానాలలో, అన్నివిధాలా సరిగ్గా వ్రాసిన 1. ఆర్.శ్యామల (నంద్యాల), 2. కె.బాపురెడ్డి (విశాఖపట్నం) లకు ప్రకటించిన ప్రకారం రూ. 50/-లు చొప్పున (మొత్తం రూ. 100/-లు) బహుమతి పంపుతున్నాం. విజేతలైన చిన్నారులకు అభినందనలు.

– సంపాదకుడు

సరియైన సమాధానాలు :

1. కాళీయుడు, 2. భీమేశ్వరుడు, 3. జటాయువు, 4. భీష్మపర్వం, 5.ఆదిశంకరులు, 6. కాళిదాసు, 7. పోతన, ప్రహ్లాదచరిత్ర, 8. దుశ్శల, 9. శ్రీకృష్ణుడు, 10. అద్వైత, ప్రభవ

విజ్ఞానం పోటీ – 5

ఈ క్రింది ప్రశ్నలకు సమాధానాలను 'కాంపిటీషన్ కార్డు'పై రాసి, ఋషిపీఠం చిరునామాకు పంపండి. 'విజ్ఞానం పోటీ -5'కి అని వ్రాయడం మరచిపోవద్దు. అన్ని సమాధానాలు సరిగ్గా రాసిన వారిలో ఇద్దరికి రూ. 50/-లు చొప్పున (రూ. 100/-) నగదు బహుమతి పంపుతాం. 14 సంవత్సరాలలోపు బాలబాలికలు మాత్రమే ఈ పోటీలో పాల్గొనాలి. కార్డుపై మీ చిరునామా, పేరు, వయస్సు, చదువు కూడా రాసి పంపండి. సమాధానాలు డిసెంబర్ 20వ తారీఖులోపు పంపాలి.

1. 'నగుమోము కనలేని...' కీర్తన రచించిన భక్తుడు?
2. రావణునికి కుంభకర్ణుడే కాక మరో సోదరుడున్నాడు. అతడి పేరు?
3. అర్జునుడు శివునకు తపస్సు చేసి సాధించిన అస్త్రం పేరు?
4. భేతాళుడు కథలు ఏ రాజుకి వినిపించాడు?
5. రావణాసురుడు సీతను బంధించిన వనం పేరు?
6. వాలి కుమారుని పేరు?
7. 'బాలాజీ' అనే పేరు ఏ దేవునికి ఉంది?
8. 'అభిషేక ప్రియుడై'న దేవుడు?
9. ద్రోణుని కుమారుడు?
10. ఏ నదుల కలయిక వల్ల 'త్రివేణీ సంగమం' ఏర్పడింది?

హితవచనం

దుర్జనో పరిహర్తవ్యః
విద్యయాలంకృతోపి సన్ ।
మణినా భూషితః సర్పః
కిమసౌ న భయంకరః ॥

''ఎంత విద్యావంతుడైనప్పటికీ, దుర్మార్గుని విడిచిపెట్టాలి. తలపై గొప్ప మణి ఉన్నా, సర్పం భయంకరం కాకపోతుందా?''

అంటే విద్యకన్నా ముఖ్యం మంచితనం. మంచితనం, శీలసంపద లేని విద్యావంతుడు ఆదరణీయుడు కాడు. మన సంస్కృతిలో శీలం ముఖ్యమైనది. విద్యలు దీనిని పరిపుష్టం చేయడానికే ఉన్నాయి. ఈ 'సన్మార్గం' లేనప్పుడు విద్య వ్యర్థమే.

ఎంత తెలివైనవాడైనా, మంచితనం లేనప్పుడు – ఆ తెలివిని వినాశానికీ, ఇతరుల హానికీ వినియోగిస్తాడు. కాబట్టి తెలివైన దుర్మార్గుడితో చాలా ప్రమాదం. అందుచేతనే అటువంటి వానిని ఆదరించాదని ఈ హితవచనం.

కంఠస్థం చేయదగిన పద్యం

నీవే తల్లివి తండ్రివి
నీవే నా తోడు నీడ నీవే సఖుడౌ
నీవే గురుడవు దైవము
నీవే నా పతియు గతియు నిజముగ కృష్ణా!

''ఓ కృష్ణా! నిజంగా నువ్వే మాకు తల్లివి, తండ్రివి. సహాయపడే వాడవు. నీడ వలె వెన్నంటి ఉండే స్వామివి. స్నేహితుడవు. గురుడవు. దేవుడవు. ప్రభుడవు. పొంద దగిన వాడవు''

మన భాషలో శతక సంప్రదాయం చాలా విశిష్టమైనది. పూర్వపు రోజుల్లో వేమన శతకం, సుమతీ శతకం, కుమారీ శతకం, ధూర్జటి 'కాళహస్తీశ్వరశతకం', గోపన్న 'దాశరధీ శతకం', చాలా ప్రసిద్ధాలు. ఆ కోవలోనే 'కృష్ణశతకం' కూడా. ఈ శతకాలపద్యాలన్నీ నీతినీ, భక్తినీ బోధించేవి. ఆ రోజుల్లో పిల్లలందరూ ఈ పద్యాలు కంఠస్థం చేసేవారు. తేలిక భాషలో, చిన్ని సంగీతంతో ఉండే ఈ పద్యాలు పిల్లల్లో నైతికబలాన్ని పెంచడమే కాక,

బుద్ధిని పదునెక్కించి, భవిష్యత్తులో పెద్ద పెద్ద గ్రంథాలు చదివి అర్థం చేసుకొనేందుకు స్ఫూర్తినిస్తాయి.

ఈ పద్యం 'కృష్ణశతకం' లోనిది. చాలా చక్కనిశతకం ఇది. కానీ ఎవరు రాశారో తెలియదు. విష్ణుభక్తిని ప్రబోధించే ఈ శతకం, లేతలేతపదాలతో కృష్ణుని ప్రస్తుతించింది.

మహాభారత ప్రశ్నోక్తి - 1

నిర్వహణ : డా॥ టి. రామకృష్ణమూర్తి

వ్యాస విరచితమయిన శ్రీ మహాభారతం విశ్వ జనీనమయినది. అనగా విశ్వంలోని జనులందరికీ హితమయినది - దానిలోని భావాలు మహితమయినవి, బరువయినవి. మహితమయిన బరువయిన భావాలు ఉండటం చేతనే 'మహాభారత' మయింది. అందుకే విశ్వ జనులందరికీ హితమయింది. సన్నిహితమయింది. భాషాభేదాలు, వయోభేదాలు లేకుండా అందరికీ మోదాన్ని ప్రసాదించింది. ఆమోద యోగ్యమయింది.

అది తెలుగువారి అదృష్టవశాన కవిత్రయం చేతిలో పడింది. తెలుగు వారికి అమృతం పంచిపెట్టారు. తేనె సోనల విందు చేశారు కవిత్రయం వారు.

మన జాతికీ, సంస్కృతికీ స్ఫూర్తినీ కీర్తినీ పంచపెట్టిన ఆ అమృత కలశం తీరికలేని సమాజానికి దూరమవుతోంది. దీన్ని మరింత చేరువచేయాలనే తపన నా యీ చిరు యత్నానికి బీజం. ఈ పుస్తకం చూశాక చదవాలనే కాంక్ష పాఠకులకు కలిగితే నా ప్రయత్నం సఫలమయినట్లే.

ప్రశ్నోక్తి అన్న పదం క్విజ్ అన్న పదానికి సమానార్థకంగా కూర్చినదే. ముందు ప్రశ్నలున్నాయి. తరువాత వానికి సమాధాన పూర్వకములయిన ఉక్తులున్నాయి. మహాభారతానికి సంబంధించిన మీ పరిజ్ఞానం ఎంతో ఒకసారి పరీక్షించుకొనే అవకాశం కూడా కల్పించబడింది. మీ విజ్ఞానానికి మెరుగులు దిద్దే వివరణలు కూడా ఉన్నాయి. వానికి ఆకరములు కూడా నిర్దేశింపబడినవి. మొదట పర్వం నిర్దేశించబడింది. తరువాత అంకె అశ్వాసాన్ని చెపుతుంది. ఆ తరువాత అంకె పద్య సంఖ్యను చెపుతుంది. అభిరుచి కలవారికి మారు వడ్డించుకునే అవకాశం ఇస్తుంది.

ఇది కేవలం మచ్చుకు వేసిన తునక ప్రయత్నమే ఇంకా ఎన్నో మచ్చుతునకల వంటి భావాలను సేకరించవచ్చు. తెలుగువారికి అమతపు సోనలను ప్రవహింపజేయవచ్చు.

భారత భారతి సముద్రం వంటిది. మున కలిడితే ముత్యాలు ఎన్నో - అక్షరాస్యులయిన నా తెలుగువారు జీవితంలో ఒక సారయినా భారతం చదివి అమృతాన్ని ఆస్వాదించాలని నా తపన - ముందుగా ఈ ప్రశ్నోక్తిలో మునగండి. ముత్యాలతో తేలండి.

1. కురు పాండవుల వంశానికి మూల పురుషుడెవరు?
2. శ్రీ మహాభారతాన్ని సంస్కృతంలో రచించిన దెవరు?
3. కృష్ణుని శంఖము పేరు ఏమిటి?
4. ''ధర్మసూతి మేత్తని పులి'' ఈ మాట లెవరన్నారు?
5. కౌరవ పాండవుల మధ్య మొదటి రాయబారం ఎవరిది?
6. 'పర్వం' అని భారత భాగాలకు పేరు ఎందుకు పెట్టారు?
7. భీష్ముని మొదటి పేరేమి?
8. శకుంతల అనే పేరు ఎవరు పెట్టారు? ఎందుచేత?
9. అంగారపర్ణుడెవరు? తర్వాత ఏ పేరుతో అతడు ప్రసిద్ధుడయ్యాడు?
10. కచుడు ఎవరి కొడుకు? ఎవరి మనుమడు?
11. జరాసంధుని ఊరు పేరేమి? ఆ పేరు ఎందుకు వచ్చింది?
12. కాపురుషుని లక్షణాలు ఏవి?
13. సోమదత్తు డెవరు? ఎవరి చేతిలో చనిపోయాడు?
14. దుష్యంతుడు శకుంతలను తిరస్కరించటానికి (భారత ప్రకారం) కారణమేమిటి?
15. అర్జునునకు సవ్యసాచి అని ఎందుకు పేరువచ్చింది?

(సమాధానాలు 50వ పేజీలో చూడండి)

వారాల పేర్లు ఎలా వచ్చాయి?

ప్రతిరోజు సూర్యోదయం మొదలు, మళ్లీ సూర్యోదయం వరకు 24 హోరలు నడుస్తాయి. 'హోర' అంటే 2.5 గడియలు- అంటే ఒక గంట.

సూర్యోదయంలో ఏ వారాధిపతి హోర ఉంటుందో ఆ దినం అతని వారం.

అర్క శుక్ర బుధశ్చంద్ర మందో జీవకుజాఃపునః
సార్థ ద్వ్యఘటికా హోరా ఇత్యేతత్ హోరలక్షణం॥

ఈ శ్లోకాన్ని బట్టి - 24 హోరలు చెల్లగా, మరుసటి సూర్యోదయానికి, మొదటి వారాధాపతికి నాల్గవ గ్రహం యొక్క హోర వస్తుంది. ఆ నాల్గవ గ్రహమే ఆనాటి వారాధిపతి అవుతుంది.

సృష్ట్యాది ఆదివారమవడం చేత ఆదివారం మొదటివారమయ్యింది.

ఇలా ఆది(త్య) వారం, సోమవారం - మొదలైన ఈ వారాలు ప్రపంచంలోని అన్ని దేశాల్లోనూ వాడుకలో ఉన్నాయి. కానీ ఆయా వారాల కాయా పేర్లు ఎందుకు వచ్చాయో భారతీయులకు మాత్రమే తెలుసు.

వారాలు, నెలలు, సంవత్సరాలు... అన్నింటి పేర్లు, వాటి నిర్మాణం - ఈ దేశాలలో శాస్త్రీయ పద్ధతిలో, హేతుమార్గాలలో జరిగాయి.

శాశ్వతమైన జ్యోతిర్మండలాలను ఆధారం చేసుకొని ఇక్కడా కాలగణన సాగింది.

VEDIC HERITAGE

Namaste Sarade Devi, Veena Pustaka Dharini,
Tvamaham Prarthaye nityam, Vidyadanam pradehi me.

Dr. JayaVenugopal

VALUES THAT COMMAND

Only ethical and moral values can ensure a happy society. Value system is based on rationality, and scientific and moral approach to life.
Values that make society happy and command value are

Straightforwardness **Firmness**

Mastery of The Mind **Absence of Ego**

The absence of a unifying code of common values may lead to total anarchy and social disintegration.

Values that command would make the individual and society pure and perfect.

Win the mind over ego.

STRAIGHTFORWARDNESS

Straightforwardness is to *speak* what we *think*,
to *do* what we *profess*
and to *perform* what we *promise.*

Sincerity and truth are the basis of straightforwardness and of every virtue. There is no substitute for Sincerity.
Arjava (ఆర్జవ) --means rectitude or quality of being Straightforward.
The thinker, speaker and doer though perform different
functions, they dwell in one individual.
So one speaks and acts what he thinks so, otherwise he contradicts his own thoughts and actions.

Arjava implies a commitment of honesty towards oneself and others.

Such an individual enjoys an alignment in his thoughts, words and actions, and conducts himself with strength and a sense of purpose.

Three jewels help in Straightforwardness.

FIRMNESS

Firmness of purpose is one of the most necessary signs of character and one of the best instruments of success. When firmness is sufficient, rashness is unneccessary. Not to subject to change is firmness.
Steadfastness is a noble quality.
Those who apper gentle are, in general of weak character, easily changeable.
Sthairya (స్థైర్య) - means perseverance or firmness in resolve. When it comes to completing a task, many poeple seem to lack determination.
There are two types of sthairya- Karma -nishtha (స్థైర్యకర్మనిష్ఠ) = with respect to one's actions, Dharma - nishtha (ధర్మ నిష్ఠ) = with respect to one's duties towards family, friends and society.

A commitment to doing one's duties makes one responsible and helps in fostering emotional maturity.--is a irrevocable determination-like Bhisma and Rama.

If 'U' are determined, what may come 'U' would complete the work.

MASTERY OF THE MIND

Mind is the source of intellectual ability. Mastering it means, winning over this world. The great business of man is to improve the mind and govern his manners. Briliiant qualities of mind win admiration. Wise men charge their minds. Strength of mind is exercise. It is the mind that makes the body rich.
Atma - vinigraha (ఆత్మ వినిగ్రహ) = means mastery of the mind.
The mind reflects the thoughts shaped by one's ways of thinking. They are three types.
- impulsive-reacting to a situation,
- mechanical-prior conditioning is the dictator,

- deliberate- examines to accept or dismiss in tune with its value structure.

There is a fourth type that is spontaneous. Only a jnani (జ్ఞాని) - a wise person acts without effort in a 'manner that conforms to universal values.'

One who has mastery over the mind has mastery over his thinking and is not compelled to yield to his thoughts.

With absolute mastery comes spontaneity of thinking and action.

ABSENCE OF EGO

Wise man has no ego. U can't find in him ego even if you look through magnifying glass. The ego has the capacity to take man into crooked paths and hence farthest away from god.

Anahankara (అనహంకార) - means absence of ahankara-pride-ego.
Everyone is born with twofold ignorance.
ignorance of self
Ignorance of world
Self identity brings I - sense.
This 'I' comes in context of

★ one's body, feelings, knowledge,
★ understanding and distortions,
★ other's opinions and judgments;
★ and one's own known and unknown insecurities.

The One Who has humility does not take anything for granted.

Cultural practices help to develop an attitude of gratefulness and develop anahankara--

1. Sandhyavandanam (సంధ్యావందనం) in the morning and evening makes one be grateful to Sun god.
2. Daily prayers to parents, ancestors and great sages who handed down the knowledge and vision of vedas.
3. Prayers to various deities acknowledge forces, functions and laws in the creation.

A modest man ever shuns making himself the object of conversation.

VALUES THAT MAKE EVERYONE HAPPY

Food **Accommodation**

Respect

Charity **Environmental Awareness**

The above values are very important as they keep the life at peace and make everyone happy. All the universal values are connected with these values.
Values that have value, values that command and six enemies from whom we should be away can easily be followed if the value of food is known, one has accommodative nature, one respects others, think of charity and preserve the sanctity of nature and environment then an individual can lead a peaceful life with all values followed in most decent way.

Value of life is to follow Universal Values.

ATTITUDES TOWARDS FOOD

Good Food keeps doctor away.
It is a basic need and essential for health and survival.
It fulfills both physiological and emotional need.

Balanced Diet

Food helps in other values too--

- sharing
- pious and sacred-- prasada,
- gives discipline,
- makes us cheerful,

Vegetarianism--food from plants, makes a man pure.
Annamaya (అన్నమయం) - modification of food is referred to our body.
our vedic culture says--'do not look down upon or find fault with food.' It must be respected as the source of life.

Anna-dana(అన్నదాన) -sharing and giving food is considered as sacred. The attitude with which food is given, whether it is served to a family member or given in charity, affects both the giver and the recipient. when one gives food in charity, one does so with humility and prayerfulness, thanking the Lord for giving one capacity to share one's resources with others.

ACCOMMODATION

Our hearts must be like castle
where there is room for everything.

Ksanti- (క్షాంతి) means accommodation. It is defined as the capacity to accommodate other's faults and mistakes.

We have to balance our life by accommodating
Other's attitudes, behaviour,expectations, and qualities.
The value of ksanti is built
on an understanding of human nature and relationships.
Everyone has the capacity to accommodate to some extent.

It is acting without reacting.

RESPECT

He that respects not, is not respected.

Adara - is an interaction that reveals an attitude of honour.

Respect is shown--

in speech,
by offering flowers and fruits,
by bowing down and touching feet.

Shaking hands is also respecting. It can be considered.

Who must be respected?

*** knowledge,**
*** elders,**
*** self and others.**

Respect for knowledge is most sacred.

Goddess Sarasvati (సరస్వతి), who symbolises knowledge, is dressed in white, indicating purity.

Atma-vidya - self-knowledge is the most sacred knowledge.

When one is able to accept oneself, one has discovered respect for oneself. One then has no need to demand respect from others.

The educated and wise are honoured everywhere.

CHARITY

Every good act is charity.

A help given with kindness to the needy/suffering is charity. Charity begins at home.

Charity is love and love is the most perfect of human emotion.

The truly generous are truly wise.

Dana (దాన) - charity includes the attitude with which one gives.

It can be given with the attitude of

* worship,
* without benefit,
* till it pains giving,
* humility,
* without asking,
* friendliness.

Sattvikam danam (సాత్త్వికం దానం) - means proper attitude of giving.

Proper occasions for dana according to vedic culture -

* Jatakarma (జాతకర్మ) - birth of a child,
* Vivaha (వివాహ) -marriage,
* Sastyabdhapurti (షష్ట్యబ్దపూర్తి) - sixtieth birthday,
* Grahana (గ్రహణ) - eclipse,

* Yatra (యాత్ర) - pilgrimage
* Sraddha (శ్రాద్ధ) - ritual for ancestors.

We are rich by what we give and poor only by what we refuse and keep.

ENVIRONMENTAL AWARENESS

Sympathy with nature is part of good man's religion.
Environment is man's teacher, it unfolds its treasure in his search and illumines his mind.

A sensitive and mature person sees himself or herself as part of a wider scheme of creation in which everything is interdependent.
Man should not come on the way of creation which is the act of god.

If one destroys a tree or another life, one disturbs the ecological balance. Environmental awareness, on a simple level, is thus understanding the interaction of all things and living in a manner that respects the ecological balance.

When one is in harmony with the natural laws, which are consistent and unbiased, one remains in harmony with oneself.

FUNDAMENTAL VALUES

Only ethical and moral values can ensure a happy society. Value system is based on rationality, and scientific and moral approach to life. Anything that helps to lead good life is a value to be cherished. Social value constitutes a disposition which inhibits instinctive impulses and regulates desires and inclinations. The basic values are compassion, truth, beauty and courage. There are fundamental, values which are

Truth

Non Violence **Right Conduct**

Peace **Love**

There are many inter-linked values for each value to be followed and practiced.••

TRUTH

Truth is the foundation of all knowledge and cement of all societies. Statistics can prove anything except the truth. The finest and noblest ground on which people can live is truth. The deepest truths are the simplest and the most common. If it is truth, what matter who says it. There is nothing so delightful as the hearing or speaking of truth. Everything can be sacrificed for truth but truth cannot be sacrificed for anything. The most natural beauty in the world is honesty and moral truth. Truth is the property of no individual but it is the treasure of all men. Perfect truth is possible only with knowledge.
The greatest friend of truth is time, her greatest enemy is prejudice and her constant companion is humility. To love god and to love truth are one and the same. Search for truth is the noblest occupation of man, its pu[illegible]n is a duty.

Just being a scholar, educated or knowledgeable will not make a man truthful. It needs instinct to be true.

The inter-linked values that enhance practice of truth are - truthfulness, study of one self, curiosity, discrimination, quest for knowledge, secularism, spirit of enquiry and respect for all religions.

Truth and virtues are to be practiced not in the caves but in the midst of society,

NON VIOLENCE

Nothing good ever comes of violence.
Ahimsa parma mo dharma.
Ahimsa can only be achieved by
following few values that heart directs
They are-

- Kindness, fellow feeling,
- readiness to cooperate,
- universal love, courtesy, gentle-manliness,
- awareness of responsibility
- compassion, common good,
- social service, social justice, socialism, solidarity
- national integrity, away from national property.

you will be successful only if you can fallow all the basic and fundamental values.

RIGHT CONDUCT

A standard of personal behaviour based on moral principles is conduct. The integrity of men is measured by their conduct and not by their profession. Good conduct is to do all the good you can, in all the ways and in all the places, at all times and to all the people as long as ever you can do. The signs of good conduct are the absence of envy, sweet speaking and giving up of passion and anger.

The right conduct has inter-linked values like cleanliness, hygienic living, dignity of labour, proper utilization of time, respect for others, service to others, universal self, and existent of truth.

It is said-'cleanliness is next to godliness'. It is a mark of politeness and purity of mind. Beauty produces love but cleanliness preserves it.; Virtue never dwelt along with filth.

The well known saying- 'He that labours and thrives spins gold, is the need of the hour. Dignity of labour in everything we do will give ample success.

The other values that enhance the practice of right conduct are - regularity, punctuality, self help, self - support, obedience, duty, simple living, prudence, self - confindence, reverence, self reliance, resourcefulness, courage, leadership, faithfulness and equality. Let us do our duty and leave the results to the god.

LOVE

The greatest pleasure of life is love. Love founded on true virtue will always last long. Where there is love there is life. Love never reasons but profoundly gives, gives like a thoughtless prodigal. wisdom and love constitute the essence of Religion. Life is a flower of which love is the honey. It is only by developing love that we can sanctify the educational system and train children in the practice of human values as essential condition for leading worthy lives. God is love and he that dwells in love dwells in god and god in him. Love is the supreme principle that can bring together the disintegrating world community.

The inter-linked values that help in loving are kindness to animals, sincerity, sympathy, friendship, patriotism, devotion, tolerance and humanism.

Little deeds of kindness, little words of love, help to make earth happy like the heaven above. The cure for all the ills and wrongs, the cares, the sorrows and the crimes of humanity all lie in the word love. Love is the universal principle of good, it is sweet in action, in learning, in philosophy, in legislation and in government. Without science love is powerless and without love, it is destructive. Love in its purity, in its loftiness its unselfishness is not only a consequence but a proof of moral excellence.

PEACE

It is a state of freedom from emotions. Peace is the happy natural state of man. Peace is secure only if the peoples of the world are freed from the burden of ornaments and from hunger, destitusion, disease and despair. Peace is not absence of war, it is the presence of fellow feeling and respect for man as mand and an honest appreciation of other peoples' ideas and values.

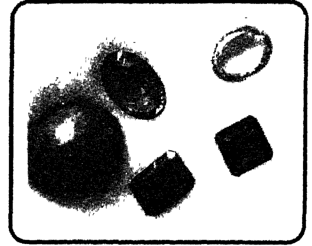
Peace won on compromise is usually a short lived achievement peace is the harmonisina of men in their diffrences by giving battle to distrust and prejudice. There is no peace unto the wicked. Unless you have peace of mind, you are not a free man. Five great enemies of peace that haunt us are - avarice, ambition, envy, anger and pride.

The twelve inter-linked values that give us peace are-

Discipline, perfection,
purity, cultivation of sex virtues,
endurance, self-discipline,
self-control, self-respect,
co-ordination, concentration,
meditation and integrity.

జ్యోతిర్వేదం

నవరత్నాల ప్రభావం

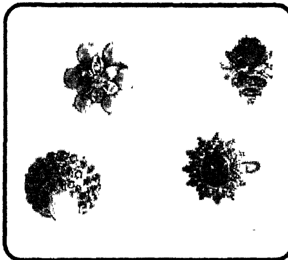
శ్రీమతి వి.బి.వి.యల్.రాజేశ్వరి యం.ఏ

''భగవంతుని ఏ రూపంలో పూజించాలి, ఎలా ప్రసన్నుడిగా చేసుకోవాలి'' అని మానవుడు సమస్య పడనక్కరలేదు. అఖండ కాల స్వరూపుడైన భగవంతుడు తన అంశను, ఖండకాల స్వరూపులైన గ్రహ దేవతలయందు నిక్షిప్తం చేశాడు. అధిదేవతా ప్రత్యధిదేవతా సహితులైన ఆ నవగ్రహ దేవతలను, మానవుడు వశం చేసుకోగలిగితే, అతని జీవితం (జాతకం) దివ్యంగా నడుస్తుంది. రావణాసురుడు, ఇంద్ర జిత్తు జనన సమయంలో, నవగ్రహాలను బంధించాడు. అది దండోపాయం కనుక పూర్తిగా ఫలించలేదు. అధిక శక్తిమంతుల్ని దండోపాయం ద్వారా సాధించలేం. దేవతల్ని ఉపాసనా మార్గంతోనే ప్రసన్నుల్ని చేసుకోవాలి.

గ్రహదేవతల్ని ఆరాధించడానికి - జప, తప, హోమ, దానముల వంటి అనేక మార్గాలున్నాయి. వాటిలో; సమిధలు, పుష్పాలు, ఫలాలు, ధాన్యము, ఓషధులు, రత్నాలు వంటి అనేక ఉపకరణాలున్నాయి. ప్రస్తుతం నవరత్నాల గురించి తెలుసుకుందాం.

నవగ్రహాలకూ, నవరత్నాలకూ సంబంధం ఉంది. ఏ గ్రహానికి, ఏ రత్నం ఇష్టమో తెలుసుకుని, దానితో జపం చెయ్యవచ్చు (జప మాలగా కూర్చి), ఆ రత్నాన్ని పుష్పంగా భావించి పూజచెయ్యవచ్చు. ఆ రత్నాన్ని సమిధగా భావించి హోమం చెయ్యవచ్చు. దాన్ని గ్రహ రూపంగా భావించి, బంగారంలో పొదిగి, ఆభరణంగా ధరించవచ్చు. ఇలా అనేక విధాలుగా గ్రహ దేవతల్ని ఉపాసించవచ్చు, దాని అనుగ్రహం పొందవచ్చు. మానవ జీవితం సుఖమయం చేసుకోవచ్చు. ఆ నవరత్నాల గురించీ, దాని గుణదోషాల గురించీ కొంత తెలుసుకుందాం.

ఏ గ్రహమైనా జాతకుని జన్మ జాతకంలో - షష్టాష్టమ వ్యాపకాల్లో (ఆరు, ఎనిమిది, పన్నెండు స్థానాల్లో) గాని, శత్రునీచ స్థానాల్లో గాని; బలహీనుడై ఉన్నాగానీ,

అస్తంగతుడై ఉన్నాగానీ; ఆ గ్రహానికి సంబంధించిన రత్నాన్ని ధరించాలి. అంతేగాని: మన దగ్గర డబ్బుంది గదా, మనకి బాగా నచ్చింది గదా అనీ ఏది దొరికితే అది ధరించకూడదు. అట్లా చెయ్యడం వలన దుష్ఫలితాలు కలిగే ప్రమాదం ఉంది. జాగ్రత్త. మన శరీరంలో కావలసినంత 'ఐరన్' ఉన్నప్పుడు, డాక్టర్ ''ఐరన్ మాత్రలు'' యివ్వడు. అలా యిస్తే లేని పోని బాధలు కలుగుతాయి. అలాగే అవసరం లేని రత్నాలు ధరిస్తే, లేని పోని బాధలు వస్తాయి!! ఈ రత్నాభరణాలను చేయించుకుని, ధరించేటప్పుడు తగు జాగ్రత్త వహించాలి. జాతకరీత్యా గ్రహస్థానాలను బట్టి, వాటి బలా బలాలను బట్టి ఆయారత్నాలను ధరించాలి. పరీక్షగా, పవిత్రంగా ధరించాలి. పూర్వంలో కొందరు రాజులు రత్నాలను తమ కిరీటాల్లోనూ, సింహాసనాల్లోనూ పొదిగి తత్ఫలితంగా జ్ఞాపకశక్తీ, శౌర్య పరాక్రమాలూ, అష్టయిశ్వర్యాలూ పొందారు. మరి కొందరు అష్ట కష్టాల పాలయ్యారు. తస్మాత్ జాగ్రత్త!!

అటువంటి రత్నాల పుట్టు పూర్వోత్తరాల గురించి పెద్దలు ఏం చెప్పారో ముందుగా తెలుసుకుందాం.

రత్నాల గురించి ప్రథమంగా వేదంలోనే చెప్పబడింది. కాశ్యప స్మృతి, భరద్వాజ స్మృతులలో ఈ విషయం విపులంగా చర్చింపబడింది. మత్స్యపురాణం లోనూ ఈ విషయం వివరింపబడింది.

అగస్త్యుడు, వరాహమిహిరుడు, భోజ రాజు, వైద్యనాథదీక్షితుడు వంటి మహా పండితులు రత్నాల గురించి వివరంగా గ్రంథ రచనలు చేశారు. ''రత్న పరీక్ష'', ''రస జలనిధి'', ''జాతక పారిజాతము'', ''ఉత్పల పరిమళ'', ''యుక్తి కల్పతరువు'' వంటి గ్రంథాలు రత్న శాస్త్రంలో కొన్ని ముఖ్యమైన గ్రంథాలు.

ప్రసిద్ధంగా ఉన్న రత్నాలు తొమ్మిది. వీటినే నవరత్నాలని పిలుస్తారు. ఇవి :-

మాణిక్యము (కెంపు) - Ruby

ముత్యము - Peral

పగడము - Coral
పుష్యరాగము - Topaz
పచ్చ - Emerald
వజ్రము(రవ్వ) - Diamond
నీలము - Sapphire
గోమేధికము - Sardonyx
వైడూర్యము - Lapis Lazuli (Cat's Eye)

ఇవేకాక రత్నాలు, మరొక ఇరవైరెండు ప్రసిద్ధ రకాలు గానూ, ఎనభై నాల్గు రకాలు ఉపరత్నాలు గానూ శాస్త్రజ్ఞులు వివరించారు.

వీటిలో ముత్యము, పగడము ప్రధానంగా సముద్రంలో తయారౌతాయి. మిగిలినవి భూమి మీద, భూమి లోపలా తయారౌతాయి. ఇవ్వన్నీ రకరకాల ఆకారాల్లో రకరకాల పరిమాణాల్లో, రకరకాల రంగులతో, మచ్చలతో, చారలతో, డొల్లలతో కాంతివంతంగా, కాంతి విహీనంగా పరిపరి విధాలుగా ఉంటాయి. వీటి లోని దోషాదోషాలను గుర్తించాలి. శుభ్రమైనవి, ప్రకాశవంతమైనవి, ప్రభావ పూరితమైనవి మాత్రమే జనులు ధరించాలి.

ఈ నవరత్నములకూ నవగ్రహాలు అధిపతులు

గ్రహములు		అధిపతులు
మాణిక్యము	-	రవి
ముత్యము	-	చంద్రుడు
పగడము	-	కుజుడు
పచ్చ	-	బుధుడు
పుష్యరాగము	-	గురువు
వజ్రము	-	శుక్రుడు
నీలము	-	శని
వైడూర్యము	-	కేతువు
గోమేధికము	-	రాహువు

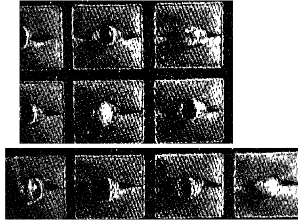
కెంపులో దోషాలు :

సాన పట్టిన తర్వాత ఏ రత్నమయినా, పూసకన్నా, ఎక్కువ ప్రకాశవంతం కావాలి. అలా కాకపోతే అది జాతి రత్నం కానట్టే లెక్క. సానపట్టిన తర్వాత రత్నం గట్టిగ ఉండాలి.

కెంపుపైన పాలతో రాసినట్టి తెల్లగా ఉంటే అది ''పటలం'' అనే దోషంతో ఉన్న కెంపు. అది ధరిస్తే లక్ష్మి తొలగి పోతుంది. దరిద్రం అంటుకుంటుంది.

పగిలినట్టుగా గీత ఉంటే అది ''త్రాస'' అనే దోషం కలిగిన కెంపు దీనివలన, ఎక్కడకు పోయినా, ఏ పని ప్రారంభించిన కలహం తప్ప వేరే ప్రయోజనం ఉండదు.

ముక్కలు, ముక్కలుగా ఉన్నట్టు కనబడే కెంపు ''భిన్న'' అనే దోషంతో కూడిన కెంపు.

ఇది ధరిస్తే కుటుంబ కలహాలు, దోషాలు తెస్తుంది.

పొరలు పొరలుగా ఉన్నకెంపు ''జర్ఘరము'' అనే దోషం కలది. గడ్డ కట్టినట్టుగాక కనిపించేది ''కర్కశము'' అనే దోషం గల కెంపు. ఈ రెండు దోషాలూ ప్రాణాపాయం కలిగిస్తాయి.

నల్లగా వున్న కెంపు ''నీలము'' అనే దోషం కలది. దీని వలన వ్యతిరేకఫలములు, శత్రువృద్ధి కలుగుతాయి.

దోషాలు గల కెంపుల్ని, మంచి రత్న పరీక్షకుల ద్వారా పరిశీలింప జేసి పరిహరించాలి. దోషాలు లేని స్వచ్ఛమైన కెంపుల్ని ధరిస్తే, సర్వశుభాలు కలుగుతాయి.

స్వతహాగా దీపం లాగా వెలిగే కెంపులు, దేవతాసర్పాల పడగల మీద పుడతాయి. వాటిని నాగమణులంటారు. అవి దొరకడం అసాధ్యం.

కెంపు ధరించడం వలన ప్రయోజనాలు:

రత్నాలు ధరించడం, ఒక్కొక్క దేశంలో ఒక్కొక్క విధానంగా ఉంది. ఒక్కొక్క ఆచారంగా ఉంది. మన దేశంలో కొందరు జన్మ నక్షత్రాన్ని బట్టి ధరిస్తారు. నడుస్తున్న దశని బట్టి ధరిస్తారు. రవి నక్షత్రాలైన కృత్తిక, ఉత్తర, ఉత్తరాషాఢ నక్షత్ర జాతకులు, కెంపును ఎప్పుడైనా ధరించవచ్చు. ఉంగరాలలో గాని, గొలుసులలో గాని పొదిగి ధరించవచ్చు. నాభికి క్రింద శరీర భాగాలలో మాత్రం ధరించకూడదు (అనగా మొలతాడు లోనూ, కాలి వేళ్ళకీ వంటి చోట్ల)

కెంపునకు అధిపతి రవి. జ్యోతిషశ్శాస్త్రంలో రవి ఆత్మకారకుడు, ఆరోగ్యకారకుడు. అందు చేత ఆరోగ్యం కోసం కెంపును ధరించవచ్చు. దీనివలన ధనలాభం, ఉద్యోగవ్యాపారాభివృద్ధి కలిగి, మనో విచారం పోతుంది. శిశువులకి ధరింపజేస్తే, ఆరోగ్యంగా ఉంటారు.

కెంపు ధరిస్తే, ఆరోగ్యం కలిగి, ఆయుర్దాయం పెరుగుతుందని ఆయుర్వేదంలో కూడా విశేషంగా చెప్పబడింది. కెంపును భస్మం చేసి, అనుపానంతో సేవిస్తే, దాని ఉపయోగాలు అనంతంగా చెప్పబడ్డాయి.

మంద బుద్ధి తగ్గి, చురుకు దనమేర్పడుతుంది అతిమూత్ర వ్యాధి, నేత్ర రోగాలు, నపుంసకత్వం తొలగిస్తుంది. ప్లేగు వంటి వ్యాధులకి, విషప్రయోగాలకి యిది విరుగుడుగా పని చేస్తుంది. ముక్కునుండి రక్తం కారడం, దంత వ్యాధులను తగ్గిస్తుంది. పక్షవాతం, హిస్టీరియా తగ్గుతాయి. చర్మ రోగాలు, కీళ్ళవాతాలు, నిద్రలేమి తనం పోతాయి. సమర్థుడైన మంచి ఆయుర్వేద

వైద్యుని సలహా సహాయాలలో కెంపు భస్మాన్ని సేవించి, ఇన్ని వ్యాధుల నుంచి నివారణ పొందచ్చు.

కెంపును ఆభరణంగా ధరిస్తే, శరీరంలో రక్త ప్రసరణశక్తిని బాగు పరచి; మేధాశక్తిని, వాగ్ధాటిని పెంచుతుంది. ఉష్ణ జ్వరాలు రావు. తేలు పాము వంటి విషజంతువులు దగ్గరకు రావు.

రాజకీయాలకు, ప్రభుత్వ ఉద్యోగులకు, కోర్టు వ్యవహారాలకు, ధైర్య సాహసాలకు, ఆత్మగౌరవానికి, పితృక్షేమానికి, శిరస్సుకి- రవి అధిపతి కాబట్టి; కెంపు ధరించడం వలన ఈ భాగాలన్నింటికీ శుభకరం. వీటి ఉన్నతికి కెంపుధారణ సహాయపడుతుంది.

ప్రభుత్వోద్యోగులు దీనిని ధరిస్తే, ఉద్యోగాలలో ఉన్న ఏ రకమైన ప్రమాదాలనైనా సరే దాట గలుగుతారు. పై అధికారుల ఆదరాభిమానాలను పొందగలుగుతారు. అప్రయత్నంగా ''ప్రమోషన్లు'' పొందగలుగుతారు ధనాదాయం పెరుగుతుంది. విద్యార్థులు పరీక్షలలో సులభంగా ఉత్తీర్ణులు కాగలుగుతారు. వ్యాపారస్థులకు, ప్రభుత్వ అధికారుల ఒత్తిడి తగ్గి, వ్యాపారాలు మంచి అభివృద్ధిలోకి వస్తాయి. జన్మజాతకంలో రవి ఆరు, ఎనిమిది, పన్నెండు స్థానాల్లో గాని నీచ లోగాని ఉన్నా; అస్తంగతుడుగా ఉన్నా, శతృక్షేత్రంలో ఉన్నా, ఆ రవి మహర్దశ వచ్చినపుడు కెంపులు ఆభరణాల్లో పొదిగి ధరిస్తే కష్టాలు తొలిగి, సుఖప్రదంగా ఉంటుంది.

కెంపు ఇంత విశేషరత్నం కనుకనే; పీఠాధిపతులు, శిష్టాచార సంపన్నులు, తమ దేవతాపీఠాలలో ఉంచి పూజిస్తుంటారు. దీనిని ధరించేటప్పుడు పవిత్రంగా, భక్తి శ్రద్ధలతో ఉండాలి. సర్వకార్య జయము కలిగించే రత్నరాజము కెంపు.

దశమహావిద్యలు

ఆదిశక్తి త్వమసి కాళీ, ముండమాలా ధారిణీ,
త్వమసి తారా ముండహారా, వికట సంకటహారిణీ ॥ 1
త్రిపురసుందర్యాదికా త్వం, షోడశీ పరమేశ్వరీ
సకల మంగళ మూర్తిరసి, జగదంబికే భువనేశ్వరీ ॥ 2
త్వమసి మాతః ఖడ్గహస్తా, ఛిన్నమస్తా భగవతీ
త్వమసి త్రిపురా భైరవీ, మాతస్త్వమసి ధూమావతీ ॥ 3
మాతరసి బగళాముఖీ త్వం, దుష్ట బుద్ధి వినాశినీ
త్వమసి మాతంగీ, త్వమసి కమలాత్మికాంబుజవాసినీ ॥ 4
దశమహా విద్యా స్వరూపా, సకల భువి బహు సిద్ధిదా,
మూర్తిభేదా, దేవ భేదో వస్తుతో నహి తే భిదా ॥ 5
భేదభావం బుద్ధితో మమ, దూరమపనయ సత్వరం,
ప్రేమ దేహి పదాంబుజే స్వేనావరం యాచే వరం ॥ 6

1. కాళీ 2. తారా 3. త్రిపురసుందరి (షోడశి) 4. భువనేశ్వరి 5. ఛిన్నమస్తా 6. త్రిపురభైరవి 7. ధూమావతి 8. బగళాముఖీ 9. మాతంగి 10. కమలాత్మిక.

ఈస్తోత్రం పదిశక్తిరూపాలనీ కలిపి చేసిన మహిమాన్విత గేయం. శక్తి ఆరాధనలో 'దశమహావిద్యలు' ప్రముఖమైనవి.

ఆపది దేవతల్లో మూర్తిభేదం, దేవతా భేదం కనిపించినా, వస్తుతః తత్వంలో భేదంలేదు. అంతా ఆద్యాశక్తి స్వరూపమే. ఒకే శక్తి యొక్క విభిన్న అభివ్యక్తీకరణలు అవి. అందుకే 'భేదభావాన్ని' దూరం చేయమని (దూరమపనయ) ఆ ఆద్యాశక్తిని ప్రార్థించారు.

వీటి ఉపాసనాపద్ధతులను వివిధ తాంత్రిక గ్రంథాలు విశేషంగా విస్తరించాయి. ఆ దేవీరూపాలు, మంత్ర, ఉపాసనా విధానాలు శివప్రోక్తంగా ఋషితుల్యులైన ఉపాసకులు వర్ణించారు.

ముఖ్యంగా దీపావళి, - ప్రథమ మహావిద్య 'కాళీదేవి'ని ఆరాధించడానికి విశిష్టమైన రోజు. కనుకనే ఒరిస్సామొదలైన రాష్ట్రాల్లో కాళీ ఉత్సవవేడుకలు ఈరోజుల్లో జరుగుతాయి.

ఈ దశమహావిద్యల గురించి వచ్చే సంచిక నుండి, వరుసగా ధారావాహికంగా తెలుసుకుందాం.

– డా॥ పీ.వీ.బీ. మహాదేవ్

పుస్తక పీఠం

శ్రీ విద్యానిత్యాహ్నికము
(శ్రీ విద్యోపాసక సాధన
సర్వస్వము)

సంకలనం :
డా॥ పి.వి.బి. మహాదేవ్ M.Com., MHM.,
అనంతానందప్రకాశన్,
కోడంబాకం, చెన్నై-600 024.
వెల: రూ. 75 లు.
ప్రతులకు :
బాలసరస్వతి బుక్ డిపో, ఎడ్యుకేషనల్ పబ్లిషర్స్, కర్నూలు-518 001(or)
నెం.4, సుంకురామవీధి, చెన్నై-600 001.

శ్రీవిద్యోపాసనామగ్నులు, బహుశాస్త్రవేత్త, బహుభాషావేత్త డా॥ పినపాటి వీరభద్ర మహాదేవ్ గారు సంకలనపరచిన ఈ గ్రంథం-శ్రీమాత ఉపాసకులకు 'సర్వస్వం' అనదగ్గ కరదీపిక. శ్రీ మహాదేవ్‌గారి ఉపాసనాబలం ప్రత్యక్షరం లోనూ కనిపించే ఈ గ్రంథం- నాలుగు ఖండాల విభజనతో సుబోధకంగా ఉంది.

ప్రథమ ఖండం-ఆహ్నికప్రకరణం. ద్వితీయ ఖండం-లఘుపూజాప్రకరణం, శ్రీచక్రనవావరణ పూజావిధానం. తృతీయ ఖండం-స్తోత్రప్రకరణం, సూక్తములు, ఉపనిషత్తులు, ఆ ఉపనిషత్తులకు ఆంధ్ర వివరణములు. వీటి వివరణలో శ్రీ మహాదేవ్‌గారి సునిశిత భావన, శాస్త్ర నివేచనా దృష్టి ద్యోతకమవుతున్నాయి. చతుర్థఖండం - ఆమ్నాయ ప్రకరణం. ఆ తరువాత 'అనుబంధము'గా కొన్ని ఉపాసనా విషయాలు.

సనాతనమైన శ్రీవిద్య ఈ విశాలభారతావనిలో విస్తృత వ్యాప్తిలో ఉంది. అనేకమంది ఋషితుల్యులు ఆ విద్యలోని రహస్యాలను దర్శించి ఉపాసనా మార్గాలనందించారు. వాటిని పరిశోధించి, ఆచరించి ఆమూలాగ్రం సమగ్రంగా అందరూ ఆధ్యాత్మికలబ్ధి పొందేలా ఈ గ్రంథాన్ని రూపుదిద్దారు సంకలనకర్త. ఉపాసకులకు మాత్రమే కాక, శ్రీమాత పట్ల భక్తిప్రపత్తులున్న సామాన్యులకు కూడా ప్రయోజనకారిగా ఉండే ఈ గ్రంథంలో- అరుదైనవీ, మహా మహిమాన్వితమైనవీ అనేక స్తోత్రాలు, ఆశ్చర్యాష్టోత్తర శతనామావళి వంటి అర్చనా కుసుమాలు ఉన్నాయి. శ్రీవిద్యామంత్ర జాపకులకు-1. ఖడ్గమాల, 2. ఆమ్నాయ స్తోత్రం, 3. త్రిపురాస్తవ రాజం, 4. లలితా సహస్రనామ స్తోత్రం, 5. లలితా త్రిశతి- వరుసగా పారాయణ చేయడం ప్రధానమని శాస్త్రాదేశం. ఇందులో ఒకటి, నాలుగు, అయిదు విశేషవ్యాప్తిలో ఉన్నాయి. కానీ రెండు, మూడు అయిన ఆమ్నాయస్తోత్రం, త్రిపురాస్తవరాజం దొరకడం అరుదు. ఆ రెండింటిని కూడా ఈ గ్రంథంలో పొందుపరిచారు.

ఆకర్షణీయమైన, నాణ్యమైన కామేశ్వరీ కామేశ్వరుల వర్ణముఖచిత్రంతోపాటు శ్రీచక్రం, లక్ష్మీగణపతి, రాజరాజేశ్వరి, రాజశ్యామల, మహావారాహి చిత్రాలు ఈ పుస్తకంలో దొరికే మరికొన్ని అద్భుతాలు.

సవరణ

గత సంచిక 'బాలశిక్ష'లో ప్రచురించిన 'చీకటి కథ' రచయిత డా॥ పినపాటి వీరభద్ర మహాదేవ్ గారు. కానీ పొరపాటున వారి పేరు ప్రచురింపబడలేదు. క్షంతవ్యులం. సం॥

సంక్షేమ సుందరకాండం

ఆచార్య శ్రీ పుల్లెల శ్రీరామచంద్రుడు
ప్రతులకు:
శ్రీ కె.ఎస్.ఆర్. కె.శాస్త్రి,
22-173, ఆర్.కె.నగర్,
మాల్కాజ్‌గిరి,
హైదరాబాద్. 500 047
వెల: అమూల్యము

రెండువేల ఏడువందల నలభైతొమ్మిది శ్లోకాలున్న 'సుందరకాండ'ను నేటి వేగవంతమైన యుగంలో, నిత్యపారాయణ చేసుకోవాలనే వారికి వీలుగా 108 శ్లోకాలతో సంక్షేపం చేసిన గ్రంథమిది. నిత్యపారాయణ యోగ్యమైన ఈ గ్రంథం కథాక్రమం దెబ్బతినకుండా, కాంచీ శంకరమఠాధిపతుల ఆమోదంతో వెలువడింది.

శ్రీ సీతా రామాంజనేయ సంవాదం

ప్రతులకు:
పురాణపండరాధాకృష్ణ మూర్తి,
గోదావరీ రైల్వేస్టేషన్ సమీపంలో,
సూర్యాహోటల్ ప్రక్కన,
రాజమండ్రి-4.
వెల: రూ. 63/-

ఆంధ్రవాఙ్మయంలో శ్రీపరశురామపంతుల లింగమూర్తి గురుమూర్తి విరచించిన వేదాంతగ్రంథం-'శ్రీ సీతారామాంజనేయ సంవాదం'-ఆధ్యాత్మికతకీ, సాహిత్యపుష్టికీ కాణాచి. దానికి శ్రీనిర్విషయానంద స్వామి వారు చక్కని వ్యాఖ్య రాశారు. సర్వజనోపయోగంగా, తాజాగా ఈ పుస్తకాన్ని మంచి ముద్రణతో వెలువరించారు. ✧

భారతదేశ చరిత్ర

యు.ఎస్.ఎన్.మూర్తి

మెగస్తనీసు కాలంలో రాజ్యం చేసి 'శాంద్రకోట్టస్' మౌర్య చంద్రగుప్తుడా లేక గుప్తచంద్రగుప్తుడా అన్న విషయం పరిశీలించే ముందు మహాభారత కాలాన్నీ, మన పురాణాల్లో విశదీకరించబడిన రాజవంశానుక్రమణికలనూ, ఆ కాలాలనీ పరిశీలించి వాటి ప్రామాణికతను నిర్ణయించాలి. వాస్తవానికి అలా నిర్ణయించే అధికారం, అర్హత ఎవ్వరికీ లేవు. కారణం పురాణ ప్రవచిత చరిత్ర తిరుగులేని ''అథారిటీ'' అది నిజం. అదే నిజం. న్యాయంగా దానితో నేటి ''అధికారిక' చరిత్రను సరిపోల్చి 'అధికారిక' చరిత్రలోని తప్పొప్పులను నిర్ణయించాలి. కానీ మనం ఈనాడు పురాణ ప్రవచిత చరిత్ర యొక్క విశ్వసనీయతను నిర్ణయించుకోవలసిన దుస్థితిలో పడ్డాం. పాపం శమించు గాక.

కలియుగం

మన పంచాంగాలలో చూస్తే ప్రస్తుత ప్రమాధినామ సంవత్సరం (1999 ఏ.డి.) కలియుగాబ్దః 5101వది. అంటే కలియుగారంభమై 5100 సంవత్సరములు గడిచాయి. 1999 నుండి వెనక్కు లెక్క వేసుకుంటే కలియుగం క్రీ.పూ. 3102లో ఆరంభమైందని తెలుస్తుంది.

మహాభారత యుద్ధం

కలియుగం శ్రీకృష్ణ నిర్యాణంతో ఆరంభమైందని పురాణ ప్రవచనం. మహాభారత యుద్ధం ముగిసిన 36 సంవత్సరాలకు శ్రీకృష్ణ నిర్యాణం జరిగినట్లు మహాభారతంలో చెప్పబడింది. అంటే మహాభారత యుద్ధం క్రీ.పూ. 3139లో జరిగింది. కలియుగారంభమైన 25 సంవత్సరాల తరువాత పాండవుల మహాప్రస్థానం ఆరంభమైంది. అంటే క్రీ.పూ. 3077లో భారత చరిత్రలో జరిగిన ఈ అపూర్వ ఘట్టానికి గుర్తుగా ఆరోజు నుండి యుధిష్ఠిర శకం వాడుకలోనికి వచ్చింది.

ఈ లెక్కలన్నీ కరక్టేనా అంటే – అనాది కాలంనుండీ భారతీయులు నిరంతరంగా కాలగణనం చేస్తూ వచ్చారు. ఈరోజు ఆదివారం, నిన్న శనివారం, రేపు సోమవారం అంటూ, ఏడు రోజులకు ఒకవారం, నాలుగు వారాలు ఒక నెల, పన్నెండు నెలలు ఒక సంవత్సరం... అలా గణిస్తూనే ఉన్నారు సప్తర్షుల కాలం నుంచీ కూడా. అందుచేత పై లెక్కలు తప్పయ్యే ప్రసక్తే లేదు. ఈ లెక్కల ఆధారంగా పురాణాల్లో చెప్పిన రాజవంశావళుల కాలాలూ తప్పయ్యే ప్రసక్తి లేదు. అయితే దీని నిర్ధారణకు అందుబాటులో నున్న కొన్ని ఋజువులను పరిశీలిద్దాం.

ఇంతవరకు చూపిన ఋజువుల కంటె భిన్నమైన తిరుగులేని సాక్ష్యం కోసం వెతుకులాడవలసిన అవసరం ఏర్పడింది. అదృష్టవశాత్తు ఆ సాక్ష్యం ఋగ్వేదం లోనే ఉంది. అయితే ఈ వేదార్థం ఆధునికులెవరి సరిగా అర్థం కాక పోవడం వల్ల ఆ సాక్ష్యం మరుగున పడిపోయింది. అదే 'మహా విషువత్తు' Vernal Equinox.

గ్రహస్థితులు

మహాభారత యుద్ధ కాలంలో సంభవించిన గ్రహస్థితులు పురాణాల్లో చెప్పబడ్డాయి. ఆ గ్రహస్థితులు క్రీ.పూ. సుమారు 3140లో ఏర్పడినట్లు కనుగొన్నారు. కాబట్టి పంచాంగాలలో చెప్పబడిన కలి యుగారంభ కాలం సరిగా ఉందని తేలింది. కానీ ఈ ఒక్క ఋజువుతో చరిత్రకారులు తృప్తిపడరు. కాబట్టి పురాణాల్లో చెప్పిన సప్తర్షి యుగాన్ని తీసుకుని పరిశీలిద్దాం.

సప్తర్షియుగం

సప్తర్షులు ఒక్కొక్క నక్షత్రంలో నూరు సంవత్సరాల చొప్పున 27 నక్షత్రాలలోనూ తిరుగుతుంటారని చెప్పబడింది. 27 నక్షత్రా లకు 2700 సంవత్సరాలు పడుతుంది. ఈ సప్తర్షి మండల గమనం ఆధారంగా పురాణాల్లో మన రాజవంశావళుల చరిత్రలు చెప్పబడ్డాయి. ఈ చరిత్ర కాలాలు మన 'అధికారిక' చరిత్ర కాలాలతో ఎక్కడైనా సరిపోతాయేమో చూద్దాం. ('సప్తర్షియుగం' మీద శ్రీ వి. తిరువెంకటాచార్యగారు విస్తృత పరిశోధనలు చేసి ఆ వివరాల్ని తన ''పాప్యులర్ ఆస్ట్రానమీ'' అనే గ్రంథములో విశదీకరించారు. వారికి మనమెంతో ఋణపడి ఉన్నాం).

సప్తఋషులు ధర్మరాజు కాలంలో మఖా నక్షత్రంలో ఉన్నారు. 'మత్స్య పురాణం'లో ''27వ ఆంధ్ర చక్రవర్తి కాలంలో

సప్తఋషులు మఖకు తిరిగివస్తారు'' అని చెప్పబడింది. 27వ ఆంధ్ర చక్రవర్తి 'వాశిష్ఠ పుత్ర శ్రీ శాతకర్ణి' అంటే ధర్మరాజు కాలానికి తరువాత 2700 సంవత్సరాలకు ఈయన రాజ్యపాలన ఆరంభమైంది. అంటే 3102-2700 = బిసి 402లో ఈయన రాజ్యం చేస్తూ ఉండాలి.

కలియుగ రాజవృత్తాంతం ఈ దిగువ రాజవంశావళిని ఉదహరించింది.

''యధిష్ఠరుడి కాలంలో సప్తఋషులు మఖా నక్షత్రంలో 100 సం. ల పాటు వున్నారు. ఆంధ్ర రాజుల పరిపాలనారంభ కాలంలో వారు 24వ నక్షత్రంలో (మఖ నుండి) ఉంటారు. పరీక్షిత్తునుండి మహాపద్మ నందుడి వరకు 1500 సంవత్సరాలు, మహాపద్మనందుడి నుండి ఆంధ్రుల వరకు 800 సంవత్సరాలు. సప్తరుషులు తిరిగి పునర్వసు నుచేరుకున్నపుడు గుప్తుల పరిపాలన క్షీణదశలో ఉంటుంది. వారు పూర్వాభాద్ర చేరుకున్నపుడు మగధ రాజ్యం 'పాలు'ల హస్తగతమౌతుంది.''

(సప్తర్షిమండలగమనం, అపసవ్య దిశలో ఉంటుంది. ఉదా: మఖ, ఆశ్లేష, పుష్యమి, పునర్వసు.... ఇలా. దీన్ని గురించి మరొక వ్యాసంలో చర్చిద్దాం.)

1.'మఖ' నుండి వెనక్కులెక్కిస్తే 'శ్రవణం' 16వ నక్షత్రం. కాబట్టి మఖనుండి శ్రవణానికి సప్తర్షి మండలం చేరడానికి 1500 సం.లు పడుతుంది. అందుకే పరీక్షిత్తు నుండి మహాపద్మనందుడికి 1500 సం॥ల ని చెప్ప బడింది. పరీక్షిత్తు మహాభారత యుద్ధసమాప్తి కాలంలో పుట్టాడు. అంటే క్రీ.పూ. 3139లో. ఇందులోనుండి 1500 తీసివేస్తే సుమారు క్రీ.పూ. 1639కి అటూ ఇటూగా మహాపద్మ నందుడి పరిపాలనా కాలంగా తెలుస్తుంది.

2. మఖనుండి వెనక్కు లెక్కిస్తే 24వ నక్షత్రాన్ని చేరుకోవడానికి సప్తర్షులకు 2300 సం.లు పడుతుంది. అంటే 3139-2300 =839 B.C. కి అటూ ఇటూగా ఆంధ్రుల పరిపాలన ఆరంభమయ్యింది.

3. మహాపద్మనందుడి నుండి ఆంధ్రు లకు 800 సంవత్సరాలు వ్యత్యాసం. 1639-839= 800 సంవత్సరములు. లెక్కసరిపోతుంది.

4. సప్తఋషులు తిరిగి పునర్వసు చేరడానికి (అంటే రెండవ చుట్టులో) 30 నక్షత్రాలు లేదా 3000 సం లు పడుతుంది. అంటే 3139-3000=139 B.C. చుట్టు ప్రక్కల గుప్తుల పరిపాలన క్షీణదశలోనికి వచ్చింది.

5. సప్తఋషులు తిరిగి పూర్వభాద్ర చేరడానికి 39 నక్షత్రాలు100=3900 సంవత్సరాలు పడుతుంది. అంటే 3900-3139=761 B.C. లో మగధ 'పాలు'ల హస్తగతమౌతుంది.

పై లెక్కలను 'అధికారిక చరిత్ర' తో పోల్చి చూస్తే మహాపద్మనందుడికాలం గానీ, ఆంధ్రుల కాలం గానీ, గుప్తులకాలం కానీ సరి పోవడం లేదు. కానీ 'పాలు'ల పరిపాలనా కాలం మాత్రం రెండు లెక్కల్లోను సరి పోయింది. ''అధికారిక చరిత్ర'' ప్రకారం 'పాల' వంశానికి చెందిన ఒకటవ గోపాల్ క్రీ.శ.750 లో రాజ్యానికి వచ్చారు. అతడితో 'పాలు'ల పరిపాలన ఆరంభమయ్యింది. ఇతడు తన రాజ్యకాలంలో మగధను కూడా జయించాడు. తాను రాజ్యాధికారం చేపట్టిన తరువాత అస్తవ్యస్తంగా ఉన్న రాజ్య పరిస్థితు లను సరిచేసుకుంది సుమారు పది సంవత్సరాల కాలం తీసుకుంటే 750+10 =సుమారు క్రీ.శ.760 లో అతడు మగధను జయించి ఉండవచ్చు.

ఈమొత్తం లెక్కలను ఒకసారి అవలోకిస్తే పాలుల పరిపాలనాకాలాన్ని ఇంతఖచ్చితంగా చెప్పిన పురాణ ప్రవచిత రాజవంశావళి చరిత్ర ఖచ్చితమైనదని చెప్పడానికి వేరు ఋజువులు అవసరం లేదు. 'పాలుల' నుండి 3900 సంవత్సరాల పూర్వం మహాభారత చరిత్ర జరిగిందని చెప్పడానికి ఇంతకంటె గొప్ప ఆధారం అవసరం లేదు.

అయినా సరే 'అధికారిక చరిత్ర' కారులైన భారతీయ, పాశ్చాత్య చరిత్రకారులు ఈ నిజాన్ని పరిగణన లోనికి తీసుకోవడానికి నిరాకరించారు. అందువల్ల ఇంతవరకు చూపిన ఋజువుల కంటె భిన్నమైన తిరుగులేని సాక్ష్యం కోసం వెతుకులాడవలసిన అవసరం ఏర్పడింది. అదృష్టవశాత్తు ఆ సాక్ష్యం ఋగ్వేదం లోనే ఉంది. అయితే ఈ వేదార్థం ఆధునికులెవరికీ సరిగా అర్ధం కాక పోవడం వల్ల ఆ సాక్ష్యం మరుగున పడిపోయింది. అదే 'మహా విషువత్తు' Vernal Equinox.

ఋగ్వేదంలో విషువత్తు ప్రస్తావన ఉందని అర్ధంచేసుకుని చెప్పినవారు ప్రొఫెసర్ కోబీ, తిలక్‌లు. అయితే వారిద్దరూ కూడా ఆ విషువత్తు ప్రస్తావన పాండవులకాలానికి సంబంధించినదే అని తెలుసుకోలేకపోయారు.

అదృష్టవశాత్తు మహర్షులతో సమానమైన సంస్కృతజ్ఞానం గల మహాపండితులు వాసిష్ఠ గణపతి ముని ఋగ్వేదాన్ని మధించి అందులోని మహా భారత మూలకథను 'భారత చరిత్ర పరీక్ష' అనే గ్రంథరూపంలో మనకు ఇచ్చారు. ఆ గ్రంథంలో వారు మహాభారత కాలం గురించి సాధికారికంగా, సోదాహర ణంగా వివరించారు. దీనిద్వారా మహాభారత కాలనిర్ణయం తిరుగులేని విధంగా చెయ్య డానికి వీలుపడుతుంది. —సశేషం

వాగ్గేయ వైభవం

ప్రళయ పయోధిజలే ధృతవానసి వేదం
విహిత వహిత్ర చరిత్ర మఖేదమ్
కేశవ! ధృతమీనశరీర! జయ జగదీశ! హరే! ధ్రువమ్! 1

క్షితిరతివిపుల తరే తవ తిష్ఠతి పృష్ఠే
ధరణి ధరణకిణ చక్రగరిష్ఠే
కేశవ! ధృతకచ్ఛపరూప! జయజగదీశ! హరే! 2

వసతి దశన శిఖరే ధరణీ తవ లగ్నా
శశిని కళఙ్క కలేవ నిమగ్నా
కేశవ! ధృత సూకరరూప! జయ జగదీశ! హరే! 3

తవ కరకమలవరే నఖమద్భుతశృఙ్గం
దళిత హిరణ్యకశిపు వరభృఙ్గమ్
కేశవ! ధృతనరహరి రూప! జయ జగదీశ! హరే! 4

ఛలయసి విక్రమణే బలిమద్భుత వామన!
పదనఖ నీరజనిత జన పావన!
కేశవ! ధృతవామనరూప! జయజగదీశ! హరే! 5

క్షత్రియరుధిరమయే జగదపగతపాపం
స్నపయసి పయసి శమితభవతాపం
కేశవ! ధృత భృగుపతి రూప! జయ జగదీశ! హరే! 6

వితరసి దిక్షురణే దిక్పతి కమనీయం
దశముఖమౌళి బలిం రమణీయం
కేశవ! ధృత రామశరీర! జయ జగదీశ! హరే! 7

వహసి వపుషి విశదే వసనం జలదాభమ్
హలహతి భీతి మిళిత యమునాభమ్
కేశవ! ధృతహలధరరూప! జయజగదీశ! హరే! 8

నిన్దసి యజ్ఞ విధే రహహ శ్రుతి జాతం
సదయ హృదయ దర్శిత పశుఘాతమ్
కేశవ! ధృతబుద్ధ శరీర! జయజగదీశ! హరే! 9

మ్లేచ్ఛనివహనిధనే కలయసి కరవాలం
ధూమకేతు మివ కిమపి కరాలమ్
కేశవ! ధృత కల్కి శరీర! జయ జగదీశ! హరే! 10

శ్రీజయదేవ కవే రిద ముదిత ముదారం
శ్రుణు శుభదం సుఖదం భవసారమ్
కేశవ! ధృత దశవిధ రూప! జయజగదీశ! హరే! 11

ఇది జయదేవుడు రచించిన అష్టపది.

12వ శతాబ్దికి చెందిన మహాకవి జయ దేవుడు. అప్పటికింకా భారతీయ సంగీతంలో ఉత్తర హిందూస్థానీ, కర్ణాటక పద్ధతులనే చీలిక రాలేదు. ఈ కాలాన్ని 'రాజపుత్ర యుగం' అన్నారు చరిత్రకారులు.

గౌడ దేశాన్ని పాలించిన లక్ష్మణ సేనుడనే రాజు (1116-1160) ఆస్థానానికి చెందిన కవి పండితుడు జయదేవుడు.

భారతదేశానికంతకూ సుగీత సాహిత్యా త్మకమైన తొలి ప్రబంధం ''గీత గోవిందం'' ఈ మహాత్ముని రచన. మన దేశంలో మొదటి వాగ్గేయకారుడు ఈ జయదేవుడే.

జన్మతః ఓఢ్రుడై (ఒరిస్సా), వంగ దేశంలో జీవించి, వాగ్గేయకారుడై కీర్తి పొందాడు. నాట్యానికీ, సంగీతానికీ అనువైన రచన ఇది.

''గీత గోవిందం'' - 12 సర్గలతో కూడిన సంస్కృత ప్రబంధం. ఇందులో 24 అష్టపదులు, 80కి మించిన శ్లోకాలు ఉన్నాయి.

జయదేవుడు రాధాకృష్ణోపాసకుడు. ఆ ఉపాసనకి చెందిన మంత్ర శాస్త్ర రహస్యాలు ఈ ప్రబంధ పదాలలో నిక్షిప్తమై ఉన్నాయి. శబ్దమాధుర్యం, భావగాంభీర్యం తొణికిసలాడే 'గీత గోవిందం'లోని అష్టపదుల్లో మొదటిది ఇది.

నాయకుడు జగన్నాయకుడు శ్రీకృష్ణుడు.

ఆ స్వామి ధరించిన పది అవతారాలు - మత్స్య, కూర్మ, వరాహ, నారసింహ, వామన, పరశురామ, రామ, బలరామ, బుద్ధ, కల్కి. శ్రీకృష్ణుడు పరిపూర్ణ పరబ్రహ్మగా ఈ కావ్య నాయకుడైనాడు కనుక ఆ కేశవుడు ధరించినవే ఈ పదియవతారాలు అని జయదేవుడు కీర్తించాడు. చాలా ప్రసిద్ధమైన అష్టపది ఇది.

1. శ్రీకృష్ణా! లోకస్వామీ! హరీ! కేశవా! ప్రళయకాలంలో సముద్రాలు ఏడూ ఒకటి కాగా జలమయమైన ప్రపంచంలో వేదాలు మునిగిపోకుండా మత్స్యావతారమెత్తి, ఓడవలె - ఆ వేదాలను ఉద్ధరించావు.
2. ఈ భూమియంతా పాతాళంలో దిగబడిపోకుండా, ఆది కూర్మావతారమెత్తి, మూపురమెల్ల కాయలు కాచునట్లు ఎల్ల కాలమూ మోయుచున్నావు కదా.
3. నీవు వరహావతారమెత్తి నిర్మలమైన కోరలచే భూమినెత్తగా, అది బాలచంద్రుని యందు కళంకరేఖవలె నీ కోఱయందు మిక్కిలి ప్రకాశిస్తున్నది.
4. నీవు నృసింహావతారమెత్తి తామర పువ్వు వంటి చేతిగోటి కొనచే హిరణ్యకశిపుని శరీరమనే తుమ్మెదను విచిత్రముగా చీల్చివేశావు.
5. నీవద్భుతమైన వామనావతారమెత్తి బ్రహ్మచారివై బలిచక్రవర్తిని మూడడుగల మేర యాచించి, ఆ మేర అడుగులతో కొలుచునప్పుడు త్రివిక్రముడవై మూడు లోకాలలో వ్యాపించి, బలిని మోసగించి, నీ కాలి గోరు నుండి పుట్టిన గంగానదిని భూమిపై ప్రవహింప జేసి, దానిలో స్నానం చేయువారు పవిత్రు లగునట్లు అనుగ్రహించితివి.
6. నీవు పరశురామావతారమెత్తి ఇరు వది యొుక మారులు క్షత్రియులను సంహ రించి వారి రక్తంతో తడిసిన 'శమంత పంచక' మను చెరువును కల్పించి, అందు స్నానమొనర్చువారు పాపాలనూ, సంసారతాపాలనూ బాపుకొని సౌఖ్యం పొందేలా కరుణించితివి.
7. నీవు రఘువంశమున జనించి రావణుని పది తలలను తెగ నఱికి పది దిక్కుల లోనూ పదుగురు దిక్పాలురకు ప్రీతిగా బలినిచ్చితివి.
8. నీవు బలరామావతారమెత్తి నిర్మల మైన దివ్య శరీరమందు, నాగేటి దెబ్బకు భయ మంది వచ్చిన యమునా నదియా అన్నట్లు మేఘమువలె నల్లనైన వస్త్రాన్ని ధరించినావు.
9. నీవు కలియుగ రాక్షసులను మోసము సేయ నెంచి బుద్ధావతార మెత్తి, యజ్ఞమను మిషచే పశుహింస చేయువారిని మరలించడానికి - వేదములు ప్రమాణములు కావని - అయ్యో! ఔరా! - నీవే బోధించితివి.
10. నీవు కలియుగాంతమున దుర్మార్గులైనమ్లేచ్ఛులు ప్రబలి లోకానికి బాధ కలిగింపగా, వారి నందరిని చంపుటకు ధూమ కేతువు వంటి భయంకరమైన కత్తిని ధరించు చున్నావు.
11. దశావతారాలను ధరించిన శ్రీ కేశవా! లోకోత్తరమైనదీ, సంసారబంధాన్నీ వదిలించేదీ, సౌఖ్యాలనిచ్చేదీ అయిన జయదేవుని

✧

ముఖ్యగమనిక

చందాను పంపే పాఠకులు తమ చిరునామాను స్పష్టంగా వ్రాయవలసిందిగా మనవి. పిన్‌కోడ్‌తో సహా పూర్తి చిరునామాను తెలియజేయాలి. కొందరు చందా రుసుము పంపుతూ స్పష్టమైన చిరునామాను తెలియజేయకపోవడంతో, వారికి పంపిన సంచికలు తిరిగి వచ్చేస్తున్నాయి. ఈ ఇబ్బందినధిగమించి, సకాలంలో మీకు పత్రిక అందేలా మాతో సహకరించవలసిందిగా మనవి. ప్రతి నెలా 10వ తేదీలోగా పత్రిక అందని పక్షంలో 'ఋషిపీఠం' కార్యాలయానికి, ఫోన్ ద్వారాగానీ, పూర్తి చిరునామా రాసిన ఉత్తరంద్వారా గానీ సంప్రదించవచ్చు.

ముఖ్య విషయం : 'ఋషిపీఠం' చిరునామా మారింది. మారిన కొత్త చిరునామాను దిగువనిస్తున్నాం. ఇకపై సంప్రదింపులు ఈ కొత్త చిరునామాకు మాత్రమే అందజేయాలి. - సంపాదకుడు

మా చిరునామా :-

'ఋషిపీఠం'

మాసన పత్రిక

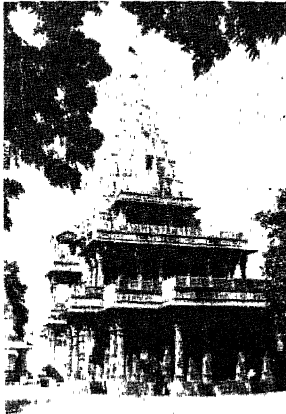
'పార్క్‌వ్యూ', నెం. 6, 4వ ఫ్లోర్, 85,

జి.యన్. చెట్టి రోడ్, టి.నగర్, చెన్నై - 600 017.

ఫోన్: (044) 8281262, 8181159, 484 72 22

మహాకాలుని నిలయం

భారత చారిత్రక మహానగరం

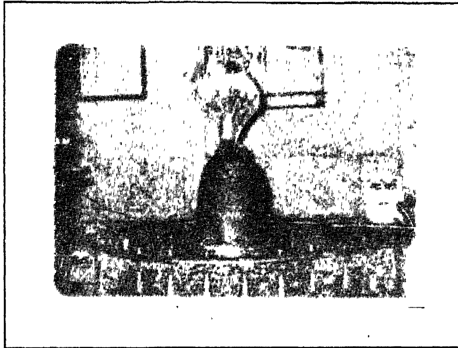
మన భారతదేశ ప్రాచీన నగరాల్లో 'ఉజ్జయిని' ఒకటి. అవంతి, అవంతికా అనే పేర్లతో పిలువబడే ఈ నగరాన్ని రాజధానిగా చేసుకొని 'అవంతీసామ్రాజ్యం' విస్తరించింది.

భారతీయ సంస్కృతికి చెందిన అన్ని భూమికలు ఈ సామ్రాజ్యంలో విస్తరిల్లాయి. ఈచోట అడుగుపెడితే చాలు పురాతన భారత చరిత్ర స్మృతులు వాయు తరంగాలతో కలసి పలుకరిస్తాయి.

పౌరాణిక ప్రశస్తి, చారిత్రక విశిష్టత... కలగలిసిన ఈ దివ్యక్షేత్రం... పరమశివుని పన్నెండు జ్యోతిర్లింగాలలో ఒకటైన 'మహాకాలేశ్వరుని' నిలయం అష్టాదశ శక్తిపీఠాలలో ఒకటైన 'మహాకాళీ' దేవి నివాసం.

శ్రీకృష్ణుడు విద్యాభ్యాసం చేసిన క్షేత్రమిది. కాశ్యప ఋషి అయిన సాందీపని ఆశ్రమం ఇక్కడే ఉంది. ఆయన వద్దనే నారాయణావతారమైన శ్రీకృష్ణపరమాత్మ బలరాముడు, సుదాముడు మొదలైనవారితో సహా విద్య నేర్చుకున్నాడు. ఇప్పటికీ 'సాందీపని ఆశ్రమం' దర్శనీయ స్థలంగా మన్ననలందు కుంటోంది.

'నాథ' సంప్రదాయ పద్ధతికి చెందిన భర్తృహరి సాధనాస్థలి కూడా ఇదే. ఆయన సుభాషితాలు జగత్ప్రసిద్ధి పొందాయి. ఆ మహానుభావుని సోదరుడు విక్రమాదిత్య (విక్రమార్క) మహారాజు ఈ నగరాన్నే రాజధానిగా చేసుకొని తన పాలన సాగించాడు. ఆయన ఆస్థానంలో మహాకవి కాళిదాసు, వైద్యుడు 'ధన్వంతరి', సాహిత్యకారుడు 'అమరసింహుడు', న్యాయ, దర్శన శాస్త్రజ్ఞుడు 'క్షపణకుడు', కవి 'వరరుచి', నీతిశాస్త్రవేత్త 'భేతాళుడు', గణిత శాస్త్రవేత్త, జ్యోతిషవేత్త

మహాకాలేశ్వర జ్యోతిర్లింగం

'వరాహమిహిరుడు', జ్యోతిషవిద్వాంసుడు 'శంఖుడు', విద్వత్కవి 'ఘటకర్పరుడు'... వీరు 'నవరత్నాలు'గా ప్రసిద్ధి చెందారు. సాహిత్య జ్యోతిషాది భారతీయ విద్యలలో వీరిది అగ్రస్థానం.

మౌర్య సామ్రాట్టు అశోకుని పుత్రుడు మహేంద్రుడు, కుమార్తె సంఘమిత్రల జన్మస్థలం ఇదే.

బాణ భట్టు, ఆదిశంకరులు, వల్లభాచార్యులు వంటివారు సందర్శించి సేవించిన దివ్యస్థలమిది. వీరి స్మృతి చిహ్నాలు ఇప్పటికీ ఉజ్జయినిలో దర్శనమిస్తాయి.

మహిమాన్వితమైన 'క్షిప్రా' నదీ తీరంలో వెలసిన ఈ ప్రాచీన నగరం - మధ్యప్రదేశ్‌లో ఉంది. ప్రాచీన కాలంలో మాలవా, బుంధేల్ ఖండ్, బఘేల్ ఖండ్ మొదలైన విభాగాలతో ఈ మధ్యప్రదేశ్ ఉండేది. అందులో సమృద్ధ సాంస్కృతిక పరంపరకి కాణాచిగా పేరొందిన 'మాలవా' భూభాగానికి చెందినది ఈ ఉజ్జయిని.

ఈ మహానగరానికి 'ఉజ్జయిని', 'అవంతికా' అనే పేర్లతో పాటూ అమరావతి, సువర్ణశృంగ, కుశస్థలీ, కనకశృంగ, విశాల, భోగవతి, పద్మావతి, ప్రతికల్ప మొదలైన పేర్లు మన ప్రాచీన గ్రంథాలలో కనబడతాయి.

మహాత్ములు, మహాపురుషులు, మహా విద్యావేత్తలు పెంచి పోషించిన ఒక మహా సంస్కృతికి ఆటపట్టయిన ఈ మహానగరం తంత్ర విద్యకు కూడా ముఖ్యస్థలం.

'ఉజ్జయిన్యాం మహాకాలమ్'

ఈ క్షేత్రానికి అధినాథుడైన పరమేశ్వరుడు జ్యోతిర్లింగస్వరూపుడు 'మహాకాలుడు', నిత్య అర్చనలతో విలసిల్లుతున్నాడు. అదేవిధంగా ఆది శక్తి మహాకాళిగా పూజలందుకుంటోంది.

'ఉజ్జయిన్యాం మహాకాళీ' అని అష్టాదశ శక్తిపీఠాల స్తుతిలో పేర్కొనబడింది.

అవంతికాయాం విహితావతారం
ముక్తి ప్రదానాయ చ సజ్జనానామ్ ।
అకాల మృత్యోః పరిరక్షణార్థం
వందే మహాకాల మహాసురేశమ్ ॥

అని ఆదిశంకరులు మహాకాలేశుని స్తుతించారు.

ఆకాశే తారకం లింగం
పాతాలే హాటకేశ్వరమ్ ।
మర్త్యలోకే మహాకాలం
లింగత్రయ! నమోస్తుతే ॥

ఆకాశంలో 'తారకలింగం', పాతాళంలో 'హాటకేశ్వరలింగం', 'భూలోకంలో 'మహాకాల లింగం' ప్రసిద్ధం అని చెప్పబడింది.

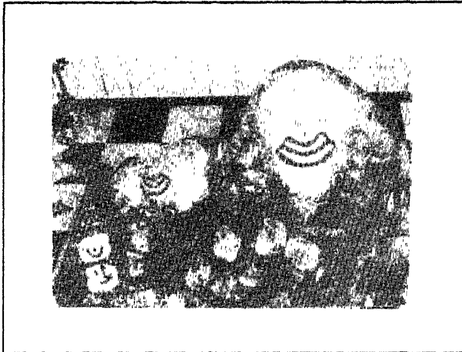
ద్వాపరయుగం నాడే మహా కాలేశ్వరునికి మహాలయం నిర్మిం చారని చారిత్రక ఆధారాలున్నాయి. ఆ తరువాత వచ్చిన మహా సామ్రా జ్యాల వల్ల కూడా ఆలయం మంచి అభివృద్ధి చెందింది. ఇప్పటికీ ఎంతో వైభవం ఈ ఆలయంలో కనబడు తుంది. ఉదయాన్నే 4 గంటలకి తెరచే మందిరం రాత్రి 11 వరకు అర్చనా విశేషాలతో కళకళలాడు తుంటుంది. మూడంతస్తులుగా ఉండే ఈ మందిరంలో అన్నిటికీ పైన 'నాగ చంద్రేశ్వరుడు', దాని తర్వాత 'ఓంకారే శ్వరుడు', ఆ తరువాత 'మహాకాలేశ్వరుడు' (ముఖ్య జ్యోతిర్లింగం) ఉన్నాయి. నాగ చంద్రేశ్వరుని మందిరం నాగపంచమినాడు మాత్రమే తెరుస్తారు.

కాలం అనేది అన్నిటికీ ఆధారమైనదీ, అంతుపట్టనిదీ, అన్నిటినీ లయం చేసుకొనేది. అలాంటి కాలాన్నే తనలో లయం చేసుకొనే 'మహాకాల'మే శివతత్వం. సర్వం లయమయ్యే మోక్షనాథస్థానమే ఈ క్షేత్రం. ఇలా శివతత్వాన్ని వ్యక్తీకరించే ఈ క్షేత్రదర్శనం ఒక అపూర్వాను భవం. ''మహాకాల'' నామమే మహిమాన్విత మని ఆదిశంకరుల వచనం.

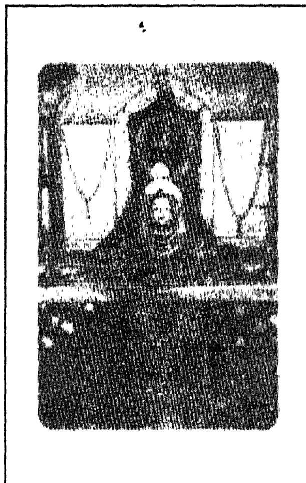
మహాకాల జ్యోతిర్లింగ మహిమ వల్ల... అనేకమంది మంత్ర తంత్ర శాస్త్రవేత్తలు ఇప్పటికీ ఇక్కడి గుహల ప్రాంతాలలో ఉంటూ తమ సాధనల్ని ఫలింపజేసుకుంటున్నారు. అనేక మంది సిద్ధులు తమ మంత్ర తంత్రాల ఫలాల్ని ఈ జ్యోతిర్లింగానికి ధారపోశారని. కాబట్టి ఈ శివసాక్షాత్కారం మహిమాన్వితమని ప్రతీతి.

ఈ క్షేత్రంలో మరణించినవారు మరి జన్మనొందరని పురాణ వచనం. దీనికి కూడా కాశీకి వలెనే 'మహాశ్మశాన' మని పేరు.

సర్వాన్నీ లయం చేసుకొనే మహాకాల

చింతామణి గణేశుడు

హరసిద్ధి మహాకాళి

తత్వాన్ని ఉపాసించే విధానంలో భాగంగా నిత్యం తెల్లవారుజామున (మునుపటి రోజు కాలిన) చితాభస్మాన్ని తెచ్చి దానితో శివుని అభిషేకించేవారు. అయితే ఇప్పుడా విధానాన్ని వేరే విధంగా కొనసాగిస్తున్నారు. ఏనాడో భద్రపర చిన అగ్నిశిఖని కొనసాగిస్తూ, తద్వారా వచ్చిన భస్మాన్ని ఇప్పుడు రోజూ అర్చనలకు వినియో గిస్తున్నారు.

తాంత్రిక విధానాలలో ఈ క్షేత్రానికి ఉన్న ప్రశస్తి ఈనాటిది కాదు. విక్రమార్కుడి కాలం లోనే ఇది ప్రసిద్ధి. విక్రమార్క - భేతాళ కథలే వీటికి సాక్ష్యం.

మహాకాలుని మందిరానికి దగ్గరే అతి పెద్ద రూపంలో ఉన్న గణేశుడు 'బడే గణేశ్' అనే పేరుతో అర్చనలందుకుంటున్నాడు.

హరసిద్ధి :

మహాకాళీదేవి 'హరసిద్ధి' అనే పేరుతో కూడా వ్యవహరింపబడు తోంది. అష్టాదశ శక్తి పీఠాలలో ఒకటైన మహా సరస్వతీ, అన్నపూర్ణా దేవులతో సహా కొలువై ఉంది. శ్రీయంత్రం ఇక్కడ అర్చనలందుకోవ డమే కాక, లోపలి మందిరం పై కప్పుపై ఒక మహా శ్రీచక్రం ఆయా ఆవరణ దేవతల వివరాలతో సహా చిత్రించబడి ఉంది. ఈ పీఠం అనాదిగా శాక్తేయులకు చాలా ప్రముఖమైన ఆరాధ్య స్థలం.

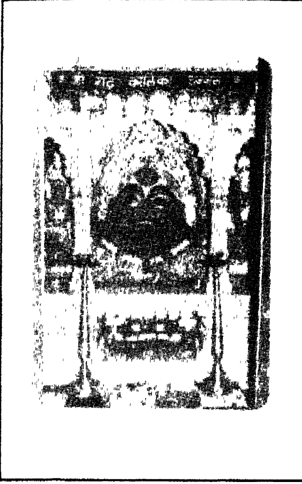
విక్రమార్కుడు ఈ దేవతను ఆరాధించ డమే కాక, సర్వ నగరవాసులూ నిత్యం ఈ తల్లిని ఆరాధించాలని శాసనం చేయించాడు.

క్షిప్రానది :

అయోధ్యా మధురామాయా
కాశీ కాంచీ అవంతికా ।
పురీ ద్వారవతీ చైవ
సప్తైతే మోక్ష పట్టణాః ॥

లోని ఏడు మోక్ష పట్టణాలలో ఒకటిగా ఉజ్జయిని చెప్పబడింది.

ఉజ్జయిని ప్రశస్తికి మరో ముఖ్య కారణం క్షిప్రానది. వెంటనే పాపాలను పోగొట్టి, పుణ్యా న్నిస్తుంది గనుక ఈ నదికి ఈ పేరు.

గఢ్ కాళికా

క్షిప్రానదికి జరిగే 'కుంభపర్వం'నాడు అసంఖ్యాకంగా జనవాహిని ఈ క్షేత్రానికి వచ్చి క్షిప్రాలో స్నానం చేసి, శివార్చన చేసుకుంటారు.

ముఖ్యంగా ప్రతి చైత్ర పూర్ణిమ నుండి వైశాఖ పూర్ణిమ వరకు విభిన్న తిథు లలో నదీ మాత పూజలందుకుం టోంది. ఈ నది వల్ల ఈ క్షేత్రం 'తీర్థం'గా కూడా ప్రశస్తి పొందింది.

మేషరాశి గతే సూర్యే
సింహరాశి బృహస్పతౌ ।
అవంతికే భవేత్కుంభః
సదా ముక్తిప్రదాయకః ॥

సూర్యుడు మేషరాశిలోనూ, బృహస్పతి సింహరాశిలోనూ ప్రవేశించి నప్పుడు అవంతీ క్షేత్రంలో కుంభో త్సవం జరుగుతుంది.

వైశాఖమాసం, శుక్లపక్షం, పూర్ణిమ తిథి, సూర్యుడు మేషరాశిలోనూ, బృహస్పతి సింహ రాశిలోనూ, చంద్రుడు తులారాశిలోనూ ఉన్న వేళ స్వాతి నక్షత్రం, వ్యాతిపాతయోగం, సోమవారం, అవంతీ క్షేత్రం... ఇవన్నీ కలిసి 'దశ మహాయోగం' అంటారు.

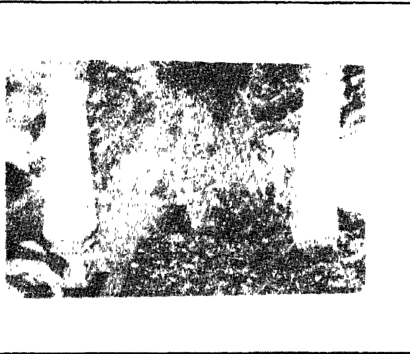
ఈ నదీతీరంలో ఎన్నో స్నానఘట్టా లున్నాయి. వీటిలో ముఖ్యమైనది 'రామ్ ఘాట్'. ఈ ఘట్టాలలో అనేక చిన్న చిన్న మందిరాలు కూడా ఉన్నాయి.

గోపాల్ మందిర్

మరాఠీ శిల్పశైలిలోని ఉత్కృష్టతని పట్టి చూపించే గోపాలకృష్ణమందిరం మరో వైశిష్ట్యం. ఈ మందిర గర్భ గృహంలో గోపాలకృష్ణునితో పాటూ శివపార్వతుల ప్రతిమలు, గరుడుని ప్రతిమ, ఆలయం నిర్మించిన మహారాజా బాజ యాబాయి ప్రతిమలున్నాయి. పూర్తి వెండితో అలంకరించబడ్డ ఈ గర్భగృహం ఒక చారిత్రక అద్భుతం.

చౌబీస్ ఖంబా

గోపాల్‌మందిర్ - మహాకాల్ రోడ్‌పై ఉన్న ఈ స్థలం ఇరవై నాలుగు స్తంభాలతో ఉన్న ద్వారం. ప్రాచీన కాలంలో ఇక్కడి వరకు మహా కాలమందిరం విస్తరించి ఉండేది. ఇప్పుడిక్కడ మహామాయా, మహాలయా దేవీల ప్రతిమలున్నాయి.

సిద్ధవటం

త్రివేణీ

నగరానికి కొంత దూరంగా క్షిప్ర, ఖాన్, సరస్వతీ నదుల సంగమస్థలం ఉంది. ఇది ఒక త్రివేణి. ఇక్కడ నవగ్రహ మందిరం ప్రసిద్ధి.

చింతామణిగణేశుడు

ఈ క్షేత్రంలో చూడదగ్గ మరో మందిరం

కాలభైరవుడు

'చింతామణి గణేశ' మందిరం. ఇక్కడ ఇచ్ఛామన్, చింతామణ్ (చింతాహరణ్), మంఛామన్ - అనే మూడు గణపతి ప్రతిమలు ఉన్నాయి. శ్రీరామ ప్రతిష్ఠాతాలుగా ఇవి ప్రసిద్ధి.

వేధశాల

మహాకాలుని క్షేత్రం గనుక ఈ క్షేత్రంలో 'కాలగణన' ప్రసిద్ధి. ప్రాచీన భారతానికి ఈ 'ఉజ్జయిని' - గ్రీన్‌విచ్ వంటిది. కర్కాటక రేఖ ఈ ఉజ్జయిని క్షేత్రం మీదుగా వెళుతుంది. ఇప్పటికీ ఇక్కడ ఉన్న 'వేధశాల' ద్వారా పంచాంగగణన జరుగుతోంది.

ఖగోళశాస్త్రానికి, కాలగణనకి సంబంధించిన వైజ్ఞానిక సదుపాయం ఉన్న క్షేత్రంగా ఉజ్జయినిని పరిగ ణించాలి. ఈ దృష్టితో జ్యోతిషశాస్త్ర వేత్తలు పరిశోధిస్తే చాలా రహస్యాలు బైట పడవచ్చు.

జయపూర్ రాజు జయసింహుని ద్వారా మన దేశంలో - ఢిల్లీ, జయపూర్, మధుర, వారణాసి, ఉజ్జయినీ క్షేత్రాలలో వేధశాలలు స్థాపించబడ్డాయి. ఇక్కడి వేధశాలలో సమ్రాట్

యంత్రం, సూర్య గడియారం, నాడీ వలయ యంత్రం, దిగంశ యంత్రం, భిత్తి యంత్రం, శంకు యంత్రం అని అయిదు యంత్రాలున్నాయి. శంకు యంత్రం కొత్తది. ఇది శ్రీగోఖలే నిర్మించారు.

సూర్య గడియారం ద్వారా స్థానిక సమయ నిర్ధారణ జరుగుతుంది. మిగిలిన యంత్రాలు సూర్య, ఇతర గ్రహ, నక్షత్రాల స్థితినీ వాటి తూర్పు - ఉత్తర చలనాన్నీ తెలియజేయడానికి సహాయపడుతుంది. దిగంశ యంత్రం ద్వారా గ్రహ నక్షత్రాల దిగంశలు తెలుసుకోవచ్చు.

భర్తృహరి తపస్సు చేసిన భర్తృహరి గుహ ఇక్కడి మరో ప్రత్యేకత. దీనికి దగ్గరే గోపీనాధ గుహ ప్రసిద్ధి. ఇక్కడ కళాత్మక స్తంభం పరమాకర్షణీయం. ఇప్పటికీ అనేక మంది తపస్సాధకులు ఈ ఏకాంత గుహలను నివాసంగా చేసుకుని ఉంటున్నారు.

గఢ్ కాళికా

''అవంతి సంజ్ఞకే దేశే కాళికా తత్ర తిష్ఠతి''

ఈ శక్తి క్షేత్రంలో తంత్ర శాస్త్ర నిర్దిష్టమైన కాళీదేవి మందిరం ఇది. ఈ తల్లికి చెందిన తంత్ర శాస్త్రాల్లో చెప్పబడ్డాయి. ముఖ్యంగా 'శక్తి సంగమ తంత్ర' సాహిత్యంలో ఈ కాళీ ప్రశస్తి ఉంది.

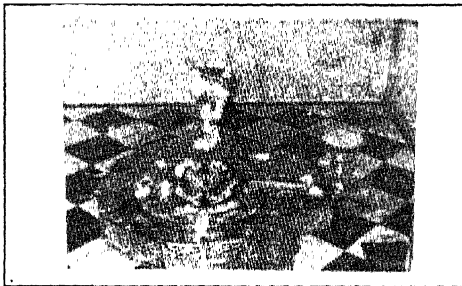
ఈ గర్భ గుడిలో గఢ్‌కాళితో పాటూ చాముండీ దేవి, గిరిశరుద్రుని ప్రతిమలు కూడా ఉన్నాయి.

మహాకవి కాళిదాసు ఈ తల్లినే ఉపాసించి, సాక్షాత్కరింపజేసుకొని 'కాళిదాసు'గా పేరు పొందాడని ఐతిహ్యం. కాళిదాసుని ఆరాధ్య దేవిగా ఇక్కడి ప్రాంతీయులు ప్రత్యేక ఆత్మీయతతో ఈ దేవిని కొలుచుకుంటున్నారు.

భైరవారాధనకి కూడా ప్రశస్తి పొందిన ఈ క్షేత్రంలో 'భైరవ్‌గఢ్' దగ్గరున్న అక్షయ వటం 'సిద్ధవటం'గా ప్రఖ్యాతి చెందింది. దీనివద్ద 'సిద్ధనాథ శంకరుడు' కొలువై యున్నాడు.

వైష్ణవ సాంప్రదాయానుసారం - విష్ణుని చతుర్వ్యూహస్వరూపాలు - వాసుదేవ, సంకర్షణ, ప్రద్యుమ్న, అనిరుద్ధ రూపాలు. ఇవి గఢ్ కాళికా క్షేత్ర సమీపంలో ఉన్నాయి. తెల్లని రాళ్లపై చెక్కిన ఈ శిల్పాలు చారిత్రక ప్రశస్తి వహించాయి.

శైవ, శాక్త వైష్ణవ, సౌర, గాణపత్య మతాలకి కూడలిగా ఈ మహానగరం భాసిల్లిందని చారిత్రక ఘట్టాలు, స్మృతి చిహ్నాలు తెలియజేస్తున్నాయి.

మంగళనాథుడు

భైరవ్‌గఢ్‌కి మూడు కిలోమీటర్ల దూరంలో పశ్చిమంగా ఒక మహా సూర్యమందిరం ఉండేది. దానిని 'కాళియాదేహ్ మహల్'గా 15వ శతాబ్దిలోనే మార్చడం జరిగింది. 1458లో ఖిల్జీచే ఈ మహల్ మార్చబడింది. సౌందర్య సంపన్నంగా మలచబడింది.

కాలభైరవుడు

స్కందపురాణానుసారం శివుని మూడవ కంటి నుండి ఉద్భవించిన వాడు కాలభైరవుడు. శైవధర్మంలోని కాపాలిక, అఘోర సంప్రదాయాలలో అర్చించబడే ప్రముఖ దైవమితడు.

ఉజ్జయినిలో ప్రసిద్ధి చెందిన అష్ట భైరవులలో ఈ కాలభైరవుడు, ఇక్కడికి సమీప శ్మశానంలో స్థాపించిన విక్రాంత భైరవుడు ప్రసిద్ధి. కాలభైరవుని ప్రతిమ ఒక విశిష్టవైభవం కలది. ఇతర నివేదనలతో పాటూ 'మదిర' (సారా)ను ఈ దేవునికి నివేదిస్తారు. భైరవాష్టమి నాడు ఈ భైరవునికి విశేష పూజలు జరుగుతాయి.

సాందీపని ఆశ్రమం

శ్రీకృష్ణుని గురువైన సాందీపని ఆశ్రమం మరో ప్రత్యేక స్థలం. ఇక్కడ ఋషి సాందీపని ప్రతిమ ఉంది. వైష్ణవసాంప్రదాయానికి చెందిన వల్లభాచార్యులు ఇక్కడే ఉండేవారు.

మంగళనాథుడు

ఒక చిన్న కొండపైనున్న మంగళ నాథుని దేవాలయం అత్యంత విశిష్టమైన మందిరం.

మరో గ్రహాధిపతిచే ప్రతిష్ఠింప బడ్డ శివ లింగమిది. దీని అర్చన వల్ల కుజ దోషాలు తొలగుతాయి. మంగళ యంత్రం కూడా ఇక్కడ ఉంది.

ముఖ్యంగా ఈచోటు నుండి అంగారక (మంగళం) గ్రహాన్ని స్పష్టంగా చూడవచ్చు. మన ప్రాచీనుల వైజ్ఞానిక రహస్య దృష్టికి ఇది ఒక ఉదాహరణ.

ఇవి కాక - రామజనార్దన మందిరం, నవదుర్గామందిరం, రామమందిరం, నగర దేవత మందిరం కూడా ప్రసిద్ధాలు.

ఇక్కడి పురావస్తు ప్రదర్శనశాలలు, కాళిదాసు అకాడెమీ, విక్రమ విశ్వ విద్యాలయం - నాటి అవంతీ సంస్కృతి వైభవాన్ని పట్టి చూపుతున్నాయి.

ఇప్పటికీ మహోపాసకులు, పండితులు, కళాకారులు - ఎందరెందరో ఇక్కడ సంస్కృతిక సమ్మేళనాలు నిర్వహిస్తున్నారు. అనేక జైన మందిరాలు కూడా ఈ క్షేత్రంలో ప్రశస్తి పొందాయి.

భారతీయ సనాతన సంస్కృతినంతటినీ ఒక్కచోట ప్రతిష్ఠించుకున్న ఈ మహానగరం పేరు వింటేనే - మన ప్రాచీన వైభవం కళ్ళ ముందు చకచ్చకితమవుతుంది. ఇక దీని దర్శనం ఆ అనుభూతిని ప్రగాఢం చేస్తుందనడంలో అతిశయోక్తి లేదు.

బరువూ భారమే

డా॥ గాయత్రీదేవి

''**వా**మ ఆవిడ బాగా లావయిపోతోందండీ, మీరెలాగయినా తొందరగా బరువు తగ్గించెయ్యాలి'' అనీ, ''పేపర్లో... మందు గురించి ఎడ్వర్టయిజ్‌చేశారు, అది వాడితే, నెల రోజుల్లో వెయిట్ తగ్గిపోతుందట, మీ సలహా ఏమిటి?'' అనీ, ''నేను ఫిలిమ్స్‌లో యాక్ట్ చేస్తున్నాను. మాకు వెయిట్ పెరిగితే ఎంత కష్టమో మీకు తెల్సు. ఎలాగయినా మంచి మందిచ్చి నన్ను స్లిమ్‌గా తయారుచెయ్యాలి'' అనీ... ఇలా రోజూ 'బరువు' బాధతో వస్తూంటారు.

వారి కోరిక తీర్చడం సాధ్యమేనా? అవునో, కాదో ఎవరికి వారే తెలుసుకోవచ్చు. ప్రతి సమస్య గురించీ సరయిన అవగాహన అవసరం. అవగాహన వల్ల సగం సమస్య పరిష్కారం అయిపోతుంది. ఈ సంచికలో - ''.బరువు'' గురించి, సంక్షిప్తంగా వివరిస్తాను.

సమస్య

''చెట్టుకి కాయ భారమా, కని పెంచే తల్లికి పిల్ల భారమా'' అని ప్రశ్నించి ''కాదు'' అని జవాబు చెప్పడం కవిత్వ ధోరణిలో అందంగా అనిపించినా, జవాబు ''కాదు'' కాదు, ''అవునూ'' అనాలి. ఉదాహరణకి బలహీనమైన పుచ్చపాదులూ, గుమ్మడి పాదులూ - వీటికి కాయ భారమే - ఆ భారం భూమిది. అధిక సంతానం తల్లులకే భారమే... ఆ భారం సమాజం మీదా పడుతోంది. ఒక వ్యక్తి శరీరపు బరువు పరిమితి దాటితే, అది ఆ వ్యక్తికి భారమే. అధికమైన బరువుకి ఆరోగ్యాన్ని పణంగా పెట్టవలసి వస్తుంది.

కారణం

★ వంశపారంపర్యం
★ దివా స్వప్నం - పగటి నిద్ర
★ స్నిగ్ధ, మధుర పదార్థాలు అతిగా తినడం

★ వ్యాయామం లేకపోవడం
★ కొన్ని మందుల వాడకం

ఇలా రకరకాల కారణాల వల్ల శరీరపు బరువు పెరిగిపోతూంటుంది.

పర్యవసానం

శరీరంలో రస, రక్త, మాంస, మేదో, అస్థి, మజ్జ, శుక్రం అని సప్త (7) ధాతువులుంటాయి. లావు పెరగడం అంటే శరీరంలో మేదోధాతువు ఎక్కువయిపోతోందన్న మాట (మేద - అంటే కొవ్వు, మేధ అంటే బుద్ధి, తెలివితేటలు). ఫలితముగా మిగిలిన ధాతువులు బలహీనమైపోతాయి. లావెక్కడం వలన ఆకలి పెరిగిపోతుంది - దాంతో తీసుకునే ఆహార పరిమాణం పెరగడం, ఇంకా లావు పెరగడం.

శరీరపు బరువు ఎక్కువగా ఉంటే కొద్దిగా శ్రమపడినా ఆయాసం, అలసటా కలుగుతుంటాయి. నిద్ర ఎక్కువవుతుంది. చమట ఎక్కువయ్యి శరీరం నుండి దుర్గంధం వస్తుంది.

ప్రమేహము, భగన్దరము, ఊరుస్తంభము. హృద్రోగాలు వచ్చే అవకాశం ఎక్కువ.

మార్గాలు

మొట్టమొదటిది, ప్రధానమైనది ''నిదాన పరివర్జనం'' - అంటే బరువు పెరగడానికి గల కారణాలని వదిలిపెట్టాలి.

★ ఆయుర్వేద సిద్ధాంతం ప్రకారం వాత, కఫ, మేదో నాశక పదార్థాలు సేవించాలి. అంటే తేలికగా జీర్ణం అయ్యే యవలు, రాగులు, జొన్నలు, పెసలు, కాయగూరలు, ఆకుకూరలు, మజ్జిగ (పెరుగు వాడకూడదు) మొదలయిన పదార్థాలు తీసుకోవాలి. నూనె పదార్థాలు, స్వీట్లు, మాంసం, గుడ్లు మొదలయినవి తగ్గించెయ్యాలి.

★ వ్యాయామం చెయ్యాలి
★ నిద్ర తగ్గించుకోవాలి

ఔషధాలు

★ ఉదయాన్నే ఒక గ్లాసు గోరువెచ్చని నీటిలో నాలుగు చెంచాల తేనె కలిపి తాగాలి.

★ అన్నం కుక్కర్లో కాకుండా, ఎసరు పెట్టి, ఉడకడం మొదలుకాగానే పైన ఉన్న నీటిని తీసుకుని నాలుగు చెంచాల నీళ్లు వెచ్చవెచ్చగానే తాగాలి.

★ ప్రతిరోజూ ఒక గ్లాసు మజ్జిగలో 10 గ్రాముల కరక్కాయ చూర్ణం కలిపి తాగచ్చు.

★ ఆయుర్వేద ఔషధాలు - నవక గుగ్గులు, అమృతాద్య గుగ్గులు, విడంగ

లోహం, వ్యోషాది సత్తు మొదలయినవి - స్థౌల్యాన్ని తగ్గిస్తాయి. వీటిలో ఏవి ఎవరికి అనుకూలంగా ఉంటాయి అనే విషయం డాక్టరు సలహాతో నిర్ధారించుకుని వాడాలి.

తేలికేనా?

బరువు తగ్గడం తేలికేనా? అని ప్రశ్నిస్తే ఒక్క ముక్కలో అందరికీ కలిసి జవాబు చెప్పలేం.

★ వంశపారంపర్యంగా బరువు పెరిగే లక్షణం వచ్చిన వారి బరువు తగ్గించడం కష్టం. కొంత ప్రయోజనం మాత్రం పొందచ్చు.

★ కఫ ప్రకృతి వారు బరువు తగ్గడం కష్టం.

★ పిత్త ప్రకృతి వారి బరువు తేలికగా తగ్గించవచ్చు.

ఆహార విహారాలలో ఎటువంటి మార్పులూ లేకుండా త్వరగా బరువు తగ్గించే విధానాలున్నట్లు రకరకాల ప్రకటనలు వస్తూంటాయి. అలా తగ్గించిన బరువు, చికిత్సా కాలం ముగిసినవెంటనే మళ్ళీ పెరిగిపోతుంది. అలాగే కేవలం మందులు వాడితే చాలు బరువు తగ్గిపోవచ్చు అనుకోవడం కూడా భ్రమే. అల్లోపతీ వైద్య విధానంలో బరువు తగ్గడానికి ఉపయోగించే మందులకి చాలా సైడ్ ఎఫెక్ట్స్ ఉన్నాయి. అందువల్ల వాటిని వాడడం ఆరోగ్యకరం కాదు. ఇతర వైద్య విధానాలలోని మందులు కూడా ఒక్కసారిగా బరువుని తగ్గించెయ్యలేవు.

ఆహార, విహారాల ద్వారా కొత్తగా బరువు పెరగకుండా చూసుకుంటూ, శరీరంలో ఉన్న అధిక కొవ్వుని కరిగించడానికి మందులు వాడాలి. మందులు దాదాపు ఒక సంవత్సరం పాటు వాడాలి. ఆ తరువాత మందులు ఆపి, వైద్యుడి సలహా ప్రకారం ఆహార వ్యాయామ నియమాలు పాటిస్తేనే ప్రయోజనం ఉంటుంది. ✧

మహాభారత ప్రశ్నోక్తి - 1కి జవాబులు

1. చంద్రుడు : సూర్యవంశం, చంద్రవంశం క్షత్రియ వంశాలలో ప్రసిద్ధం - రాముడు సూర్యవంశీయుడు - కౌరవ పాండవులు చంద్రవంశీయులు. ఆది 1-14
2. వ్యాసమహర్షి : భారతం వ్రాశాక ఇతడే భాగవతం కూడా వ్రాశాడు. ఆది 1-16
3. పాంచజన్యము : (పంచజనుడనే రాక్షసుని వలన)
4. సంజయుడు : రాయబారానికి వెళ్లి తిరిగి వచ్చి ధృతరాష్ట్రునితో మాట్లాడుతూ సంజయుడు ఈ మాటలంటాడు. 'వశీకృతచిత్తుడు ధర్మసూతి మెత్తనిపులి యెల్లవారలు న ధర్మము నీపయిబెట్టునంతకున్ వినడును గానడున్' 5-2-14
5. ద్రుపద పురోహితుడు : ఉద్యోగ 1-52
6. చెరకు కనుపుల మధ్య రసం చిప్పిలునట్లు పర్వాలలో రసం ప్రవహిస్తూ ఉంటుందని, ప్రతి పర్వ రసోదయంగా ఉంటుందని, పర్వం అంటే కణుపు అని అర్థం.
7. దేవవ్రతుడు : తండ్రి అయిన శంతనునికి సత్యవతిని వివాహం చేయడం కోసం తాను వివాహం చేసుకోనని భీష్మమయిన ప్రతిజ్ఞ చేశాడు. అందుకే భీష్ముడయ్యాడు. ఆది 4-189
8. కణ్వుడు : తాను చూసేటప్పటికి పక్షులచే లాలింపబడుతోంది కాబట్టి (శకుంతము అంటే పక్షి, శకుంతము అనే పేరుగల పక్షి కూడ ఉంది.) ఆది 4-47
9. పాండవులకు అడవిలో కనపడిన గంధర్వుడు - చిత్రరథుడు. ఆది 7-50
10. బృహస్పతి కొడుకు : అంగిరసుని మనుమడు ఆది 7-50
11. గిరివ్రజము : గోరథము, వృషభము, వైభారము, ఋషిగిరి, చైత్యకము అయిదు గిరులు చుట్టుముట్టి ఉండునది. సభా 1-174
12. కోపము : ఉబ్బిపోవడం, గర్వము, అసంతృప్తి, దురభిమానము, సోమరితనము, కోపము సుబ్బును గర్వము నాపోవక యునికియును దురభిమానమని ర్వాపారత్వముననునివి కాపురుష గుణంబులంద్రు కౌరవనాథ 5-2-32
13. బాహ్లికుని కొడుకు : తండ్రి పట్టిన కొద్దిసేపటి సాత్యకి చేతిలో చనిపోయాడు. 14వ రో - ద్రోణ 5-137
14. లోకులు అపవాదం వేస్తారనే భయం. ఆది 4-107
15. రెండు చేతులతోనూ వింటినారిని లాగగలడు - అందులో ఎడమచేతితో కూడా బాగా లాగగలడు. 4-4-145

'ఆరోగ్యపీఠం' శీర్షికకు ఆహ్వానం

ఆయుర్వేదంలో విశేష ప్రావీణ్యం పొంది, విశిష్ట ఆయుర్వేద వైద్యురాలిగా ప్రసిద్ధురాలైన డా॥ గాయత్రీదేవి (మహావాగ్మి 'ఉషశ్రీ' గారి కుమార్తె) పాఠకుల ఆరోగ్య సమస్యలకు, నెలనెలా 'ఋషిపీఠం' ద్వారా సమాధానాలివ్వనున్నారు. పాఠకులంతా ఈ అవకాశాన్ని సద్వినియోగం చేసుకొని, తమ సమస్యలను, సందేహాలను ''ఆరోగ్యపీఠం, ఋషిపీఠం, భారతీయ మానసపత్రిక, 'పార్క్‌వ్యూ', నెం. 6, 4వ ఫ్లోర్, 85, జి.యన్. చెట్టి రోడ్, టి.నగర్, చెన్నై - 600 017. చిరునామాకు పంపవచ్చు. వాటికి సమాధానాలను, సలహాలను ''ఋషిపీఠం - భారతీయ మానస పత్రిక''లో ప్రచురిస్తాం.

గర్భపాతం (ABORTION) మహాపాపం

గర్భస్రావం చేయించుకోవడమనేది మహాపాపంగా వర్ణించాయి శాస్త్రాలు. ప్రమాదవశాత్తూ జరిగే గర్భస్రావాలు, ప్రాణాపాయ పరిస్థితుల్లో తప్పనివీ-వీటిని విడిచిపెట్టి-కోరి చేయించుకొనే గర్భస్రావాలని నిషేధించారు ధర్మశాస్త్రకర్తలు.

ముఖ్యంగా పెరుగుతున్న ఆధునిక సాంకేతిక సంస్కృతిలో గర్భవతియైన స్త్రీని పరీక్షలు చేసి, లోపల ఆడపిల్ల పెరుగుతున్నట్లయితే-గర్భస్రావం చేయించడం అనేది ఎక్కువయ్యింది.

స్త్రీని అవమానించితే ఏ దేశానికీ, ఏ గృహానికీ క్షేమం ఉండదు. ''పుత్రమివ పాల్యతే''-కొడుకుతో సమానంగా స్త్రీని విద్యావంతురాలిగా పెంచి పోషించాలని, ఇంకా ప్రత్యేక శ్రద్ధతో, ప్రేమతో స్త్రీని పెంచాలని మన ధర్మశాస్త్రాలబోధ. స్త్రీ ఉన్న ఇల్లు లక్ష్మీ నిలయమని సనాతన ధర్మం.

బాలగా, కుమారిగా బాల్యదశలో కూడా స్త్రీని శక్తిగా పూజించే సంప్రదాయం మనకు ఉంది.

ఆయా వయోవస్థల్లో స్త్రీని అర్చించే దర్శించే 'శాక్తేయ' విధానాలు మనదేశ ఆచారాల్లో భాగాలు.

ఆడపిల్ల పుట్టిందనగానే మహాలక్ష్మి పుట్టింది అని సంబరపడే ఈ పుణ్యభూమిలో ఇటువంటి విపరీత ధోరణులు ప్రబలడం అధర్మం, వినాశహేతువు. కాబట్టి సనాతన ధర్మానురక్తులందరూ దీనిని ఖండించాలి.

అంతేకాక-మాతృత్వ మాధుర్యం తెలియని స్త్రీలు, ఏవో ఆకర్షణల్లో పడి, అనుకోకుండా గర్భిణులై, దానిని స్రవింపజేసుకోడానికి సిద్ధులవుతున్నారు. వాటిని అనుమతించే వైద్యాలయాలు కూడా ఈ దుర్మార్గాన్ని పోషిస్తున్నాయి.

మన ధర్మశాస్త్రాల దృష్టిలో ఇటువంటి గర్భపాతాలు (Abortion) మహాపాపాలన్న విషయం ఏ విధంగా వివరించబడిందో [illegible].

యత్పాపం బ్రహ్మహత్యాయా
ద్విగుణం గర్భపాతనే
ప్రాయశ్చిత్తం న తస్యాస్తి
తస్యాస్త్యాగో విధీయతే (పరాశర స్మృతి)

బ్రహ్మహత్యవల్ల కలిగే పాపానికి రెండురెట్లు-గర్భపాతం వల్ల కలుగుతుంది. దీనికి ప్రాయశ్చిత్తం లేదు. అలా గర్భస్రావం చేయించుకున్న వారు శిక్షార్హులు.

'భ్రూణఘ్నా వేక్షితం చైవ...
పతత్రిణావలీఢం చ శునా సంస్పృష్టమేవచ'
(మనుస్మృతి)

గర్భంలోనే శిశువును హత్య చేసిన వారిని చూడడం-కుక్కముట్టిన అన్నాన్ని తినడం వంటిదే.

గర్భస్రావం చేయించుకున్న స్త్రీ, చేయించిన వారు-ఉభయులూ మహాపాపులనీ, మరు జన్మలలో సంతాన హీనులవుతారనీ ప్రతి ధర్మశాస్త్రమూ చెబుతోంది.

పూర్వేజనుషి యా నారీ
గర్భఘాతకరీ హ్యభూత్,
గర్భపాతేన దుఃఖార్తా
సా త్ర జన్మని జాయతే
(మనుస్మృతి)

''గతజన్మల్లో గర్భస్థ శిశువుని హత్యచేసిన వారు, తరువాత జన్మలలో సంతానహీనులవుతారు.''

మాసఫలాలు

(దోష నివారణకు పరిష్కారాలతో)

(నవంబర్ 1999)

	గు శ		
	నవంబర్ 1999		రా
కే			
కు	బు	ర	శు

శ్రీమతి వి. బి. ఎల్. రాజేశ్వరి ఎం.ఏ

మేషం

(అశ్వని, భరణి, కృత్తిక ప్రథమ పాదం)

నూతన వ్యాపార లాభాలు కలుగుతాయి. దైవ సంబంధమైన పూజలు, తీర్థయాత్రలు చేస్తారు. వ్యవసాయ దారులకు పంటలు బాగా ఉంటాయి. శుభ కార్యాలు చేస్తారు. అశ్వని, భరణి, నక్షత్ర జాతకులకు చాలా అనుకూలమైన రోజులు. 17వ తారీఖు నుండి శరీర శ్రమ ఎక్కువ. అయినా వృత్తి వ్యాపారాలు లాభసాటిగానే ఉంటాయి.

వృషభం

(కృత్తిక - 2,3,4; రోహిణి, మృగ - 1,2)

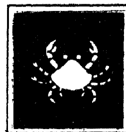
వీరికి ఉద్యోగాలలో ప్రమోషన్లు, ట్రాన్స్‌ఫర్స్ కలిగే అవకాశాలు ఉన్నాయి. ఈ నెల ఖర్చులు అధికం. చాలా రోజుల నుండి జరగని పనులు సానుకూల మయ్యే అవకాశం ఎక్కువ. విద్యార్థులకు 17వ తారీఖు నుండి అనుకూలమైన రోజు. వ్యాపారస్థులు క్రొత్త వ్యాపారాలు ప్రారంభిస్తారు. స్థిరాస్తులు కొనదలచినవారు 15వ తారీఖు తరువాత నుంచి కొంటే బాగుంటుంది.

మిథునం :

(మృగ - 3,4; ఆరుద్ర - పునర్వసు - 2,3,4)

కుటుంబములో ఆరోగ్య పరిస్థితులు మెరుగు అవుతాయి. వీరు రవి, కుజులకు శాంతి జపాలు చేయించుకోవాలి. నెలలో రెండవ భాగంలో వీరు అనుకున్న పనులు సాధించగలరు. పిల్లలకు చదువులలో మంచి ఉత్తీర్ణత. రాజకీయ నాయకులతో పరిచయాలు కలుగుతాయి. ప్రయాణాలు చేయవలసి వస్తుంది. అందులో కొన్ని ఇబ్బందులు కలుగుతాయి. వృత్తి, వ్యాపార, ఉద్యోగ, విద్యలు రెండవ వారం నుండి బాగుంటాయి.

కర్కాటకం

(పున - 4; పుష్యమి : ఆశ్లేష)

ఉద్యోగస్థులకు ప్రమోషన్లు, బదిలీలు కలవు. వ్యాపారస్థులకు లాభాలు బాగుంటాయి. పిల్లలకు మొదట్లో కొద్దిగా అనారోగ్యం కలిగినా 15 నుండి బాగుంటాయి. 17వ తారీఖు నుండి ధనలాభం కలుగుతుంది. మీకు శత్రువులుగా ఉన్నవారి మీద విజయం మీదే. రాహు, కేతు, కుజ సంబంధం వలన సుబ్రహ్మణ్య పూజ అత్యవసరము. రుద్రాభిషేకము కూడా. స్థిరాస్థులు కొనగలరు. విద్యార్థులు, ఉద్యోగులు, వ్యాపారులు 10వ తారీఖు నుండి అనుకున్నవి సాధించగలుగుతారు.

సింహం

(మఖ; పుబ్బ; ఉత్తర -1)

ఆరోగ్య లాభము, సుఖము, మనోల్లాసము, శుభవార్తలు వింటారు. శుభకార్యములకు ప్రయాణము. వ్యవసాయదారులకు, సినీరంగంలోని వారికి అనుకూలమైన రోజులు. అధిక ధనలాభం, కళాకారులకు మంచి అవకాశాలు కలుగుతాయి. విద్యార్థులు మంచి ఫలితాలు పొందుతారు. నూతన ఆభరణాలు చేయించుకుంటారు.

కన్య

(ఉత్తర - 2,3,4; హస్త; చిత్త -1,2)

బంధువులతో వ్యవహారాలు కొద్దిగా జాగ్రత్తగా నడపాలి. తల్లికి కొద్దిగా అనారోగ్యంగా ఉంటుంది. 15వ తారీఖు తరువాత సర్దుకుంటుంది. 10వ తారీఖు తరువాత ధన లాభం, గౌరవ ప్రతిష్ఠలు పెరుగుదల. ప్రయాణాల వలన ధనవ్యయం, కళాకారులకు మంచి రోజులు. ధనలాభం కలుగుతుంది. సినీరంగంలో వారికి అనుకూలమైన నెల. క్రొత్త కార్యక్రమాలు ఏమి ప్రారంభించినా విజయం, ఆధ్యాత్మిక చింతన కలుగుతుంది.

తుల

(చిత్త – 3,4; స్వాతి; విశాఖ – 1,2,3)

శత్రువుల బెడద కలిగినా విజయం మీదే. 10వ తారీఖు నుండి వృత్తి వ్యాపారాలలో ఇబ్బందులు కలిగినా ఓర్పుతో సర్దుబాటు చేసుకుంటారు. మాసాంతంలో వ్యవహారజయం, ధనలాభం కలుగుతుంది. అనుకున్న పనులు సాధిస్తారు. శుభకార్యాలు చేస్తారు. నూతన ఆభరణములు కొంటారు. పిల్లల చదువులు బాగుంటాయి. ఉద్యోగ మార్పులు కలుగుతాయి. ఇంజనీరింగ్‌లో ఉన్న సంతానానికి మంచి అభివృద్ధి.

వృశ్చికం

(విశాఖ – 4; అనురాధ; జ్యేష్ఠ)

వివాహాది శుభకార్యాలు చేస్తారు. కుటుంబంలో సుఖ సంతోషాలు, ప్రమోషన్లు, బదలీలు కలవు. విద్యార్థులకు ఉత్సాహము, మంచి ఫలితాలు, గొప్ప వారితో పరిచయాలు కలుగుతాయి. బంధుమిత్రుల సహకారాలు కలుగుతాయి. వ్యవహారాలన్నింటిలోను విజయం. ఆదాయం బాగుంటుంది. ఖర్చు కూడా అధికంగానే ఉంటుంది. భార్య పేరుతో నూతన వ్యాపారాలు ప్రారంభిస్తారు. గృహ లాభం, నూతన గృహ నిర్మాణం, అవివాహితులకు వివాహాలు నిశ్చయమవుతాయి. విదేశ ప్రయాణీకులకు అనుకూలమైన రోజులు.

ధనుస్సు

(మూల; పూ.షా; ఉ.షా, –1)

పిలలు పెంచ టారు. కుటుంబంలో ఆరోగ్యం బాగుంటుంది. 10వ తారీఖు నుండి ఉద్యోగస్థులకు లాభసాటి రోజులు. అనుకున్న పనులు సాధిస్తారు. విదేశీ ప్రయాణాలు కలిగే అవకాశం ఉంది. 15 తరువాత మీకు కొద్దిగా అనారోగ్యం కలుగుతుంది. ప్రత్యేకించి మూలానక్షత్ర జాతకులకు. పూ.షా. వారికి చాలా అనుకూలమైన రోజులు. మూలా నక్షత్రకులకు చిన్న చిన్న శస్త్ర చికిత్సలు కూడ జరగవచ్చు. రాహు, కేతు, శని, కుజులకు శాంతి చేసుకోవాలి. నూతన వ్యాపారాలు ప్రారంభించే అవకాశం ఉంది.

మకరం

(ఉ.షా – 2,3,4; శ్రవ; ధని – 1,2)

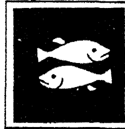
10వ తారీఖు తరువాత మంచి రోజులు, వృత్తి వ్యాపారాలు బాగుంటాయి. ప్రమోషన్లు స్థానమార్పులు కలవు. అధిక ధనలాభం – ఖర్చు పెరుగుతుంది. శుభకార్యాలు చేస్తారు. ధనిష్ఠ నక్షత్రం వారికి ఆరోగ్యమందు శ్రద్ధ అవసరం. దైవదర్శనం చేస్తారు. పనులు వాయిదా పడతాయి. వృత్తి వ్యాపార విద్య ఉద్యోగ, గృహ విషయాలలో అనేక మార్పులు జరిగే అవకాశం కలదు. శని కుజుల పరస్పర దృష్టి వలన వారికి శాంతి చేసుకోవాలి. అందువలన గృహవస్తు వాహనములను నష్టపోకుండా ఉండగలరు.

కుంభం

(ధని – 3,4; శత; పూ.భా – 1,2,3)

వృత్తి వ్యాపారాలన్నీ లాభసాటిగా ఉంటాయి. కుటుంబంలో సంతోషం. సోదర సహకారం, నూతన వస్త్ర ఆభరణ ప్రాప్తి, వేదాంత చర్చలు జరుపుతారు. భార్య (భర్త) సహకారంతో స్థిర చరాస్తుల వృద్ధి. అన్ని వ్యవహారములలోనూ విజయం. ప్రమోషన్లు, బదలీలు. భర్తకు ఉద్యోగ వ్యాపారాభివృద్ధి, సోదరులకు అభివృద్ధి.

మీనం

(పూ.భా – 4; ఉ.భా; రేవతి)

ఆదాయం బాగుంటుంది. కాని విపరీతమైన ఖర్చు. ఋణములు తీరుటవలన కొద్దిగా ఊపిరి తీసుకుంటారు. దైవ సంబంధ కార్యాలు చేస్తారు. యాత్రలు చేసే అవకాశం ఉంది. కుటుంబ సఖ్యత. పిల్లలు మంచి అభివృద్ధిలో ఉంటారు. ఆరోగ్యంగా ఉంటారు. వృత్తి వ్యాపారాలు బాగుంటాయి. అనుకున్న పనులు సాధిస్తారు. ఉద్యోగంలో ప్రమోషన్లు, బదలీలు కలిగే అవకాశం ఉంది. ఆరోగ్యం జాగ్రత్తగా చూచుకోండి. డాక్టర్స్‌కు మంచి రోజులు.

ఏకో హ్యాత్మా సేవితో ధర్మార్థ
కామానామాత్మాన మితరౌ చ పీడయతి

మూడు పురుషార్థాలు – ధర్మార్థకామాలలో ఏదో ఒక్కదానికే ఎక్కువగా అంకితమైతే, అది తనకూ మిగిలిన రెంటికీ కూడా బాధ కలిగిస్తుంది.

– శాశ్వత సత్యాలు

మూడవ పురుషార్థం

మానవ జన్మ పరమార్థం మోక్షం. మోక్ష ప్రాప్తికి సర్వం త్యజించి ముక్కు మూసుకుని కూర్చోవలసిన అవసరం లేదు. వర్ణాశ్రమ ధర్మాలను తు.చ. తప్పకుండా పాటిస్తే మోక్షప్రాప్తి దానంతటదే కలుగుతుంది. ఈ విషయాన్ని మన మహర్షులు తమ జీవనం ద్వారాను, ప్రవచనాల ద్వారాను నిరూపించి చూపించారు.

ధర్మ, అర్థ, కామ, మోక్షాలు చతుర్విధ పురుషార్థాలు. వీటిలో మొదటి మూడింటిని త్రివర్గాలన్నారు. గృహస్థాశ్రమ ధర్మ పాలనలో ఈ త్రివర్గాల పాలన అతి ముఖ్య కర్తవ్యం. త్రివర్గాలలో కామానిది మూడవ స్థానమైనా మోక్ష సాధనకు కామాచరణ అతి ముఖ్యం. 'కామి కానివాడు మోక్షగామి కాడు' అన్నాడు వేమన. వాత్సాయన మహర్షి 'కామసూత్ర' గ్రంధారంభం త్రివర్గాల వందనతో ''ధర్మార్థ కామేభ్యోనమః'' అంటూ ఆరంభించాడు. సాధారణ వ్యక్తుల వ్రాతలు ఆ విషయ భావావేశాలకు లోబడి ఉంటాయి. కానీ అరిషడ్వర్గాలను జయించిన మహర్షుల రచనలు కేవలం సమాజ శ్రేయస్సును ఉద్దేశించి, భావావేశాలకు అతీతంగా వ్రాయబడ్డాయి. ధర్మాన్ని ముందు చెప్పి అర్థకామాలను తరువాత చెప్పడమే అంతరార్థం. ఆ అర్థకామాలు ధర్మానికి లోబడి, ధర్మపరంగా చేయాలని చెప్పడమే. అదే మోక్ష హేతువు. వ్యక్తి యొక్క కామనలు, ఆసక్త్యాత్మక వృత్తులు, వాసనాత్మక ప్రవృత్తులు 'కామం' నుండే పుడతాయి. కామం మానవ జీవన సహజ ప్రవృత్తి. మానవుడి ఇంద్రియ సుఖ సంబంధమైనది. స్త్రీ పురుషుల మధ్య పరస్పరాకర్షణ వల్లనే మానవ పరివార ప్రవృద్ధి కలుగుతుంది. కామవశ్యులవడం వల్ల వ్యక్తులు ఒండొరుల యెడ ప్రేమను కనపరుస్తారు. ప్రియ జనుల పట్ల ఆకర్షితులౌతారు. స్త్రీ, సంతాన కాములౌతారు. మరొక విధంగా చెప్పాలంటే సంతాన, పరివార వంశవృద్ధి, పితృ ఋణం నుండి ముక్తి కేవలం 'కామం' వలననే సంభవం.

వస్తుతః కామం - వాంఛల, వాసనల మిశ్రణం. వాంఛలు, వాసనలు మానవ ప్రవృత్తులలో ప్రముఖాలు. మానవుని సహజ స్వాభావిక స్థితులు. వీటిలో ప్రేమ, స్నేహం, వాత్సల్యం, అనురాగం, సౌందర్య పిపాస, ఆకర్షణలున్నాయి. ఇంద్రియ సంబంధ సుఖాల, యౌవన సంబంధ కోరికల తృప్తి ఉన్నాయి. మానవుడి మనోవాంఛలు, వాటి పరితుష్టి కామ జనితాలే.

మానవ జీవనంలో అతడి అభిలాషలకు ముఖ్యస్థానముంది. ఈ మనో వృత్తులచే ప్రేరేపింపబడి, వశీభూతుడయ్యే మనుష్యుడు వేదాది ధర్మశాస్త్ర అధ్యయనం - మననం చేసుకుంటాడు. మానవుడి సమస్త అంతర వృత్తులు కామం వలననే సంచలిత మౌతాయి. కామానికి మూడు ముఖ్య ఆధారాలు గోచరమౌతాయి. అవి జైవికీయ (జీవనసంబంధ), సామాజిక, ధార్మిక ఆధారాలు.

జైవికీయ ఆధారం:

మానవుడు తన సమస్త అభిలాషలు, కోరికలను తీర్చుకోవడానికి ప్రయత్నించడం కేవలం జైవికీయ కారణాల పైనే. కోరికలు తీరకపోతే మానవునిలో న్యూనత, ఉద్వేగం, క్షోభ, ఆక్రోశం, క్రోధాల బీజాలు నాటుకుంటాయి. నైరాశ్యం చోటు చేసుకుంటుంది. అతడి వికాసానికి అవరోధకం అవుతుంది. దీనివల్ల మానవుడి స్వాభావిక ప్రగతి కూడా బాధించబడుతుంది. అందువల్ల కోరికల పరిపూర్తి చాలా అవసరం.

సామాజిక ఆధారం

వ్యక్తి తన సామాజిక అవసరాలను పరిపూర్తి చేసుకోవడం కామం యొక్క సామాజిక ఆధారం. వివాహం వల్ల పతి-పత్ని సంబంధం, సంతానోత్పత్తి వల్ల పరివారిక, నిరంతరత కేవలం కామం యొక్క సామాజిక ఆధారాలు. ప్రేమ, స్నేహం, అనురాగం, సౌందర్యపిపాస మొదలైనవాటి వల్ల మానవుని మనో మస్తిష్కాల్లో కోమలభావాలు జాగృత మౌతాయి. దీనివల్ల అతడి వ్యక్తిత్వం వికసించి తన సామాజిక బాధ్యతల ప్రబోధం కలుగు తుంది. సామాజిక నిరంతరత కేవలం కామం యొక్క సామాజిక నిబద్ధతవల్ల ఏర్పడుతుంది. తద్వారా వ్యక్తుల మధ్య అభిమానం, స్త్రీ- పురుషుల మధ్య (భార్యాభర్తలమధ్య) ప్రేమ, తమ సంతానం ఎడల అనురాగం జనిస్తాయి. కామం యొక్క ఈ సామాజిక స్వరూపం వల్ల మానవునిలో ప్రగతి సాధ్యమౌతుంది.

ధార్మిక ఆధారం

కామం యొక్క ధార్మిక ఆధారం వ్యక్తికి ఇంద్రియ లోలత్వ, విచ్చలవిడి కోరికల పట్ల విముఖత కల్గిస్తుంది. వ్యక్తి ఆత్మోన్నతి దిశగా ప్రయాణించి ధార్మికుడౌతాడు. మానవుని ప్రేమ, స్నేహం, అనురాగం, ఆకర్షణలు ఉచ్ఛమ స్థితిని పొంది, దైవంపట్ల మరల్చబడి మోక్ష మార్గం తెరచుకుంటుంది. సదా భగవంతుని ధ్యానంలో అనురక్తుడై భోగాలపట్ల విరక్తి

త్రి వర్గాలలో కామానికి మూడవస్థానం ఇచ్చినా వాస్తవంలో దీనిదే ప్రథమస్థానం. మహత్తరస్థానం. ధర్మ, అర్థ, మోక్షాలుకూడా 'కామ' జనితాలే.

కామాన్ని నియంత్రణలో ఉంచుకోవాలి. 'అతి సర్వత్ర వర్జయేత్' అన్నట్లు కామం అతికాకూడదు. స్వ, సామాజిక అభ్యున్నతికి తగినంత మోతాదులోనే ఉండాలి. మానవ జన్మ పరమలక్ష్యమైన మోక్ష ప్రాప్తికి కావలసినంత మోతాదులోనే ఉండాలి. ధర్మబద్ధ మైనదిగా ఉండాలి.

శ్లో॥ సంప్రమోదమలః కామోభూయః
స్వగుణ వర్జితాః
-(మహాభారతం, శాంతిపర్వం)

అంటే ఆనందంలో మునిగి తేలటమే కామం. అయితే అతికామం మహా దుర్గుణం. కామావేశ వర్తులై ధర్మాన్ని త్యాగం చెయ్యడం ఉచితంకాదు అన్నాడు మహాభారతకారుడు. అందుకే అన్నాడు కామాన్ని ధర్మబద్ధంగా ఆచరించాలని.

శ్లో॥ ధర్మమూలః సదై వార్థః కామో అర్థ ఫలముచ్యతే
సంకల్ప మూలాస్తే సర్వే సంకల్పో విషయాత్మక:
(మహాభారతం. శాంతిపర్వం)

ధర్మం ఎల్లపుడూ అర్ధ ప్రాప్తికి కారణం. కామం అర్థం యొక్క ఫలం. కానీ ఈ మూడింటికీ మూల కారణం సంకల్పం. సంకల్పం విషయ రూపకం.

కౌటిల్యుడు తన 'అర్థశాస్త్రం'లో కామాన్ని చివరి వరుసలో ఉంచాడు.

ధర్మార్థవిరోధేన కామం సేవేత్
(అర్థశాస్త్రం)

ధర్మార్థాలకు న్యూనత కలుగకుండా కామ సేవనం చెయ్యాలి.

సమం వా త్రివర్గ మన్యోనాను బంధనమ్
ఏకో హిత్యా సేవితో ధర్మార్థకామాన్
ఆత్మాత్మానమితరౌ చ పీడయతి
(అర్థశాస్త్రం)

అంటే పరస్పరం ఒకదాని కొకటి ముడి పడిన ధర్మ, అర్ధ, కామ స్వరూపత్రివర్గాన్ని సమాన భావంతో అనుసరించాలి. అలా కాకుండా వీటిలో ఏదేని ఒక దాన్ని అధికంగా సేవిస్తే మిగిలిన రెండింటికీ పీడ కలుగుతుంది.

వ్యక్తి కామ వాసనల వైపే అధికంగా మొగ్గుతాడు. అయితే కామ మంటే కేవలం సంభోగ సుఖం కాదు, విషయలోలత్వం, కాముకత్వం కానేకాదు. కామానికి జీవనాన్ని సుగమం చేసేశక్తి, ఆరోగ్యకరమైన వికాసం కలిగించే శక్తి ఉంది. కామం వల్ల సృజనాత్మక కార్యాలు సాధ్యమౌతాయి. కాల్పనిక అభి వ్యక్తీకరణ ప్రారంభమవుతుంది. తద్వారా కళోద్భవం జరుగుతుంది. ఆ కళ నృత్యం, గానం, చిత్రకళ మొదలగు విభిన్న రూపాల్లో అభివ్యక్తమౌతుంది. వ్యక్తి చిత్రాలను తనదైన శైలిలో మలుస్తాడు. కావ్యాలను తనవైన శృంగార భావాలతో మిళితం చేస్తాడు. తన సృజనాత్మక శక్తులను అతడు కళల వికాసం కోసం, స్వ వ్యక్తిత్వ నిర్మాణం కోసం ఉపయోగించుకోగలుగుతాడు.

సర్వదా విషయ చింతనవల్ల భోగాల పట్ల ఆసక్తి ఏర్పడుతుంది. తద్వారా కామ వాసనలు ఉత్పన్నమౌతాయి. కామ తృప్తి కలుగకపోతే క్రోధం, క్రోధంవల్ల మోహం, మోహం వల్ల మతి భ్రమ, మతిభ్రమ వల్ల బుద్ధినాశనం, బుద్ధినాశనం వల్ల మనుజుని సర్వనాశనం కలుగుతుంది. అందుకే అంతఃకరణం స్వాధీనంలో ఉంచుకోవాలి.

రాగద్వేష విముక్తైస్తు విషయా నిన్ద్రియైశ్చరత్
ఆత్మావశ్యై ర్విధేయాత్మా ప్రసాద మధి గచ్ఛతి
(గీత. 2-64)

మనస్సును స్వాధీనం చేసుకున్నవాడు రాగ ద్వేషరహితుడై తన వశంలో నున్న ఇంద్రియాల వల్ల, విషయభోగాలననుభవిస్తూ కూడా ప్రశాంత అంతః కరణం పొందగలుగుతాడు.

కామాన్ని ధర్మయుక్తంగా ధర్మం కొరకు మాత్రమే ఆచరించాలి. అధార్మిక కామం గర్హనీయం మాత్రమేకాక దాన్ని ఆచరించేవాణ్ణి బుద్ధి భ్రష్టుణ్ణి చేసి విపరీత పరిస్థితులలోనికి త్రోసివేస్తుంది. విషయలోలుడు, విలాస పురుషుడు ఇటు కుటుంబ యోగ్యుడూ కాడు, అటు సమాజ యోగ్యుడూ కాడు. అందుకే వివేకశీలుడైనవ్యక్తి కామాన్ని ధార్మికపరిధి లోనే ఆచరిస్తాడు.

పురుషార్థాల సాధనకు వివేకం కావాలి. ఇంద్రియాలు స్వాధీనంలో ఉండేవ్యక్తి బుద్ధి స్థిరంగా ఉంటుంది. స్థిర చిత్తుడు సత్కార్యాలు చెయ్యగలుగుతాడు. జీవనాన్ని సుస్థిరం, సుగమం చేసుకోవడానికి మన మహర్షులు కామాన్ని ధర్మ పూర్వకంగా అనుసరించాలన్నారు. అందుకే పురుషార్థాలలో ముఖ్యత కల్గిన కామానికి అరిషడ్వర్గాలలో అగ్రపీఠం యిచ్చి "తస్మాత్! జాగ్రత్త"గా ఉండమన్నారు. ✧

మన పద్యం

నుతజల పూరితంబులగు నూతులు నూఱిటికంటె సూనృత
వ్రత! యొకబావి మేలు; మఱి బావులు నూఱిటికంటె నొక్క స-
త్క్రతువది మేలు; తత్క్రతు శతంబునకంటె సుతుండు మేలు; త-
త్సుత శతకంబుకంటె నొక సూనృతవాక్యము మేలు సూడగన్ ॥

విశ్వభారతి-ఒంగోలు.

ఇది ఆదికవి నన్నయ గారి ఆంధ్ర మహా భారతంలోని పద్యం. 'చంపకమాల' అనే ఛందస్సులోనిది.

'సత్యవాక్యం'లో నున్న మహిమని తెలియజేసే పద్యమిది.

దుష్యంతుడు శకుంతలను గాంధర్వ విధిలో వివాహమాడాడు. (వారికి వారంగీకరించి భార్యాభర్తలనుకోవడం- గాంధర్వ వివాహం). ఆమెకు కొడుకు పుట్టాడు. దుష్యంతుని వద్దకు తీసుకువచ్చింది. రాజు ప్రజాభిప్రాయానికి భయపడి ఆమెను తానెరుగనన్నాడు. ఇది సభలో జరిగింది. ఈమె భర్తతో వాదించింది. ఇది ఆ సందర్భంలోని పద్యం. చాలా ప్రసిద్ధి పొందిన పద్యం.

''నుతజల పూరితంబులగు: పొగడదగ్గ (మంచి) నీటితో నిండిన నూతులు, నూఱిటి కంటె, ఒక బావి మేలు.

మరి బావులు నూఱిటి కంటె ఒక్క సత్క్రతువు(మంచి యజ్ఞం) మేలు, అలాంటి వంద యజ్ఞాల కంటె (తత్క్రతు శతంబున కంటె) ఒక్క కుమారుడు మేలు. అలాంటి కుమారులు వందమంది కంటె నిజమైన మాట - సత్యవచనం (సూనృత వాక్యం) ఒక్కటి మేలు.

సూనృతవ్రత! – అనేది సంబోధన. ఓ సత్యవ్రతుడా! – అనే సంబోధనలో 'సత్యాన్ని దాటకపోవడమనే నియమం నీది – ఇప్పుడు అబద్ధమాడకు' అనే భావం దాగుంది.

నూతులు, బావులు, యజ్ఞాలు, పిల్లలు... ఇవన్నీ ప్రజా శ్రేయస్సు కోసం ఉపకరించేవి. ఒక వ్యక్తికి గుర్తుగా, అతడి కీర్తికి చిహ్నంగా ఉండేవి. ఇవి ఉత్తమలోక ప్రాప్తికి సాధనాలు. లోకశ్రేయస్సు కోసం ఉపకరించే నూతులు, బావులు, యజ్ఞాలే కాక - ఉత్తమ గతుల కోసం పుత్రులు కూడా పరానికి ముఖ్యం అని శాస్త్రవచనం. అంతేకాదు, ఒక వ్యక్తిలోని మంచితనాన్నీ, సుగుణాలనీ, కీర్తినీ వృద్ధిపరచే బాధ్యత వారసులైన పుత్రులదే. కాబట్టి వారూ ఒక వ్యక్తి కీర్తిని నిలబెట్టేవారే.

అలాంటి సుతులు వందమంది కంటె సత్యం సర్వశ్రేష్ఠం.

ఇహలోకాన వ్యక్తిత్వాన్నీ, కీర్తినీ నిలబెట్టడమే కాక, పరమందు శ్రేయస్సును ప్రసాదించడంలో సత్యానిదే సర్వోత్తమ స్థానం.

నూయి చిన్నది, బావి పెద్దది. సామాన్యంగా ఇళ్లల్లో తమ దొడ్లలో నూతులు తవ్వించుకుంటారు.

బావియనగా పొలాలకు మోట తోలెడు పెద్ద నూతులని అర్థం. వీటికి మెట్లు కూడా ఉంటూంటాయి.

నన్నయగారు 'తెలుగు' పద్యవిద్యకి మొదటివారు. ఆయన పెట్టిన ఒరవడి సుస్థిరంగా, సజీవంగా నిలిచి వుంది. భావానుగుణంగా భాషనువాడే నన్నయ్యగారు ఇటువంటి పద్యాలు చాలా తేలికగా అర్థమయ్యే విధంగా వ్రాశారు.

పరిపూర్ణమైన పద్య శిల్పం ఆ ఆదికవిది.

మనమూ, మన తరువాతి తరం మరువకూడని 'తెలుగువాడి ప్రత్యేక ఆస్తి' ఈ పద్య విద్య. ఇందులోని ఆణిముత్యాల్లో ఇది ఒకటి. పిల్లలు కూడా కంఠస్థం చేయదగ్గ మంచి పద్యమిది.

జిజ్ఞాస

నిర్వహణ: ఋషిపీఠం

కె. భవాని — విజయవాడ

ప్ర: శ్రీకృష్ణుడు కురుక్షేత్ర సంగ్రామంలో అర్జునునికి ఎన్ని రోజుల్లో 'గీతోపదేశం' చేశారు? అంతపెద్ద గీతోపదేశ కావ్యాన్ని ఆయనకు చెప్పడానికి ఎన్ని రోజులు పట్టిందో తెలుసుకోగోరుచున్నాను.

జ : రోజులుకొద్దీ గీతను ఉపదేశించలేదు కృష్ణుడు. యుద్ధం ఆరంభమైన రోజున ఉభయసైన్యాలూ రణరంగంలో ప్రవేశించిన వెంటనే సమరం ఆరంభంకాలేదు. ముందుగా చిన్ని చిన్ని సంఘటనలు జరిగాయి. అర్జునుడి కోరికమీద ఉభయసైన్యం మధ్య కృష్ణుడు రథాన్ని నిలిపాడు. వారిరువురి సంవాద రూపంలో గీతోపదేశం జరిగింది.

ఆ తరువాత ధర్మరాజు పాదచారిగా సోదరులతో పాటు శత్రు సైన్యం వైపునడచి భీష్మ ద్రోణాది కురువృద్ధుల్ని నమస్కరించి వచ్చాడు. ఆ తరువాత-శత్రు పక్షంలో ఎవరైనా శరణు వేడితే అభయమిస్తానని రథంపై నిలబడి ప్రకటించాడు. అప్పుడు యుయుత్సుడు పాండవ పక్షంలో చేరాడు. ఆ తరువాత యుద్ధం ప్రారంభమయ్యింది.

గీతలో ఏడువందల శ్లోకాలున్నాయి. అవన్నీ సామాన్య వేగంతో చదివితే ఒకటిన్నర గంటలో పూర్తవుతుంది. ఈ శ్లోక సంఖ్యలో వందకుపైగా 'సంజయ ఉవాచ'లు, వర్ణనలు, విమర్శలూ వున్నాయి. అవన్నీ తీసేస్తే శ్రీకృష్ణుని ఉపదేశం ఆరు వందల కన్నా తక్కువే. ఈ భాగం చదవా లంటే గంటాపదిహేను నిమిషాలకు మించి ఉండదు.

ఒక విషయం మాట్లాడ్డానికి పట్టే సమయం కంటే, గ్రంథస్థం చేసి చదవడానికి ఎక్కువ సమయం అవుతుందన్నది స్పష్టమైన విషయమే. పైగా మాట్లాడే విషయం వ్యాస మహర్షి ఛందో రూపంలో రాశారు. కృష్ణుడు చెప్పిన విషయాలను నొక్కి చెప్పే కొన్ని ఉప నిషద్వాక్యాలు కూడా చేర్చారు. ఇలాచూస్తే భగవద్గీత కృష్ణార్జున సంభాషణం మహాఅయితే పదిహేను ఇరవై నిమిషాలు పడుతుంది. ఆ గీతను తరబడి రోజుల ఉపన్యాసాలిస్తూ ఉంటారు పెద్దలు. కృష్ణుడు మాత్రం రోజులు తరబడి చెప్పలేదు. మరో విషయం-గీతోపదేశాన్ని 'కావ్యం' అనరు, అది తత్వశాస్త్రం.

జె. ఇందిరాదేవి — పొన్నూరు.

ప్ర: నాకు 'లలితా సహస్రం' పారాయణం చేసే అలవాటు ఉంది. అది చదివిన వెంటనే 'విష్ణుసహస్రం' కూడా చదువుతుండే దానిని. అయితే ఒకరోజు ఒక సన్యాసిని మా ఇంటికొచ్చి, 'లలితా సహస్రం' చదివాక ఇంకే దేవుడి స్తోత్రాలూ చదవ కూడదు అన్నారు. లలిత కన్నా ఇతర దేవతలు ఎక్కువకారు అనికూడా అన్నారు నిజమేనా?

జ : అలా అని ఏ శాస్త్రమూ లేదు. మన తృప్తి కోసం ఏస్తోత్రం చదువుకున్నా తప్పులేదు. లలితా సహస్రం చదివాక, విష్ణుసహస్రం హాయిగా చదువుకోవచ్చు. మన ఓపిక ఎంతుంటే అంతగా చదువుకోవచ్చు. 'కూడదు' అనకూడదు. లలిత, విష్ణువు, శివుడు- ఒకే తత్వానికి చెందినవారు. పరబ్రహ్మ స్వరూపులు.వీరిముగ్గుర్నీ 'రత్నత్రయం' అన్నారు అప్పయ్య దీక్షితులు. 'ముకుందాముక్తి రూపిణీ', 'వైష్ణవీ', 'గోప్త్రీ గోవిందరూపిణీ' అని అమ్మవారినామాలు.

దేవతలలో ఎక్కువ తక్కువలుండవు. మనం ఉపాసించే దైవాన్ని 'సర్వాధిక్యం'గా ఉపాసించడం మంచిదే. కానీ ఇతర దేవతలను తక్కువగా చూడకూడదు. మన ఉపాస్యదైవాన్ని భావిస్తూ ఉంటే అంతా ఆ దేవత యొక్క ఆధిక్యమే కనబడడం సహజం, ఇతర దేవుళ్లను మన ఉపాస్యదైవం యొక్క రూపా లుగా చూడాలి. ఈ భావమే అన్ని సహస్ర నామాలలో బోధింపబడే తత్వం.

టి. కృష్ణకిశోర్ — బెంగుళూరు.

ప్ర: 'ప్రస్థానత్రయం' అంటే ఏమిటి? వీటిని ఆది శంకరులు వ్రాశారా?

జ: 'ప్రస్థానత్రయం' అంటే - మూడు ప్రస్థానాలు (మార్గాలు)- 1.ఉపనిషత్తులు, 2. భగవద్గీత, 3. బ్రహ్మసూత్రాలు. ఈ మూడు బ్రహ్మ(ఆత్మ) విద్యలో ముఖ్యమైనవి. మన తత్త్వశాస్త్రమంతా ప్రధానంగా ఈ మూడింటిలోనే ఉంది. ఉపనిషత్తులు వేదాంతం, వేదాలలోని భాగాలు. భగవద్గీత- ఆ ఉపనిషత్తుల సారాన్ని జగద్గురువు శ్రీకృష్ణుడు అందించిన వాక్యాలు. బ్రహ్మసూత్రాలు-పరబ్రహ్మ తత్వాన్నీ, మోక్ష ప్రాప్తి సాధనాలనీ వ్యాసులవారు సూత్రాలుగా రచించిన గ్రంథం

ఈ మూడింటికీ ఆదిశంకరులు 'భాష్యం' వ్రాశారు, ఆయన భాష్యంతో వున్న ఈ మూడు గ్రంథాలను 'ప్రస్థానత్రయం' అంటారు. ఇవి గురుముఖతః అభ్యసిస్తే భారతీయతత్త్వ

శాస్త్రం పట్ల చక్కని అవగాహన ఏర్పడుతుంది. బ్రహ్మవిద్యకి మార్గాలు (ప్రస్థానాలు)గా ఇవి 'ప్రస్థాన త్రయం' అనిపించుకున్నాయి.

విజయభాను బళ్ళారి

ప్ర: మడీ, ఆచారాలు దైవారాధనలో అవసరమా? ఎందుకు? ఇక తినం, అక్కడ తినం అని నోరుకట్టుకోవడం అనాగరికం కాదా?

జ : మడి, ఆచారాలు అవసరమే. ఉపాసన, అనుష్ఠాన, ఆరాధన - వీటికి శౌచం, నియమం అవసరం. వీటివల్ల మనలో దైవశక్తి జాగృత మవుతుంది. ఎక్కడ పడితే అక్కడతినడమే అనాగరికతగానీ, ఆహార నియమం అనాగరికత ఎలా అవుతుంది?

శుచిగా వుండడం అనేది విజ్ఞాన శాస్త్ర పరంగా కూడా గొప్పవిషయమేకదా? ఆహార విషయంలో నియమం అనేది - నాగరికత ఎదిగిన ఉన్నత త్వానికి చిహ్నం. నియమిత ఆహారం, సకాలంలో, సక్రమంగా తినడం వల్ల ఆరోగ్యమూ, బుద్ధీ రెండు పనిచేస్తాయి. 'శౌచం' దైవారాధనలో ప్రధానమైనది. భక్తిలో భాగంగా గానం, కీర్తన, నామస్మరణ మొదలైనవి ఎప్పుడైనా, ఎక్కడైనా, ఎలాగైనా చేయవచ్చు. నిరంతర చింతనకి ఏమడీ అక్కర్లేదు. అర్చన, ఆరాధన, అనుష్ఠానం - వీటికి మాత్రం సదాచారం అవసరం 'సదాచార ప్రవర్తినీ' - అనీ, 'శుచి' - అని అమ్మవారి సహస్రనామాల్లోనే చెప్పారుకదా!

జి. శివరాం విజయనగరం

ప్ర: ఈ మధ్య—ఓ వైష్ణవస్వామీజీ ఉపన్యాసం చెప్తూ—'శివుడు విషాన్నంతటినీ తాగలేదనీ, విష్ణువు విషపానం చేయమని ఆజ్ఞాపించగానే, పార్వతి సలహాకోసం వెళ్లాడనీ, పార్వతి తన మాంగల్యంమీద నమ్మకంతో సమ్మతించిందనీ, తిరిగి శివుడు వచ్చేసరికే, లోకకళ్యాణం కోసం విష్ణువు విషాన్ని మింగాడనీ, ఒక్క బొట్టు శివునికోసం ఉంచితే, దానిని శివుడు పానం చేశాడనీ' చెప్పారు. నేను ఆశ్చర్యపోయాను. ఇది ఏ పురాణంలో ఉంది?

జ: ఆ స్వామీజీ వారి దగ్గర ఏ పురాణాలున్నాయో ఏమోగానీ, మనప్రామాణిక భారతీయ పురాణాల్లో ఎక్కడా ఈ కథలేదు. క్షీర సాగర మథనసమయంలో పుట్టిన హలాహలాన్ని, లోక రక్షణకోసం శివుడు ఆరగించాడని, బాహ్య జగత్తునీ లోపల జగత్తునీ కాపాడేందుకు కంఠంలో ఉంచాడని పురాణ కథ. విష్ణుప్రశస్తిని చెప్పే భాగవతంలో కూడా ఈ కథే ఉంది. శివ కేశవ భేదాన్ని సృష్టిస్తూ, ఉపన్యాసాలిచ్చే వాళ్లని - మన ఆర్ష సంస్కృతికి ప్రతినిధులుగా భావించడం తగదు. ఒక విధంగా- సనాతనమైన మన మతాన్ని దెబ్బతీసే ఇటువంటి సంకుచిత ధోరణులు గల వాళ్లు ఇంకా గురువులుగా 'చెలామణీ' అవడం విచారకరం.

మరో విషయం- 'మద్భక్తో శివవిద్వేషీ, మద్వేషీ శంకరప్రియః, తావుభౌ నరకంయాంతి యావచ్చంద్ర, దివాకరౌ!- నాకు భక్తుడై శివుని ద్వేషించేవాడు, శివభక్తుడై నన్ను ద్వేషించేవాడు- ఇద్దరూ సూర్య చంద్రులున్నంత వరకూ నరకంలో ఉంటారు' అని విష్ణువు నారదునితో చెప్పాడు.

కె. బాలు ఒంగోలు

ప్ర: శివుని లింగాకారంగానే అర్చించాలి అంటారు కదా, మరి నటరాజస్వామి విగ్రహాన్ని పూజించవచ్చా? ఆయన పాదాలకింద ఉన్న రాక్షసుడి పేరేమిటి?

జ : నటరాజస్వామి విగ్రహాన్ని పూజించచ్చు, స్వామి పాదాలకింద వున్న రాక్షసుడి పేరు - అపస్మారుడు. శివుని లింగాకారంలోనూ, నటరాజస్వామి వంటి వివిధ ఆకారాలలోనూ పూజించవచ్చు.

పి. విశ్వనాథ్ గుంటూరు

ప్ర: 'సౌందర్యలహరి' నిత్య పారాయణం చేయవచ్చా? ఎవరైనా చేయవచ్చా? నేను విద్యార్థిని. ఈ వయస్సులో చదవవచ్చా?

జ : ఎవరైనా సరే, ఏ వయసులోనైనా సరే 'సౌందర్యలహరి' నిత్యపారాయణం చేయవచ్చు. అమ్మవారి అనుగ్రహం కలుగజేసే మహిమాన్వితమైన స్తోత్రమది.

ఎల్. శ్రీకర్ నాగపూర్

ప్ర: ఈ యాంత్రిక జీవితంలో సంధ్యావందనాదులు, చేయడానికి సమయం ఎక్కడిది? ఏదైనా క్లుప్తంగా చేసుకొనే విధానముందా?

జ : సంధ్యావందనాది నిత్యకృత్యాలను క్లుప్తపరిచే 'Made Easy' పద్ధతుల్లేవు. నిజానికి - ఈ సత్కర్మల ఆచరణకు సమయం లేదనడం ఆత్మవంచన. వీటికి కేటాయించాల్సిన సమయం ఎక్కువ కాదు. శ్రద్ధలోపం చేత, బద్ధకం చేత మాత్రమే వీటిని వదులుకుంటాం. టీవీల ముందు కూర్చోడానికి, వ్యసనాలలో పాల్గొనడానికి బోలెడంత సమయాన్ని ఖర్చు చేసే మనకు సమయం లేదనడం సబబా?

కె. రత్నకుమార్ హరిద్వార్

ప్ర : దేవుడి పూజ చేసేటప్పుడు, స్తోత్రాలు చదివేటప్పుడు కింద కూర్చోవచ్చా? ఆసనం అవసరమా? ఏ ఆసనం మంచిది?

జ: క్రింద కూర్చుని పూజ, జప, స్తోత్ర పఠనాది అనుష్ఠానాలు చేయకూడదు. కఱ్ఱ, రాయి, నేల - పై కూర్చుని అనుష్ఠానం చేయరాదు. కఱ్ఱ పీట వేసుకున్నా పైన, కంబళి ఆసనం, చిత్రాసనం, ఊలుతో చేసిన ఆసనం, దర్భాసనం వంటివి వేసుకోవచ్చు. ✧

ప్రతిస్పందన

'ఋషిపీఠం' మా ఇంట్లో ఒక ముఖ్య భాగమై పోయింది. నిజమైన 'సకుటుంబ మానస పత్రిక' ఇదే. ఇంటిల్లిపాదికీ అవసరమైన పత్రిక – ఇంటిల్లిపాదీ ఏ అభ్యంతరమూ, సంకోచమూ లేకుండా సగర్వంగా చదువుకో దగ్గ పత్రిక ఇదే.
– శ్రీప్రియ, రామరాజు, కుటుంబసభ్యులు, కడప

'ఋషిపీఠం' పత్రికకి నా జోహార్లు. ఇది ఒక అద్భుతం. ఈ సంకల్పం, నిర్వహణ అభినందనీయం. 'వాగ్గేయ వైభవం' చాలా మంచి శీర్షిక. వాగ్గేయకారుల కృతుల్లో ఎన్ని అద్భుతాలున్నాయో బాగా చెప్తున్నారు. ధన్యవాదాలు.
– డా॥ ఎస్.పి. బాలసుబ్రహ్మణ్యం, మద్రాసు

మీ పత్రికలో ప్రచురిస్తున్న శీర్షికలన్నీ బాగుంటున్నాయి. ముఖ్యంగా 'మహర్షులు'' శీర్షిక బాగుంది. ప్రతి మహర్షి కథనూ చెప్పడమే కాక, వేదాలలో వారి స్థానం ఏమిటనేది కూడా సాధికారికంగా చెప్తూండడం ఒక ప్రత్యేకత. ప్రతి శీర్షిక కలకాలం దాచుకో దగ్గదే కనుక – పత్రిక మొత్తాన్ని దాచుకుంటున్నాం.
– ప్రద్యుమ్న, విజయవాడ

డా॥ ప్రసాదరాయకులపతిగారు ప్రతి సంచికలోనూ అందిస్తున్న మంత్ర, తంత్రాది విషయాలు చాలా అద్భుతంగా ఉన్నాయి. ఆయన వివరిస్తున్న శైలీ విన్యాసం చక్కగా ఉంది. అదేవిధంగా విశ్వనాథ పావనిశాస్త్రిగారి 'చార్వాకరావు – స్వామీజీల' సంవాదం భలే ఉంది. హేతుబద్ధంగా, శాస్త్రీయంగా ఆలోచించడమెలాగో నేర్పుతోంది.
– రాంప్రసాద్, కరీంనగర్

'నవరాత్రులు – ఆదిశక్తి' రచనలో డా॥ జి.యల్.యన్. శాస్త్రిగారు వ్యాఖ్యానించిన విషయాలు అమ్మవారి తత్త్వాన్ని బాగా తెలియజేశాయి. నవరాత్రులకు, లలితాదేవికి, లలితా సహస్రనామాల విషయానికి ఆయన చేసిన వ్యాఖ్య, భావప్రకటన ఎంతో జ్ఞానదాయకం. ఆరోగ్యపీఠం, ప్రకృతివరాలు వంటి ఆరోగ్య శీర్షికలు కూడా బాగున్నాయి.
– వి.నందిని, విస్సన్నపేట

దసరా సంచిక 'ఋషిపీఠం' మా ఇంటికి అమ్మవారొచ్చినట్టే అనిపించింది. 'స్నానం చేసే విధానం' బాగా ఉపకరించే శాస్త్రీయ విషయాలను తెలియజేసింది. ప్రతి రచనా వైవిధ్యంగా ఉంది. భద్రపరచుకుంటున్నాం. నిజానికి – మీ పత్రిక మొత్తం మేం చదవడమే కాక, మాకు తెలిసిన వారందరి చేత చదివించడమే కాక తరువాతి తరాల కోసం భద్రపరుచుకొనే రీతిలో ఉంది. – కె.శ్యామలాదేవి, తెనాలి

జ్యోతిషం, ఆరోగ్యం, కళలు, ఆచారాలు, సంగీతం, నాట్యం, సాహిత్యం, చరిత్ర, మంత్ర తంత్ర విజ్ఞానం, బాలలకు బోధ, ధర్మ సందేహాల నివారణ... ఒకటేమిటి జీవితంలో ప్రతి అంశాన్నీ స్పృశించే విధంగా పత్రికని రూపుదిద్దడం గొప్ప విషయం. అందుకే నూటికి నూరుపాళ్ల ప్రత్యేకత వెల్లివిరుస్తోంది.
–వి.వి. చక్రవర్తి, దుగ్గిరాల

'సంకల్ప బలాన్నిచ్చే నామాలు' చాలా చక్కని శీర్షిక. కేశవాది 24 నామాలలో ఇంత అర్థం దాగుందా అని తెలిసి, ఆశ్చర్యపోయాం. రోజూ ఆచమనం చేసేటప్పుడు, ఇప్పుడు అర్థం తెలియటం వల్ల, ఎంతో భావస్ఫూర్తిగా ఆనందంగా చేస్తున్నాం.
– ఏ. కళాప్రవీణ్, ముంబాయి

ఎంతోకాలం నుంచి 'ఋషిపీఠం' లాంటి పత్రిక గురించి ఎంతో వెతికాను. ఎందరినో కోరాను. కానీ ఫలితం లేకపోయింది. ఇన్నాళ్ళకు నా కోరిక తీరింది. నేను మీకు నా కృతజ్ఞతలు తెలుపుకుంటున్నాను. మీ 'ఋషిపీఠం' సంకల్పానికి, కృషికి 'ఋషిపీఠం' వలన నాకు ఎంతో ఆనందం కలిగింది. మీరు ఒక సంపాదకీయంలో రాసిన అక్షరాలు నిజం – ''మన భారతదేశమే ఒక ఋషిపీఠం. ఈ వెలుగు మనందరిది.''

మీ ప్రయత్నానికి, స్వచ్ఛమైన సంకల్పానికి, ప్రయత్నానికి మీకు వెంకటేశ్వరుని ఆశీస్సులు.
– డా.. కె.వి.రెడ్డి, యు.కె

జ్యోతిషం గురించి, ఆయుర్వేదం గురించి చాలా చోట్ల చూస్తున్నాంగానీ, మీరు ప్రచురిస్తున్న తీరు మాత్రం చాలా నిర్దుష్టంగా, శాస్త్రీయంగా శోభిస్తోంది. సాధికారిక ముద్ర ఉంటూ విషయాన్ని పామరులకు సైతం సరళంగా బోధపడేలా చెప్పడం మీ పత్రికలోని ప్రతి అంశంలోనూ కనబడుతోంది.
– ఆర్. వీణాధరి, శ్రీకాకుళం

విన్నపం

గత సంచికలో ప్రకటించిన ప్రకారం – ఈ నెల 'లక్ష్మీ అష్టోత్తర శత నామాల' వ్యాఖ్యానం అనివార్య కారణాల చేత ప్రచురించలేకపోతున్నాం. వచ్చే సంచిక నుండి ఈ శీర్షిక ప్రారంభమవుతుంది. – సం॥

ఈ నెల విశేషాలు

సాంగస్వాధ్యాయ వాచస్పతి
శ్రీ దెందుకూరి మల్లికార్జునసోమయాజి

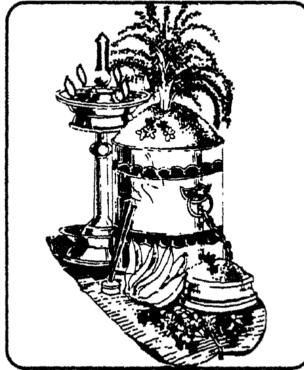
(ఆశ్వయుజ బహుళ అష్టమి మొదలు
కార్తీక బహుళ అష్టమి వరకు)

ముఖ్యదినాలు

3	ఏకాదశి
6	నరక చతుర్దశి
7	దీపావళి అమావాస్య ధనలక్ష్మీ పూజ
9	కార్తీకమాస ప్రారంభం. భగినీహస్త భోజనం
12	నాగుల చవితి
19	కార్తీక శుద్ధ ఏకాదశి
20	క్షీరాబ్ధి ద్వాదశి
22	కార్తీక పూర్ణిమ

✷ 7 దీపావళి అమావాస్య–లక్ష్మీపూజ

ఈ రోజు దీపాలు వెలిగించి బాణసంచా కాల్చడమేకాక, సాయంత్రం ధనలక్ష్మీ పూజ చేసే ఆచారం వుంది. రావణాసురునివలె నరకుడు కూడా పరస్త్రీ వ్యామోహంలో, శీలవంతులైన అనేక స్త్రీలను బంధించాడు. భగవద్భక్తులైన వారిని కాపాడడమేకాక, నరకుడి హస్తగతమైన ధనలక్ష్మిని విడిపించి, తన పాంచజన్య శంఖంతో, కామధేను క్షీరంతో, చతుస్సముద్ర జలంతో ఆ ధనలక్ష్మికి సామ్రాజ్య పట్టాభిషేకం చేసిన రోజు ఇది.

ఈ 'ధనలక్ష్మీ పూజ' మహారాష్ట్రలో ఇప్పుడు ఎక్కువగా జరుగుతోంది.

నమస్తే సర్వదేవానాం
వరదాఽసి హరిప్రియే ।
యా గతిఃత్వత్ ప్రసన్నానాం
సామే భూయాత్ త్వదర్చనాత్ ॥

లక్ష్మీదేవి తన దగ్గరున్న ఐశ్వర్యాన్ని, హరిభక్తికి విఘ్నంగా తలచి, తన సంపదను ఈ రోజున కుబేరునకు అప్పజెప్పి, హరిభక్తినిమగ్నురాలయ్యింది. కాబట్టి ధనలక్ష్మితో పాటు, కుబేరునీ పూజిస్తారు.

కనుక పై శ్లోకంతో ధనలక్ష్మిని ప్రార్థించి, షోడశోపచారాలతో పూజించిన తరువాత, కుబేరుని ఈ దిగువశ్లోకంతో ప్రార్థించాలి.

ధనదాయ నమస్తుభ్యం
నిధిపద్మాధిపాయ చ ।
భవంతు త్వత్ప్రసాదాన్మే
ధనధాన్యాది సంపదః ॥

''ధనప్రదాయకుడవైన కుబేరా! నీకు నమస్సు. పద్మాది నిధులకు అధిపుడవైన నీకు నమస్సు. నీ అనుగ్రహం చేత ధనధాన్యాది సంపదలు కలుగుగాక.''

✷ 9 కార్తీక మాసారంభం

మాసాలలో 'కార్తీకం' ఆధ్యాత్మికంగా దివ్యమైనది.

ఈ మాసం స్నానానికి విశిష్టమైనది. ఇది 'దామోదర' మాసం, కనుక ''కార్తీక దామోదర'' అనే స్మరణతో స్నానం చేయాలి.

సూర్యోదయానికి ముందుగా 'ఆకాశదీపం' పెట్టే సంప్రదాయం ఉంది. హృదయాకాశంలో పరబ్రహ్మజ్యోతి వెలుగుతోంది. ఈ హృదయాకాశంలో వెలిగే జ్యోతికి ప్రతీకగా ఈ 'ఆకాశదీపం' ద్యోతకమవుతుంది. దీనిని దేవాలయంలోనే కాక, ఇంట్లోకూడా వెలిగించవచ్చు. ఈ మాసం దీపారాధనకి విశిష్టమైనది. 'ఏకభక్తం' (ఏకభుక్తం అని వ్రాయకూడదు) – ఒంటిపూట భోజనం – ఈ మాసంలో చేయాలి. ప్రతిరోజూ ప్రదోషకాలంలో శివాలయానికి వెళ్ళి, శివదర్శనం చేయడం శ్రేష్ఠం. శివాలయంలో, విష్ణ్వాలయంలో దీపాన్ని వెలిగించడం మంచిది.

ఇంట్లోకూడా ప్రతిరోజు సంధ్యాదీపం వెలిగించాలి. కార్తీకమాసమంతా కార్తీక పురాణం(30 అధ్యాయాలు) రోజుకో అధ్యాయం పారాయణం చేయడం శుభకరం.

శివుడు 'ఆశుతోషుడు' – వెంటనే సంతోషించేస్వామి.

ఆయనకు అలంకారాలతో, నైవేద్యాదులతో, రాజోపచారాలతో పనిలేదు. మన తెలుగునాట 'బోళాశంకరుడ'ని పేరు. ఒకసారి 'శివ' అని, మరొకసారి 'శివ' అనే లోపలే ఆయన కరిగిపోతాడట. శివునికి 'అర్కద్రోణ ప్రభృతికుసుమైః అర్చనం తే విధేయం' – జిల్లేడు, ఉమ్మెత్త మొదలైన విలువలేని పువ్వులే శివుడికి ప్రీతి. ఇటువంటి ఆశుతోషి. శివానుగ్రహానికీ, విష్ణ్వనుగ్రహానికి ఈ మాసం శ్రేష్ఠమార్గం.

అభిషేకప్రియః శివః - అన్నారు గనుక ఈ మాసంలో శివాభిషేకం అన్ని దోషాలను పోగొట్టి, సకలశుభాలను ప్రసాదిస్తుంది.

✸ 9 భగినీ హస్త భోజనం

కార్తికేతు ద్వితీయాంయా శుక్లాయాం భ్రాతృపూజనం।
యా నకుర్యాత్ వినశ్యంతి భ్రాతరస్సప్తజన్మసు ॥
(లింగపురాణం)

కార్తీక విదియనాడు భ్రాతృపూజనం (అన్నదమ్ముల్ని సత్కరించడం) సదాచారం. అంతేకాక - భవిష్యపురాణంలో....

అస్యాం నిజగృహే పార్థ! నభోక్తవ్యమతో బుధైః,
యత్నేన భగినీహస్తాత్ భోక్తవ్యం పుష్టి వర్ధనమ్

ఈరోజున (కార్తీక శుద్ధ విదియ) తన ఇంట భోజనం చేయకుండా, సోదరి (అక్క చెల్లెలి) చేతిభోజనం చేయాలి. ఇది పుష్టి కలిగిస్తుంది. కుటుంబ ఆప్యాయతల్ని పెంచే ఇటువంటి పర్వాలు ప్రోత్సహించదగ్గవి. అక్క చెల్లెళ్లను అన్నదమ్ములుకూడా వస్త్రాలంకారాలతో తృప్తిపరచాలి అని శాస్త్రం చెప్తోంది. పుట్టింటి మమకారాలు, అండదండలు స్త్రీలకు మానసిక బలాన్ని, ఉత్సాహాన్ని కలిగించడం ఎలాగూ సహజమేకదా!

12 నాగుల చవితి

కార్తికేతు సితే పూజ్యః చతుర్థ్యాం కార్తికేయకః।
మహాచతుర్థీ సా ప్రోక్తా సర్వపాపహరా శుభా ॥

శివశివేతి శివేతి శివేతివా
భవ భవేతి భవేతి భవేతివా।
హర హరేతి హరేతి హరేతివా
భజమనః శివమేవ నిరంతరమ్ ॥
ఓ మనస్సా! 'శివ' అనీ, 'భవ' అనీ, 'హర' అనీ పలుమార్లు శివునే నిరంతరం ఆశ్రయించు.

కార్తీక శుద్ధ చవితి నాడు సుబ్రహ్మణ్యస్వామిని పూజించాలి. దీనిని 'మహాచతుర్థి' అంటారు. అన్ని పాపాలను పోగొడుతుంది.

చెవి సంబంధమైన వ్యాధులున్నవారు రాహుదోషం, కుజదోషం ఉన్నవారు, వివాహం కాని కన్యలు, సంతానం లేనివారు, మనఃక్లేశము గలవారు... వీరంతా పుట్టకు పోయి, ఆవుపాలు నివేదించి, సర్పరూప సుబ్రహ్మణ్యుని పూజించి, పుట్టమట్టిని ధరించి, సుబ్రహ్మణ్యస్వామి ప్రసాదం వలన వారి వారి అభీష్టాలను పొందగలరని శాస్త్రవచనం.

19 ఏకాదశి

దీనికి 'ప్రబోధైకాదశి', 'బృందావన ఏకాదశి' అనిపేరు. ఆషాఢ ఏకాదశి (శయనైకాదశి) నాడు శయనించిన (యోగనిద్ర) స్వామి, ఈరోజు మేల్కొంటాడని పురాణకథనం. ఆ ప్రబోధనమంత్రం!

ఉత్తిష్ఠోత్తిష్ఠ గోవింద! త్యజనిద్రాం జగత్పతే,
త్వయి సుప్తే జగత్సుప్తం ఉత్థితే చోత్థితం జగత్

దీనితో ప్రార్థన చేసి, ఈరోజున శ్రీమహావిష్ణువును అర్చించి, ఉపవసించాలి. భాగవతంలోని 'అంబరీషోపాఖ్యానం' పఠనం, శ్రవణం శ్రేష్ఠం. రాత్రి పూట విష్ణునామసంకీర్తనతో కాలంగడపాలి. తులసి వనంలో గానీ, తులసి కోట దగ్గర గానీ విష్ణుపూజ చేయాలి. తులసి వనాన్ని 'బృందావనం' అంటారు.

20 క్షీరాబ్ధి ద్వాదశి

దీనిని 'బృందావన ద్వాదశి' అంటారు. ఈరోజు ఉదయం ముందురోజు (ఏకాదశి) ఉపవాసానికి ఉపసంహరణగా, విష్ణువునకు నివేదించిన ఆహారపదార్థాలను పారణగా స్వీకరించాలి.

కచ్చిత్తులసి! కల్యాణి! గోవింద చరణప్రియే!
ధాత్రిదేవి నమస్తేస్తు మాం పాలయమనోరమే

ఈ రోజున తులసీమంటపమున ఉసిరి కొమ్మను పెట్టుకొని, (లేదా ఉసిరిచెట్టు తులసి ఉన్నచోట), వివిధ దీపములతో అలంకరించుకుని విష్ణుపూజ చేయాలి. దీనిని 'క్షీరాబ్ధిద్వాదశి వ్రతం' అంటారు. ఉసిరికను విష్ణువునకు నివేదించడం, 360 వత్తులతో మహాజ్యోతిని వెలిగించడం ఆచారం. హరిహరుల పరిపూర్ణానుగ్రహాన్ని పొందడానికి దివ్యసాధన ఇది.

ఉసిరిక (ఆమలకం) ఈ మాసాన శ్రేష్ఠంగా చెప్పవచ్చు. ఉసిరిక దైవానికి నివేదించడం, దానం చేయడం, భుజించడం - దైవానుగ్రహహేతువు. సంవత్సరంలో ఏరోజైనా దీపారాధన చేయని దోషం, ఈ రోజున 360 వత్తులతో వెలిగించే దీపం వల్ల తొలగుతుంది.

ఆర్తా విషణ్ణాః శిథిలాశ్చ భీతాః
ఘోరేషుచ వ్యాధిషు వర్తమానాః।
సంకీర్త్య 'నారాయణ' శబ్దమాత్రం
విముక్త దుఃఖాః సుఖినో భవంతి ॥

ఆర్తులు, వేదనలో ఉన్నవారు, భీతులు, రోగగ్రస్తులు 'నారాయణ' శబ్ద సంకీర్తన చేత, దుఃఖాలు తొలగి సుఖాలు పొందుతారు.

22 కార్తీక పూర్ణిమ

ఇది మహోత్కృష్టమైనపర్వదినం.

శివార్చన, విష్ణుపూజ, శక్తిపూజ... ఈ మూడింటిలో ఏదైనాసరే ఈరోజున చేయడం సర్వశ్రేష్ఠం. రాత్రి పూట చేయవలసిన పూజలు ఈరోజునే చేయాలి.

మరుసటిరోజు (23వ తేదీ) ఉదయాన్నే పూర్ణిమ ఉంది కనుక, ఆ రోజునే 'సముద్ర స్నానం' చేయాలి. ఈరోజున సముద్ర స్నానం విశేషఫలం.

ఆంధ్రదేశంలోని శివాలయాల్లో పార్థివ లింగార్చన, బిల్వార్చన వంటి విధానాలు ఈ మాసంలోని విశేషఫలాన్ని ప్రసాదిస్తాయి.

అష్టోత్తర శతలింగార్చన, మహా (360) లింగార్చన, సహస్రలింగార్చన ఈ మాసంలో శ్రేష్ఠమైన అర్చనావిధానం. సంవత్సరం మొత్తం శివార్చన చేసినఫలాన్ని ప్రసాదిస్తుంది.

దీపం, స్నానం, వ్రతం... ఈ మూడు కార్తీకమాసాన ప్రసిద్ధి. ప్రతిరోజూ సాయంత్రం ఇంటి గుమ్మం దగ్గర దీపం పెట్టడం లక్ష్మీప్రదం. ✧

ఆప్తవాక్యం

కేవలాఘో భవతి కేవలాదీ (ఋగ్వేదం)

తన కోసం (తాను) మాత్రమే ఆరగించేవాడు కేవలం పాపాత్ముడే అవుతున్నాడు.

కేవలం తన పొట్ట నింపుకొనేవాడు, తన కోసం మాత్రమే ధనాన్ని దాచుకొనేవాడు, పరధనాలను అనుభవించేవాడు పాపాలను స్వీకరిస్తున్నట్లేనని వేదవచనం.

స్వార్థం పనికి రాదని భారతీయ హృదయం.

ఈ సృష్టిలో మనం అనుభవించే సంపద - అనేక ప్రాకృతిక శక్తుల నుండి, సమాజం నుండి పొందుతున్నాం. కాబట్టి దీనిని మనం మాత్రమే అనుభవించడం తగదు. పంచుకొని స్వీకరించాలి. ఇంత సమ సమాజ భావన, సామ్యవాదం ఇంకెక్కడ లభిస్తుంది?

సృష్టిలో మానవులే కాక, ఇతర ప్రాకృతిక జగత్తు కూడా మన పోషణకి హేతువవుతోంది. కనుక వాటి ఋణం తీర్చుకోకుండా మనం మాత్రమే తినడం స్వార్థం, కృతఘ్నత అనిపించు కుంటుంది.

సమస్త వస్తు సముదాయం ఈశ్వరునిదే. ఈశ్వరుని ద్వారా నియంత్రించబడుతోంది. మనిషికి ఎంత అవసరమో, సత్కర్మ ద్వారా ఎంత సంపాదించాడో - అది మాత్రమే అతడు అనుభవించాలి. దానికి మించిన అధికమంతా ఇతరులదే.

తన సంపదని ఈశ్వరునికి సమర్పించి భుజించాలి. అదే యజ్ఞం: 1. దేవయజ్ఞం, 2. పితృయజ్ఞం, 3. ఋషి యజ్ఞం, 4. మనుష్య యజ్ఞం, 5. భూతయజ్ఞం - అని యజ్ఞం అయిదు విధాలు. దేవతలకూ, పితృ దేవతలకూ, ఋషులకూ, సాటి మనుష్యులకూ, ఇతర స్థావర జంగమాది జీవకోటికీ తగిన విధంగా కృతజ్ఞత ప్రకటించి, వారిని తృప్తుల్ని చేసి తాను భుజించాలి - అని మన ఆర్ష సంప్రదాయం.

'యజ్ఞ శిష్టాశినః' - ఆ యజ్ఞము చేయగా మిగిలిన దానిని తినాలి. దానిని 'అమృతం' అంటారు. అందుకే ఈశ్వరునకు నివేదించి అన్నాన్ని తినడం అనే సంప్రదాయం మనకి ఉంది. అలా కాకుండా తినడం మహా పాపమే.

భగవదర్పణం చేసిన వస్తువు పునీత మవుతుంది. ఆ భగవద్భావనచే పవిత్రమైన దానిని భుజించడం వల్ల చిత్తశుద్ధి, శరీరశుద్ధి - తద్వారా ఉత్తమబుద్ధి... క్రమంగా శుభమయమైన జీవనం సంప్రాప్తిస్తుంది.

'భుంజతే తే త్వఘం పాపా యే
పచన్త్యాత్మ కారణాత్'

'తనకోసం వండుకొనేవాడు పాపాన్నే తింటున్నాడు' - అని భగవద్గీతలో శ్రీకృష్ణ పరమాత్ముని వచనం.

ఈశ్వరునికి నివేదించడం, సాటి మనుష్యులకు అందజేయడం, ఇతర జంతుకోటిని తృప్తిపరచడం... వీటి వల్ల 'ఆహారశుద్ధి', 'విత్తశుద్ధి' లభిస్తాయి. 'శ్రీమత్ భాగవతం'లో వ్యాసమహర్షి ఈ విషయాన్ని మరింత స్పష్టంగా చెప్పారు.

యావత్ భ్రియేత్ జఠరం
తావత్ స్వత్వం హి దేహినామ్
అధికం యోభిమన్యేత
యస్తేనో దండమర్హతి ॥

''తన అవసరానికి మించిన దానిని ఆశించే వాడు, సేకరించేవాడు 'దొంగ' అనిపించు కుంటాడు. అతడు శిక్షార్హుడు'' - అని భావం. 'కడుపు నిండడానికి ఎంత అవసరమో అది మాత్రమే నీది.' అది కూడా ఈశ్వరనివేదితం చేసి ఆరగించాలి.

సంపదంతా కొంతమంది దగ్గరే నిలవ వుండడం అనేది వేదం అంగీకరించదు. పోషణకి, భవిష్యజ్జాగ్రత్తకి అవసరమైన ధనమే ఉండాలి. మిగిలింది పూర్తిగా ప్రపంచానిదే. పంచి బ్రతకడం - అనే సిద్ధాంతం ఆర్షమతమే.

యజ్ఞమయమైన ఆర్ష సంప్రదాయాలు సర్వ కాలాలకీ, సర్వ మానవాళికీ శాశ్వతమైన, శ్రేయస్కరమైన జీవన విధానాలు.

ఘటప్రదీపవత్ తద్ జ్ఞానం యత్ న పరప్రతిబోధాయ

ఇతరులకు బోధించడానికి ఉపయోగపడని జ్ఞానం కుండలో దీపం లాంటిది. - శాశ్వత సత్యాలు

MEMBERSHIP FORM

Please fill in capital letters and mail to...

RUSHI PEETHAM PUBLICATIONS
'PARK VIEW' NO 6, 4TH FLOOR , NO 85, G.N. CHETTY ROAD,
T.NAGAR, CHENNAI - 600 017.

Yes, I want to be member in Rushi Peetham for

One year Rs 120/- (US $30) ☐ 5 Years Rs 600/- (US $125) ☐
Life Time Rs 1800/- (US $375) ☐ Donations Rs ....

Iam paying by cheque/D.D.No...drawn on
....for Rs.........................
date...............Favouring Rushi Peetham Publications.

Name : ☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐

Sex : Male ☐ Female ☐

Address : ☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐
☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐
☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐

City : ☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐ Pin : ☐☐☐☐☐☐

Education : School ☐ College ☐ Graduate/Post Graduate ☐
Business ☐ Retired/Not Working ☐

** Terms : Allow 4 weeks for subscribing process. Super subscribe your name & Address on the reverse of the cheque/D.D. In case of further details contact Rushi Peetham Publications.

P.T.O.

Please mention Addresses or E-mail of your Nearest & Dearest who have interest in Rushi Peetham, Bharatheeya Manasa Patrika

1. ....

2.

3.

4.

5.

6.

7.

8.

9.

10.

11.

12.

Printed & Published by : **UPADRASTA SIVAPRASAD** & printed at **Sakthi Process**, Chennai - 600 081.
Edited By : **SAMAVEDAM SHANMUKHA SARMA** Published From : No.3, Kamarajasalai, Ashok Nagar, Chennai - 600 083.

భారతీయ సాంస్కృతిక, వైదిక పరంపరను
తెలుగునాట ఇంటింట వ్యాప్తి చేయడానికి
మహత్తర అవకాశం!!
'సామవేదం షణ్ముఖశర్మ' కలం చేస్తున్న
వినూత్న ప్రయోగం -

''ఋషిపీఠం''

భారతీయ మానస పత్రికకు చందాదారులను
చేర్పించడం ద్వారా ఆకర్షణీయమైన పారితోషికాన్ని
సునాయాసంగా పొందండి!!

మన అమూల్య సనాతన సాంప్రదాయాల్ని ప్రతి ఇంటికీ చేరవేయడానికి
'ఋషిపీఠం' చేస్తున్న ఈ దివ్య సంకల్పానికి మీవంతు చేయూతనివ్వండి.

అంతరిస్తున్న భారతీయ సంస్కృతికి జీవం పోయడానికి
'ఋషిపీఠం' తన వంతు కర్తవ్యంగా భవిష్యత్తులో నిర్వహించబోయే
వివిధ కార్యక్రమాల నిర్వహణకు ''ఋషిపీఠం సాంస్కృతిక సంఘము''లో
సభ్యులుగా చేరండి. వివరాలకు ఋషిపీఠాన్ని సంప్రదించండి.